Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdoweg o dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 114

Poznań, poniedziałek dnia 10 marca 1930

Rok XXV

Manifestacja kupiectwa wielkopolskiego przeciwko podatkowi obrotowemu

Wczorajsze wielkie zebranie płatników podatku obrotowego, rekrutujących się głównie ze sfer handlowych, pozatem również z kół przemysłowych i rzemieślniczych a nawet spożywców, było jakby sygnałem ostrzegawczym dla obecnych kierowników naszej polityki gospodarczej, którzy jak gdyby nie widzieli grozy położenia i swojem postępowaniem podcinają zupełnie byt licznej i dla zdrowego rozwoju państwa tak cennej warstwy mieszczańskiej.

Pierwsze wrażenie, jakie się odnosiło z wczorajszego zebrania, to głębokie przygnębienie, malujące się na twarzach obecnych i wyrażające się silnie w przemówieniach. Ale to przygnębienie mieszało się równocześnie z oburzeniem na niesłychane postępowanie rządu, który nietylko przewlekał sprawę reformy podatku obrotowego, ale w dodatku jak gdyby zakpił sobie z sfer kupieckich, przedstawiając projekt pewnych ulg, by go po paru dniach wycofać.

Zabawa w budżetową arytmetykę, uprawiana przez min. Matuszewskiego kosztem nietylko interesów, ale i nerwów kupiectwa, wywołać musiała nastrój podniecony, który potęgował się w miarę rozwoju dyskusji. Szukano sposobów zareagowania na ostatnie posunięcia rządu, przyczem miarą rozdrażnienia i rozpaczy był n. p. projekt zawieszenia na miesiąc płatności podatków, którego uchwaleniu zapobiegł. dopiero interwencja posła Lewandowskiego.

Zebranie wczorajsze było jednym wielkim aktem oskarżenia pod adresem dzisiejszej polityki podatkowej, przechodzącej do porządku nad najżywotniejszemi potrzebami i interesami kupiectwa i innych warstw mieszczańskich. O konieczności przeprowadzenia gruntownej reformy naszego ustroju podatkowego mówi i pisze się już od lat.

Rządy pomajowe zmarnowały najlepsze możliwości urzeczywistnienia tej reformy w okresie dobrej konjunktury. Szał radosnej twórczości, polegający na tworzeniu coraz to nowych przedsiębiorstw państwowych, uprawiających konkurencję prywatnym placówkom, i na dokonywaniu olbrzymich inwestycyj, zasłaniał tym rządom świadomość wad systemu podatkowego. Dzisiaj się to mści. Niestety i dziś jeszcze nie widzimy zrozumienia grozy sytuacji i woli w kierunku zawrócenia z błędnej drogi. A niema już czasu do stracenia.

Wczorajsze wielkie zebranie było odruchową manifestacją kupiectwa, nie była zaś zebraniem politycznem tego czy innego stronnictwa. Że zgromadzenie odniosło się z pełnem uznaniem do posłów Stronnictwa Narodowego, że zgotowało wprost owację posłowi Lewandowskiemu, głównemu szermierzowi reformy podatku obrotowego na terenie Sejmu, że przyjęło podobnie posła Miklaszewskiego, również specjalnego obrońcę spraw mieszczaństwa, to już nie wina ani Stronnictwa Narodowego, ani „partyjnictwa" wielkopolskiego kupiectwa, ale to proste następstwo rzeczywistego stanu rzeczy, a mianowicie tego, że obóz nasz stacza — niestety ze słabym tylko sukursem innych czynników — własnym wysiłkiem i trudem twardą, konsekwentną i systematyczną walkę w obronie polskiego kupiectwa, przemysłu i rzemiosła, że szczególnie prowadzi nieugiętą kampanję przeciw podatkowi obrotowemu

Był może czas, kiedy wpływy postronne zdołały w niektóre koła kupiectwa wmówić, jakoby postępowanie obozu naszego w sprawach kupiectwa i wogóle mieszczaństwa naszego podyktowane było względami raczej taktyczno-politycznemi, aniżeli rzeczowemi. Koła te myślą — sądzimy — dzisiaj inaczej, patrząc na ostatnią dobę z perspektywy ciężkich, bolesnych własnych doświadczeń.

Opozycja, jaka się wczoraj wyraziła w manifestacji kupiectwa oraz i obecnych również na sali przedstawicieli przemysłu i rzemiosła, przybrała formę ostrzejszą od opozycji obozu naszego politycznego. Stało się to właśnie dla tego, że zebranie wczorajsze, szczególnie dyskusja, była odruchowem wyładowaniem się całej goryczy i całego oburzenia, jakie przepełniają serce i umysł naszego mieszczaństwa.

Gorycz i oburzenie są tem większe, że wszyscy przeczuwają instynktownie, jakie nowe trudności zwali na nasze polskie miasta traktat handlowy z Niemcami z jego prawem osiedlania się u nas Niemców z Rzeszy i tak daleko idącemi ustępstwami pospodarczemi. Ludzi zdejmuje poprostu lęk na myśl, dokąd to wszystko ma powieźć gospodarstwo narodowe.

Przebieg zgromadzenia

Największa w Poznaniu sala w nowowybudowanym Domu Rzemieślniczym przy ul. Franc. Ratajczaka, w miarę zbliżania się ku południu niedzielnemu, wypełniała się tysiączną rzeszą. — Trwało to dopóty, dopóki olbrzymia sala nie została wypełniona po brzegi. W ogromnej rzeszy około 2 tysięcy zgromadzonych osób znaleźli się ramię w ramię przedstawiciele handlu wielkiego i średniego przemysłu i rzemiosła z Poznania i Wielkopolski, przybyli na wiec, zwołany przez Związek Towarzystw Kupieckich, celem zajęcia stanowiska wobec krzywdzących kupiectwo posunięć ministra skarbu, który w przededniu uchwalenia ulg odnośnie wymiaru podatku przemysłowego, wycofał skąpy w ustępstwa projekt rządowy.

Zagajenie

Wiec zagaił wice-prezes Zw. Tow Kupieckich, p. St. Szulc, stwierdzając, iż kupiectwo stanęło oko w oko z nowym ciosem, który doprowadza je do rozpaczy. Od roku oczekiwana reforma podatku obrotowego, którą wielokrotnie łudzono kupiectwo, znalazła się wreszcie w przededniu uchwalenia, stanowiąc zresztą tylko znikomy okruch postulatów, przedstawianych rządowi przez reprezentantów organizacyj kupieckich. Niby piorun z jasnego nieba zaskoczyła wszystkich wiadomość, iż kierownik min. skarbu, p. Matuszewski, projekt rządowy wycofał. Takie postępowanie zakrawa na kpiny. Na znak protestu przeciw tym dziwnym praktykom najwyższego kierownika życia gospodarczego złożył prezes Rady Naczelnej Zrzeszeń Kupieckich, p. Bogusław Herse, swą godność. W jego ślad poszedł prezes poznańskiego Zw. Tow. Kupieckich, p. Kazimierz Otmianowski; z tej racji przewodnictwo wiecu spoczęło w rękach wice-prezesa Zw. Tow. Kupieckich.

Referat dyr. Sikorskiego

Zasadniczy referat, poświęcony historji zabiegów o reformę obowiązującego ustawodawstwa podatkowego ze szczególnem uwzględnieniem podatku obrotowego — wygłosił dyrektor Zw. Tow. Kupieckich, p. B. Sikorski.

Obecny system podatkowy — mówił referent — jest spuścizną po inflacji naszego pieniądza. Analogję najzgubniejszą z tych czasów jest podatek obrotowy. Naprawę tej dziedziny zalecali w swoich uwagach doradcy skarbu polskiego pp. Young, prof. Kemmerer i Dewey. W r. 1928 doceniał częściowo palącą potrzebę naprawy zła b. min. Czechowicz. Wówczas jednak wszelkie usiłowania rozbiły się o to, że nie potrafiono uzgodnić formalnej strony naprawy ustawodawstwa podatkowego: czy dokonać tego drogą ustawodawczą, czy przez wyposażenie ministra skarbu w stosowne pełnomocnictwa. Projekt schowano pod zielone sukno.

Trwało to do jesieni 1929 r., kiedy wskutek zaostrzenia się sytuacji gospodarczej kupiectwo coraz głośniej poczęło domagać się naprawy systemu podatku przemysłowego. Rząd przychylił się do żądań i opracował projekt, przesyłając go do zaopinjowania Związkowi izb przem. - handlowych oraz Naczelnej Radzie Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego. — Projekt ów przewidywał obniżenie stawek podatku obrotowego dla handlu hurtowego na pół proc., zaś dla detalu do 1 proc. Termin obowiązywania nowych stawek projekt przewidywał na dzień 1. kwietnia r. b. dla hurtu, a na dzień 1. kwietnia 1931 r. dla detalu — Wezwane do opinjowania organizacje zaakceptowały meritum sprawy, wnosząc o minimalne zmiany w interpretacji noweli, między in. sprawy różniczkowania handlu hurtowego, komisu i pośrednictwa, zmiany procedury szacowania, urzędowania komisyj odwoławczych, ustalenia terminów rozpatrywania odwołań i t. d. Jako wniosek dodatkowy do noweli stawiono, by uprzywilejowane spółdzielnie zrównać co do stawek podatkowych z wolnym handlem

Zdawało się, że sprawy znajdują się na najlepszej drodze. Pierwsze rozczarowanie przyniósł 12 luty, kiedy rząd przekazał Sejmowi projekt, w którym nie uwzględniono opinji reprezentacji handlu i przemysłu. Bomba pękła jednak dopiero w ub. poniedziałek, kiedy kier. min. skarbu podczas drugiego czytania w podkomisji projekt rządowy wycofał, unicestwiając tem samem okruchy ulg, uważane przez kupiectwo za niedostateczne.

Ciekawe są kulisy sztuki wycofywania projektu rządowego w drugiem czytaniu, nigdy dotąd nie spotykane w praktyce parlamentarnej. Niepoślednią w tej sprawie rolę odegrał jeden z posłów Be-Be (pos. Hołyński, który prowadził konszachty z min. Matuszewskim), członek podkomisji skarbowej, który zwykł był zapewniać przedstawicieli handlu o swej życzliwości. Skończyło się — wycofaniem pozorów ulg!

Co teraz będzie? — Licytacje mnożą się z dnia na dzień, wyprzedaje się w takich razach za bezcen, byle zaspokoić molocha fiskalnego. Upadłości, zawieszenia wypłat są na porządku dziennym. Patrzy na to kupiectwo z trwogą, czekając, kiedy nastąpi sądny dzień dla dalszych. Do tych materjalnych załamań przyłącza się teraz załamanie psychiczne. Bliskość terminu podpisania traktatu handlowego z Niemcami zagraża bytowi setek i tysięcy polskich placówek, które rząd z lekkiem sercem rzuca na pastwę brutalnej i bezwzględnie przeważającej w siły konkurencji niemieckiej.

Dziwne, że min. przemysłu i handlu patrzy obojętnem okiem na agonję stanu kupieckiego Kupiectwo widzi teraz ostatni ratunek w Sejmie.

Referat dyrektora Zw. Tow Kupieckich przyjęto ze zrozumiałem poruszeniem. Zgodnie z porządkiem obrad przewodniczący otworzył dyskusję; jako pierwszy zapisał się do głosu poseł A. B. Lewandowski z Klubu Narodowego. Pojawienie się zasłużonego szermierza spraw handlu i rzemiosła na trybunie powitali zgromadzeni hucznemi oklaskami.

Przemówienie posła Lewandowskiego

Mówca zaczął od stwierdzenia, że słuszne jest twierdzenie ministra skarbu, jakoby nie można uwzględnić ulg podatkowych dla handlu ze względu na równowagę budżetu. Wszystkie cyfrowe dane przemawiają za tem, że ulgi byłyby możliwe, gdyby znalazła się dobra wola rządu. Na poparcie słuszności swoich wywodów przedstawił mówca obszerny materjał cyfrowy.

Rząd „mocnej ręki" nie okazał jednak tej dobrej woli, wolał wdać się w konszachty zakulisowe z innemi stronnictwami, które przy ustępstwach na rzecz handlu i przemysłu chciały upiec swoją pieczeń. W Sejmie nie stanowi tajemnicy, że czołowi posłowie ze Stronnictwa Chłopskiego, P. P. S'u, Wyzwolenia i P. S. L. „Piast" domagali się wzamian przeprowadzenia reformy podatkowej w tym duchu, by włościaństwo całkowicie uwolnić od podatku dochodowego. Minister - pułkownik uląkł się tej ewentualności i nastąpiło niebywałe dotąd wycofanie wniosku rządowego przez proponujący go rząd w drugiem czytaniu. Krok ten wskazuje dosadnie, jak mało p. Matuszewski dorósł do stanowiska, które kazano mu piastować (na sali burze okrzyków: „precz z ministrem", „do dymisji!").

Jak wygląda jednak w rzeczywistości historja projektów reformy podatku obrotowego? Nie powiedział niestety p. dyr. Sikorski, iż pierwszy projekt noweli podatkowej wniósł w roku 1928 klub sejmowy Stronnictwa Narodowego. W noweli czytamy, obniżć stawkę podatku obrotowego dla hurtu do pół procent — dla detalu, rzemiosła, wolnych zawodów do 1 procent. Jednocześnie domaga się Klub Narodowy rozbudowania podstaw podatku dochodowego, jako najsłuszniejszego, na wszystkich zarobkujących mieszkańców kraju (okrzyki: brawo i oklaski). Projekt nie ujrzał światła dziennego w Sejmie. Natomiast ze zdziwieniem a jednocześnie zadowoleniem stwierdził Klub Narodowy, iż projekt rządowy przejął, niekiedy w dosłownem brzmieniu, paragrafy jego projektu noweli do podatku obrotowego. Nieobliczalne pociągnięcie ministra skarbu obaliło złudzenie bliskiej naprawy.

Klub Narodowy nie przestanie walczyć o reformę podatku obrotowego. W budżecie znajdują się warunki dla ulżenia kupiectwu, oczywista, przy dobrej woli kół rządowych.

Skończyć się jednak musi raz wreszcie zwodnicze kokietowanie kupiectwa i odwlekanie naprawy. Faktem jest, że kupiectwo stoi w obliczu ruiny, niechaj jednak winowajca tego stanu rzeczy wie, iż skrzywdzeni nie łudzą się co do jego osoby i domagają się bezwzględnie jego dymisji.

Trudno odmalować obraz sali po skończeniu przemówienia pos. Lewandowskiego. Nie było dość ostrych okrzyków potępienia, którychby nie rzucono na winowajców, gotując przy-

tem żywiołową owację mówcy, który nie zawahał się zdemaskować obłudy kół rządowych i nazwać jej po imieniu. — Zgromadzeni zamilkli dopiero wtedy, gdy na mównicy ukazał się poseł Miklaszewski.

Przemówienie posła Miklaszewskiego

Bolączki kupiectwa — stwierdza poseł Miklaszewski — dotyczą nie mniej rzemiosła, które ugina się pod nadmiarem ciężarów fiskalnych. Stąd potrzeba, aby głosy protestu kupiectwa zlały się w potężny chór. Czy to wołanie odniesie dziś pożądany skutek, jest wątpliwe, gdyż układ sił na terenie sejmowym, po konszachtach rządowych z „centrolewemi" partjami, pozwala przypuszczać, iż losy ulg podatkowych dla handlu w roku budżetowym 1930-31 są już przesądzone. Płynie stąd jednak wyraźna nauka: kupiectwo i rzemiosło winno raz wreszcie odstrychnąć się od swoich pseudo - opiekunów, którzy potrafili je doprowadzić do rozpaczliwego stanu. Czas najwyższy zespolić się w mocnej organizacji i nie oglądać się na zwodniczą pomoc nieszczerych przyjaciół.

Dyskusja

Ożywiona dyskusja nasuwała kilkakrotnie momenty wręcz dramatyczne, udzielające się całemu zgromadzeniu.

Niezwykle mocne w tonie i formie było przemówienie znanego przemysłowca poznańskiego p. Żaka. Kryzys gospodarczy nie jest wynikiem struktury gosp. ogólnoświatowej. W obecny chaos wtrącił rolnictwo nie kto inny, tylko rząd swoją polityką reglamentowania spożycia. Nie inaczej ma się rzecz z kupiectwem. Bogaty kraj nie może wyżywić mieszkańców-nędzarzy.

Jesteśmy świadkami takiej tragedji, że wysocy dygnitarze wojskowi, sprawujący rządy, rozbrajają potężną doniedawna armję gospodarczą. Nasuwają się wspomnienia roku 1794....

Teraz, kiedy armja gospodarcza, wycieńczona, kapituluje — otwiera się granice obcemu najeźdźcy — Niemcowi — uprzywilejowując go traktatem handlowym. Najazd ten musi się skończyć klęską słabszego przeciwnika — kupiectwa polskiego.

Obecnie nie czas na uprzejme negocjacje: kupiectwo teraz żąda.

Żąda natychmiastowego obniżenia stawek podatku obrotowego i to bezzwłocznie od 1 kwietnia r. b. dla przemysłu, handlu i rzemiosła. Jeśli minister skarbu zignoruje i ten krzyk rozpaczy, doczeka się widoku ponurego cmentarzyska życia gospodarczego. Wdzięczne społeczeństwo będzie wówczas posyłało do Warszawy trupy samobójców.

Minutą milczenia dano wyraz obawom, jaka cisza cmentarna snadnie może rozpanoszyć się na gruncie, gdzie ongiś kwitło życie gospodarcze.

Dyskusja toczyła się w dalszym ciągu wartko: zabierali w niej głos pp.: Wesołowski, Złotogórski, O. Marchlewski, pos. Lewandowski i prez. Majewicz. Wszyscy mówcy stwierdzili jednomyślnie, że kupiectwo winno dać wyraz woli w solidarnym proteście.

Zaproponowano urządzenie strajku protestacyjnego, nieoświetlanie okien wystawowych i reklam, żądanie dymisji kierownika min. skarbu, p. Matuszewskiego, wyrazy niezadowolenia pod adresem ministra przemysłu i handlu p. Kwiatkowskiego, wygotowania programu doraźnej pomocy dla przemysłu i handlu ziem zachodnich, zagrożonego przez traktat handlowy z Niemcami itd.

Ponowne przemówienie posła Lewandowskiego zebrani przyjęli z nietajonem zadowoleniem. Mówca stwierdził bez ogródek, że przyczyną wszelakiego zła jest nadmiernie rozdęty budżet państwowy, oraz nieposkromiona ochota kierowników życia gospodarczego do tworzenia rezerw skarbowych kosztem życia gospodarczego. Istniały i istnieją wszelkie warunki po temu, aby sztucznie rozdęty budżet ograniczyć o przeszło ćwierć miljarda złotych, mianowicie do pierwotnie przewidywanej wysokości 2.700 miljonów złotych. Oszczędność ta pozwoliłaby na daleko idące ulgi podatkowe nietylko na rzecz handlu i przemysłu, ale również na rzecz rolnictwa. Opinja obcokrajowców a przedewszystkiem Anglików idzie w tym kierunku, że jak długo w Polsce będzie obowiązywać niewspółmiernie wysoko wyśrubowana stawka podatku obrotowego, powtarzającego się wielokrotnie w odniesieniu do tego samego artykułu w różnych jego fazach produkcyjnych, tak długo nie można marzyć o przypływie obcego kapitału do Polski. Wzgląd na wysokie obciążenie kapitału i produkcji podatkiem obrotowym jest obok czynnika stałej niepewności politycznej przyczyną uchylania się kapitału obcego od przypływu do Polski.

Oświadczenie posła Lewandowskiego zyskało sobie, jak poprzednie przemówienie, aplauz całego zgromadzenia. Dało ono jednocześnie przewodniczącemu p. Szulcowi asumpt do specjalnego zwrócenia się do posła Lewandowskiego, by mu wyrazić szczerą wdzięczność całego ogółu kupiectwa polskiego za nieugiętą postawę w obronie jego interesów wobec zachłanności fiskusa. Oświadczenie p. wiceprezesa Szulca sala poparła długotrwałemi oklaskami i powstaniem na cześć szermierza spraw kupiectwa.

Uchwały i rezolucje

Zkolei przewodniczący p. wiceprezes Związku Towarzystw Kupieckich St. Szulc przystąpił do poddawania poszczególnych wniosków pod głosowanie. Zebrani na wiecu uchwalili jednogłośnie — bez sprzeciwu:

1) zamknąć na znak protestu wszystkie składy w Poznaniu i na prowincji we wtorek dnia 11 bm. od godz. 1 począwszy i nie oświetlać tego wieczora okien wystawowych, reklam świetlnych itp.;

2) żądać dymisji min. Matuszewskiego, który nie dorósł do piastowania tak odpowiedzialnego stanowiska;

3) ministrowi Kwiatkowskiemu wyrazić ubolewanie z powodu zaniedbywania żywotnych interesów kupiectwa;

4) domagać się uchwalenia programu doraźnej opieki nad przemysłem i handlem ziem zachodnich, w związku z bliskiem zawarciem traktatu handlowego z Niemcami,

5) Zebrani wzywają swych przedstawicieli w Izbie przem. - handlowej do natychmiastowego zajęcia energicznego stanowiska w sprawie zlekceważenia przez ministra skarbu jednomyślnej opinji Związku Izb przem.-handlowych w sprawie reformy podatku przemysłowego. Ewentualnie proponują złożenie swych mandatów.

6) zwrócić się do Związku Restauratorów, właścicieli kawiarń i kinoteatrów o solidarne poparcie wystąpienia kupiectwa we wtorek dnia 11. bm. Po przyjęciu tych wniosków odczytał p. Maciejewski rezolucję niżej zamieszczoną, którą zebrani uchwalili.

Rezolucja

Kupiectwo wielkopolskie zgromadzone na wielkiej sali „Domu Rzemieślniczego" w dniu 9 marca 1930 r. — po wysłuchaniu referatu relacyjnego o zagadnieniu podatkowem, szczególnie zaś o ostatnich posunięciach pana ministra skarbu, który wbrew pierwotnym zapowiedziom wycofał szereg ulg przeznaczonych dla kupiectwa zarówno hurtowego jak i detalicznego — oświadcza, co następuje:

1) przeciw metodom postępowania p. ministra skarbu protestuje najostrzej, solidaryzując się z wszelkiemi enuncjacjami, które w sprawie powyższej ogłosił Związek Towarzystw Kupieckich w Poznaniu w swoim oficjalnym organie „Świat Kupiecki":

2) wyraża najgłębsze zaufanie zarówno Związkowi jak i Naczelnej Radzie Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego za ich dotychczasowe prace;

3) dowiadując się z szczerym żalem o rezygnacji prezesa Rady Naczelnej Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego p. Bogusława Hersego oraz jej wiceprezesa, a prezesa Związku Tow. Kupieckich w Poznaniu p. Kazimierza Otmianowskiego, jako znaku protestu przeciw antykupieckiemu traktowaniu żywotnych interesów handlu przez p. ministra skarbu, nie przyjmuje tych rezygnacji i wyrażając im najgłębsze uznanie i najgłębszy szacunek, prosi ich o dalsze piastowanie urzędów;

4) wzywa pozostałe niezorganizowane kupiectwo całej Polski Zachodniej do energicznego organizowania się, by wytworzyć jeszcze silniejszy i bardziej zwarty front kupiecki przeciw prądom, które podcinają byt handlowi, a których najwyraźniejszem ujawnieniem jest obecne potraktowanie postulatów kupieckich.

•

II. Handel wypadkami ostatnich lat, a zwłaszcza nieracjonalnym podatkiem obrotowym, został materjalnie zupełnie zrujnowany.

Deklarowana w początku 1929 r. przez rząd i sejm reforma podatku obrotowego miała przynieść zaczątek możliwości pracy handlu.

Z reformą tą zwlekano cały rok. Wniesiono ją w uszczuplonej formie do Sejmu, a w ostatniej chwili wycofano nawet te ulgi, pozostawiając jedynie karykaturalne szczątki.

W tymże okresie setki firm poddało się do nadzoru względnie zgłosiło upadłość, a mimo to aparat podatkowy z bezwzględną obojętnością niszczy resztę warsztatów. Zrozumiałem więc będzie załamanie psychiczne, jakie wskutek takiego traktowania nastąpić musi.

Jeśli więc w chwili takiej wchodzimy w okres traktatowy z Niemcami, to szkody, jakie przez zupełne zdezorganizowanie aparatu handlowego wynikną, spadają na rząd, a przedewszystkiem na ministerjum skarbu. Nie wysuwając więc dla kupiectwa żadnych specjalnych przywilejów, żądamy w ramach równorzędnego traktowania przynajmniej realizacji tych minimalnych postulatów, jakie Naczelna Rada Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego złożyła rządowi.

Nieodzownem i koniecznem jednak w obecnych warunkach jest moratorjum za płatne w r. 1930 podatki i świadczenia, w przeciwnym razie setkom firm grozi likwidacja.

Odpowiednie bowiem ustosunkowanie się do zagadnień kupiectwa jest niemniej ważnym postulatem gospodarczo - państwowym jak i uwzględnienie postulatów rolnictwa. Przeciwnie, uważamy, że równoczesne uwzględnianie jednych i drugich może wytworzyć harmonję gospodarczej współpracy tak potrzebnej dla umocnienia podwalin gospodarczych naszego państwa.

ABSOLUTNIE ŁAGODNY
KREM DO GOLENIA
W TUBACH
MAJOLA
Pw 9686

Do Kupiectwa polskiego!

W myśl uchwały wczorajszego manifestacyjnego zebrania kupiectwa polskiego komunikujemy wszystkim przedsiębiorstwom handlowym, celem zastosowania się do rezolucji uchwalającej, co następuje:

a) zamknięcie jutrzejszego wtorku, dnia 11 b. m. wszelkich przedsiębiorstw handlowych od godz. 1-ej w południe,

b) nie oświetlania wieczorem ani składów, ani wystaw, a również niewyświetlania reklam.

Podając powyższe do wiadomości Panów Szefów danych przedsiębiorstw, nie wątpimy, że zastosują się do powyższej uchwały i zechcą manifestacyjną wolę niedzielnego zebrania zamienić w czyn.

Związek Towarzystw Kupieckich.

Do Publiczności!

Szanownej publiczności zwracamy uwagę na wczorajszą uchwałę manifestacyjnego zebrania kupiectwa polskiego, wskutek której wszystkie przedsiębiorstwa handlowe będą jutrzejszego wtorku, dnia 11 b. m., od godziny 1-ej w południe zamknięte. Uprasza się tedy ze względów konieczności zapotrzebowania swe pokrywać przed czasem wyznaczonym na zamknięcie i zastosować się do uchwały niedzielnego zebrania.

Zarząd Towarzystw Kupieckich.

Od wydawnictwa naszego

Stosownie do powziętej na wczorajszem zebraniu uchwały, wydawnictwo nasze, będące członkiem Związku Towarzystw Kupieckich, solidaryzuje się z akcją kupiectwa polskiego; tem samem biura nasze i administracja będą w dniu jutrzejszym, t. j. we wtorek, 11-go b. m., od godziny 13 zamknięte. Tylko wydawanie gazet, z uwagi na publiczny charakter naszej służby informacyjnej, odbywać się będzie w centrali, naszych filjach i agenturach w sposób zwykły.

Związek Właścicieli Teatrów Swietlnych

Związek właścicieli teatrów świetlnych, solidaryzując się z akcją kupiectwa wielkopolskiego przeciwko podatkowi obrotowemu, podaje do wiadomości, że jutro we wtorek wszystkie teatry świetlne w Poznaniu będą zamknięte na znak protestu do godziny 19. Przedstawienia wieczorne natomiast odbędą się o godz. 19 i 21 z tem jednak, że teatry nazewnątrz oświetlone nie będą.

Związek Restauratorów

W ciągu przedpołudniu poniedziałkowego zjawili się w redakcji pisma naszego przedstawiciele Związku Restauratorów z p. Piosskiem na czele, oświadczając, że restauratorzy dla zamanifestowania swej solidarności z ogółem kupieckim, zamykają swoje lokale na znak protestu we wtorek dnia 11 bm. od godz. 1-ej.

Kupiectwo Pomorza w szrankach

W związku z obecnem krytycznem stadjum noweli o podatku obrotowym odbyła się sesja zarządu głównego z udziałem członków zarządu z Grudziądza, Torunia, Gdyni oraz niemal wszystkich innych miast pomorskich.

Po kilkogodzinnej wyczerpującej dyskusji uchwalono teksty dwu rezolucyj pod adresem rządu oraz kupiectwa. — Uchwalono w niedzielę dn. 16 marca rb. odbyć w godzinach popołudniowych na obszarze całego Pomorza wiece kupieckie, informujące ogół kupiecki oraz opinję publiczną o sytuacji. — Uchwalono energicznie kontynuować walkę o reformę podatkową wszystkiemi dozwolonemi środkami a przedewszystkiem przez Radę Naczelną oddziaływać na sfery sejmowe, by minimalne postulaty handlu znalazły w końcowej redakcji noweli uwzględnienie. Radzie Naczelnej z prez. Hersem na czele wyrażono pełne uznanie za śmiałą obronę zagrożonego handlu polskiego.

Rzemiosło chrześcijańskie w sprawie podatku obrotowego

Warszawa, 10. 3. (AW.) Wczoraj odbyło się zebranie zwołane przez Związek Rzemieślników Chrześcijan i Centr. Związek Kupców Detalistów Chrz. w sprawie podatku obrotowego. Przemawiało około 30 mówców. Zebrani domagali się ulg w podatku obrotowym, wyrażając opinję, że konieczne jest zredukowanie stawek podatkowych przynajmniej o 25 proc. W przeświadczeniu, że prace sejmowe nad nowelizacją ustawy o podatku obrotowym dadzą wkrótce rezultaty, zebrani nawołują ogół rzemieślniczy i kupiecki do spokoju i wytrwania.

15 mil. na fundusz bezrobocia

Warszawa, 9. 3. (PAT.) Sejmowa komisja budżetowa wybrała podkomisję w składzie posłów: Rataja, Rozmaryna, Czetwertyńskiego, Krzyżanowskiego i Zaczka dla załatwienia rządowego projektu ustawy w sprawie zmiany art. rozporządzenia Prezydenta z dnia 17 maja 1927 r. o zmianie art. 6 ustawy z dnia 22 listopada 1925 r. o upoważnieniu rządu do zaciągania pożyczek państwowych oraz o biletach skarbowych, bilonie i pomocy dla instytucyj kredytowych.

Zkolei z poprawek posła Krzyżanowskiego przyjęto rządowy projekt ustawy w sprawie pożyczki długoterminowej dla przedsiębiorstwa przemysłowego „Państwowe zakłady wodociągowe na Górnym Śląsku", wreszcie w uzupełnieniu porządku dziennego uchwalono przedłożenie rządowe o kredycie 15 miljonów na fundusz bezrobocia za okres od 29 do 30 r.

Ambasador Willys przed wyjazdem do Polski

Nowy York, 9. 3. (PAT.) „Associated Press" donosi z Palmbeach (Floryda), że nowomianowany ambasador Stanów Zjednoczonych w Warszawie — Willys, dowiedziawszy się, że senat zatwierdził jego nominację, oświadczył: „Z wielką niecierpliwością i zainteresowaniem oczekuję chwili objęcia mojego nowego posterunku, albowiem przewiduję, że da mi on sposobność do rozwinięcia dużej konstryktywnej działalności. Poza tem ambasador Willys zaznaczył, że był już w Polsce, która bardzo go zainteresowała. P. Willys ma zamiar opuścić Amerykę możliwie jak najprędzej, gdy tylko uda mu się załatwić różne sprawy, które tymczasem wymagają jeszcze jego chwilowego pobytu w Ameryce.

Traktat handlowy z Niemcami ma być podpisany jutro?

Dalsze szczegóły traktatu

Berlin, 10. 3. (AW.) Wszystkie ministerja Rzeszy oraz rząd pruski otrzymały do zaopinjowania tekst prowizorjum handlowego z Polską. Układ przewidziany jest jako prowizorjum na jeden rok z wypowiedzeniem 3-miesięcznem. W razie przedłużenia na rok następny obowiązuje półroczne wypowiedzenie.

Jak wiadomo układ oparty jest na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania bez umówionego uregulowania taryf celnych. Niemcy zyskują wszelkie ulgi celne przyznane poprzednio innym państwom przez Polskę. Korzyści te nie dotyczą kontyngentu towarów, objętych ogólnym zakazem przywozu.

Niemieckie porty stały się tranzytowemi dla towarów obcego pochodzenia, co ma dla niemieckiej żeglugi duże znaczenie w uregulowaniu przywozu węgla, żelaza i świń. Niekorzystna jest okoliczność wyjęcia Prus Wschodnich od importu nierogacizny, zarówno drogą lądową jak i morską. Również przepisy weterynaryjne niemieckie w praktyce mogą się zmienić w szykany.

Dziś w poniedziałek gabinet Rzeszy będzie obradował nad sprawą podpisania traktatu. W razie pomyślnego wyniku narad podpisanie ma nastąpić dnia 11 bm., t. j. jutro w Warszawie.

Niepewna sytuacja w Reichstagu

Stanowisko poszczególnych frakcyj

Berlin, 10. 3. (Tel. wł.) Sytuacja w Reichstagu znowu znacznie się postrzyła i znów dają się odczuć nastroje przesileniowe. Przyczyniła się do tego oczywiście dymisja Schachta.

Niemiecka Partja Ludowa sprzeciwia się kategorycznie wszelkiemu dalszemu obciążeniu podatkowemu dochodu i majątku. Bawarska Partja Ludowa ostro protestuje w dalszym ciągu przeciw podatkowi od piwa. Również lewica wysuwa szereg postulatów.

Sytuację zaostrzyło stanowisko centrum, którego klub parlamentarny powziął w sobotę uchwałę, aby również przy głosowaniu w drugiem czytaniu ustaw haskich i umowy z Polską na plenum Reichstagu wstrzymać się od głosu, o ile przed głosowaniem nie dojdzie do porozumienia w sprawach finansowych.

Berlin, 10. 3. (AW.) Na wczorajszej konferencji przywódców frakcyjnych przedstawiciele demokratów oświadczyli kanclerzowi Rzeszy, że frakcja ich nie będzie głosowała za przyjęciem planu Younga i umów likwidacyjnych, jeśli centrum powstrzyma się od głosowania. Stanowisko to podziałało na Niemiecką Partję Ludową w tym kierunku, że również frakcja parlamentarna tego stronnictwa zamierza powstrzymać się od głosowania. W tym wypadku o ratyfikacji dzieła haskiego nie mogłoby być mowy. Ze stanowiska Niem. Partji Ludowej wynika, że zamierza ona doprowadzić do rozłamu w koalicji rządowej. Wczoraj obradowały frakcja centrum i Niemiecka Partja Ludowa.

Berlin, 10. 3. (PAT.) Wobec wczorajszej uchwały rady ministrów, że bez względu na rozbicie się rokowań w sprawie programu finansowego głosowanie nad umowami haskiemi odbyć się musi we wtorek i środę, frakcja centrowa, demokratyczna i Baw. Partja Lud. wstrzymają się od głosowania. Natomiast frakcja Niem. Partji Ludowej oraz socjalni demokraci uznając, że plan Younga musi być przedewszystkiem ratyfikowany, oddadzą swe głosy za umowami haskiemi.

Według biura Wolffa w głosowaniu nad drugiem czytaniem umów haskich wypowiedzą się za planem Younga socjalni demokraci (152 gł.) i Niemiecka Partja Ludowa (45 gł.), razem 197 głosów; wstrzymają się od głosowania: centrum (61 gł.), demokraci (25 gł.), Bawarska Partja Ludowa (15 gł.), razem 103 gł.; przeciw planowi Younga głosować będą: frakcja niemiecko-narodowa (66 gł.), komuniści (54 gł.), Partja Gospodarcza (23 gł.), chrześcijańsko-narodowi (21 gł.), hitlerowcy (14 gł.) i z pośród drobnych frakcyj 14 gł. — razem 192 gł. Wobec tego plan Younga zyskałby w zasadzie drobną tylko większość.

Przewidując taki wynik głosowania, „Deutsche Allgem. Ztg." podkreśla, że powyższy wynik głosowania, dający drobną tylko większość na rzecz planu Younga, trzeba powitać z zadowoleniem, ponieważ w ten sposób będzie można zademonstrować zagranicy, jak nikła jest w Niemczech ilość stronników planu Younga.

W związku z opublikowanym przez biuro Wolffa schematem głosowania nad umowami haskiemi, z którego wynika, że za planem Younga opowiedzą się tylko socjaliści i Niemiecka Partja Ludowa, prasa nacjonalistyczna zwraca uwagę, że w łonie frakcji ludowej, głosującej za planem Younga, pewna część wstrzyma się od głosowania nad umową likwidacyjną z Polską. Wobec tego przyjęcie umowy z Polską może być zakwestjonowane.

Dotychczasowe wysiłki rządu, zmierzające do znalezienia formuły, któraby gwarantując centrum przyjęcie programu finansowego, umożliwiła frakcji głosowanie za planem Yuonga, nie doprowadziły do pomyślnego wyniku.

„Piast" za rozwiązaniem Sejmu

Warszawa, 10. 3. (Tel. wł.) Wczoraj obradował zarząd główny „Piasta", który powziął szereg opozycyjnych rezolucyj i m. in. domagał się rozwiązania Sejmu i przeprowadzenia nowych wyborów w sposób bezstronny i zgodny z prawem. Ponadto „Piast" zwraca uwagę na stosunki wytworzone na terenie województw wschodnich, zagrażające zniszczeniu stanu posiadania żywiołu polskiego i oświadcza się przeciwko tym ustawom samorządowym, któreby nie zagwarantowały ludności polskiej należnych jej wpływów.

Ch. D. przeciw min. Czerwińskiemu

Warszawa, 10. 3. (AW.) Wczoraj odbył się zjazd rady naczelnej Chrz. Demokracji. Obrady były poświęcone sprawom organizacyjnym. Po wysłuchaniu sprawozdania posła Chacińskiego przyjęto uchwałę w związku z votum nieufności, zgłoszonem przez klub Ch. D. przeciw min. Czerwińskiemu i aprobującą ten wniosek.

Po Schachcie — Luther

Berlin, 10. 3. (AW.) Największe szanse na objęcie stanowiska prezydenta Banku Rzeszy posiada były kanclerz dr. Luther. W kołach gospodarczych i politycznych panuje przekonanie, że Luther, aczkolwiek niefachowiec, z uwagi na swe talenty organizacyjne posiada wszelkie warunki na objęcie spadku po Schachcie. Luther jest także kandydatem rządu.

Zgon Tafta

Nowy York, 9. 3. (PAT.) B. prezydent Stanów Zjednoczonych Taft zmarł.

Zjazd naukowy w Gdańsku

Gdańsk, 9. 3. (PAT). Odbył się tutaj zjazd polskich instytutów i towarzystw naukowych, zajmujących się badaniem naszego dostępu do morza. W zjeździe wzięli udział m. in. przedstawiciele Towarzystw Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Toruniu, Kasy im. Mianowskiego w Warszawie, Instytutu Zachodnio-Słowiańskiego itd. Zwołanie zjazdu nastąpiło z inicjatywy „Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku". Obradom przewodniczył prof. Pawłowski z Poznania. Zjazdy coroczne odbywać się będą naprzemian w Gdańsku, Toruniu i Poznaniu. Zjazd wybrał komitet organizacyjny dla zjazdów następnych w składzie: prof. Pawłowski, dr. Borowiak, dyrektor Instytutu Bałtyckiego, prof. Dragan prezes gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki, oraz Doroszewski delegat Kasy im. Mianowskiego z Warszawy.

Przesyłki żywności do Rosji

Wilno, 9. 3. (AW.) Na terenie wileńskiej dyrekcji poczt wzmógł się znacznie obrót przesyłek z Rosją sowiecką. Wobec zarządzenia wstrzymującego bezpośredni obrót paczkowy z Sowietami, przesyłki kierowane są do Rosji sowieckiej przez Rygę. Olbrzymia większość tych przesyłek zawiera żywność, przesyłaną dla krewnych, zamieszkałych w Rosji, a będących teraz w rozpaczliwej sytuacji na skutek wprowadzenia systemu kartek na żywność. I tak z terenu miasta Wilna wysyłanych jest codziennie zgórą 100 tego rodzaju paczek.

Nowe statki pasażerskie

Gdynia, 10. 3. (Tel. wł.). W sobotę udali się do Kopenhagi celem ostatecznego podpisania umowy w sprawie utworzenia „Polsko-duńskiego Towarzystwa Okrętowego" dyrektor departamentu morskiego p. Nosowicz i dyrektor żeglugi polskiej p. Rummel Sprawa przejęcia przez Polskę statków pasażerskich „Polonja", „Estonja" i „Lituania" załatwiona ma być definitywnie w ciągu bieżącego tygodnia. S. B.

Powietrzne taksówki

Berlin, 9. 3. (AW.) Z dniem 1-go kwietnia „Lufthanza" uruchamia wynajem „powietrznych taxis". Koszt przelotu na jednomotorowym aeroplanie ustalono na 1 markę 10 fen. za klm. niezależnie od liczby pasażerów. Jednomotorowy samolot „Lufthanzy" pomieścić może sześć osób. Lądowanie maszyn dopuszczalne jest nietylko na lotniskach, lecz wszędzie, gdzie pozwala na to teren.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Poznań, 10 marca 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr. (118.5 f. w. h.); b) pszenicy 752 gr. (129.[illegible] f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. 84.6 w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	16,25— 16,75
Usposobienie niejednolite.	
Pszenica	32,00— 33,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	18,50— 19,00
Jęczmień browarowy	21,00— 23,00
Usposobienie słabe.	
Owies	15,50— 16,50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	29,00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	50,50— 54,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	11,00— 12,00
Otręby pszenne	14,00— 15,00
Wyka latowa	25,00— 27,00
Peluszka	23,00— 25,00
Groch polny	26,00— 29,00
Groch Victoria	28,00— 33,00
Groch Folgera	26,00— 29,00
Łubin niebieski	20,00— 22,00
Łubin żółty	23,00— 25,00
Seradela	17,00— 21,00
Koniczyn czerwona	120,00—140,00
Koniczyna biała	150,00—210,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	55,00— 60,00
Przelot	80,00—105,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00— 50,00
Rajgras angielski	90,00—110,00
Tatarka	25,00— 27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwaga: Sytuacja na rynku żytnim naogół bez zmiany. Prz ynielicznych transakcjach eksportowych płacono cenę za żyto ponad notowania.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.32 do 212.62 zł, gotówką 211.92 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.67 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.89 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 10 marca 1930.

Dzisiejsze zebranie giełdowe było w dalszym ciągu ożywione przy tendencji utrzymanej.

Z pap. państw. płacono za 5 proc. poż. konwers. 52 proc. oraz za premj. dolarowe 74,— (za sztukę 5-dol.). Dopytywano się również o poż. inwestycyjną po 126,— jednakże nie było oddawców. Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. płacono za 8 proc. listy dolarowe 93,75 proc. (przy dew. 8,90) oraz za 4 proc. listy zast. konwert. 39,50 proc. Dopytywano się również o 6 proc. listy żytnie po 19,50 jednakże nie było oddawców. Podawano kurs w oddaniu po 21,—.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 163,50, za Dr. R. Maya 63,— i za Unję 70,—.

Ceduła urzędowa z dnia 10 marca 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 52% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 93,75% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 39,50% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 74,— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 163,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 63,— P.
„Unja" (dawn Ventzki) I em. zł. 70,— P.

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 10. 3. 1930.

Waluty — **Gotówka**
Dolary St. Zjed. tr.: 8,90 sp.: 8,92 kup.: 8,88

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Nowy Jork	8.90,6	8,92,6	8,88,6
Londyn	43,38	43,49	43,27
Paryż	34,92	35,01	34,83
Praga	26,43	26,49	23,37
Włochy	46,75	46,87	46.63
Szwajcarja	172,64	173.07	172,21
Holandja	358,00	358,90	357,10
Sztokholm	239,50	240,10	238.90
Gdańsk	173,45	173,88	172,62

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.		127,50
5% poż. premj. dol.	73,00	73,25
5% poż. konw.	73,00	52,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0,00—166,00
Bank Zw Sp. Zarob.	0,00— 78,50
W. T. Węgla	52,00— 52,50
Lilpop	0,00— 25,00
Starachowice	22.00— 21,50
Haberbusch	106,00—107,00

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 10 marca 1930.

Pszenica march. od st. załad. 76-77 kg. przeciętn. jakości	232,00—235,00
Tendencja słaba.	
Żyto march od stacji załad. 72 kg. przeciętnej jakości	141.00—145,00
Tendencja słaba.	
Owies march. do stacji zał.	120,00—130,00
Tendencja słaba.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—150,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	0,00—157,00
Tendencja słabsza.	
Kukurydza loco Hamburg	0,00—144,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	27,00—34,50
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia	20,00—23,50
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	08,00—08,50
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	07,25—07,75
Tendencja stała.	
Groch Victoria	20,00—25,00
Groch dr. jadalny	18,00—20,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,00—18,00
Bób polny	16,00—18,00
Wyka	18,00—23,00
Łubin niebieski	12,50—14,00
Łubin żółty	16,00—17,50
Seradela nowa	25,00—29,50
Makuch rzepakowy	13,25—14,25
Makuch lniany	17,00—18,00
Wytłoki suche	06,50—06,70
Śrót Soya	13,00—14.50
Płatki ziemniaczane	11.50—12.00
Ziemniaki jadalne białe	1,70— 2.00
Ziemniaki jadalne czerwone	1,80— 2,20
Ziemniaki jadalne inne żółte	2,50— 2.80

Ziemniaki fabryczne nie notowane, małe obroty.

Ogólna tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 10. 3. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46.975—47.175
Noty wielkie	46.825—47.225

Wielkie zebranie informacyjne
Młodzieży Wszechpolskiej

odbędzie się w **poniedziałek, dnia 10-go marca r. b. o godz. 20,15** w sali 18 Coll. Minus, z referatem **Dr. Zdzisława Stahla**, docenta U. J. K., Przewodniczącego Wydziału Wykonawczego O. W. P. na tem.: **„Kilka zagadnień ustrojowych". Wstęp wolny.**

O pakt gwarancyjny 5 mocarstw

Propozycje Brianda

Londyn, 9. 3. (PAT.) Rozmowa Brianda z Mac Donaldem trwała 4 godziny. Briand widzi możliwość dwóch pozytywnych rozwiązań: rozwiązanie pierwsze, to zawarcie paktu gwarancyjnego 5-ciu mocarstw, przyczem gwarancje winny ustalić środki zaradcze przeciw konfliktom. Francja gotowa jest wówczas poczynić ograniczenia w swoim programie morskim.

Co do zastrzeżenia, że projekt taki, zwłaszcza jeśli chodzi o morze Śródziemne lub Bałtyckie, dotyczyłby i innych państw, które nie są reprezentowane na obecnej konferencji, Briand miał wysunąć argument, że 5 mocarstw konferujących w Londynie reprezentuje 85 proc. sił morskich całego świata, tak że co mocarstwa te między sobą ustalą, stanowić może dostateczną podstawę również dla innych państw, w Londynie nie reprezentowanych, które z pewnością nie sprzeciwią się przystąpieniu do takiego paktu.

Rozwiązanie drugie, o ileby pakt gwarancyjny nie mógł dojść do skutku, obejmowałby zakres skromniejszy i dotyczyłby tylko: 1) postanowienia co do ograniczenia zbrojeń morskich jako ułatwienia pracy przygotowawczej komisji rozbrojeniowej w Genewie i 2) zaprzestania budowy okrętów w ciągu najbliższych lat 5.

Co do ewentualnego porozumienia 3 mocarstw, a mianowicie Ameryki, W. Brytanji i Japonji — Briand miał oświadczyć, że Francja względem takiego trójporozumienia nie miałaby żadnych zastrzeżeń ale że oczywiście porozumienie takie w niczem nie mogłoby wpłynąć na redukcję zbrojeń morskich w programie francuskim.

Groźne przesilenie gospodarcze

Fabryki włókiennicze, jedna po drugiej, zawieszają wypłaty — Rozpaczliwa sytuacja na Wileńszczyźnie

Warszawa, 10. 3. (Tel. wł.) Kryzys w przemyśle włókienniczym staje się coraz bardziej katastrofalny. Świeżo zawiesiła wypłaty wielka fabryka włókiennicza „Zawiercie", zatrudniająca 7.000 robotników.

Również zawiesiła wypłaty fabryka Braci Czeczowiczka, zatrudniająca 5.000 robotników.

Wilno, 10. 3. (Tel. wł.) Sytuacja gospodarcza Wilna i całego województwa wileńskiego przedstawia się wręcz rozpaczliwie. Wszelki ruch handlowy i przemysłowy zamarł niemal zupełnie. Najpoważniejsze firmy zawieszają wypłaty. Bezrobocie rośnie w zastraszający sposób.

O kontrasygnaty ministrów

Warszawa, 10. 3. (PAT) W sejmowej komisji konstytucyjnej przewodniczący poseł Makowski zawiadomił, że marsz. Sejmu przesłał komisji projekt zmiany konstytucji, złożony przez stronnictwo centrum. Referentem projektu został poseł Kiernik. Zkolei przystąpiono do dyskusji nad artykułem 44, który mówi o kontrasygnacie aktów rządowych Prezydenta.

Poseł **Piłsudski** (B. B.) referował szczegółowo propozycje klubu B. B., zmierzające do tego, aby kontrasygnaty nie wymagały orędzia i wszelkie akty, między innemi dotyczące Sejmu, Senatu, mianowania i odwoływania prezesa Rady Ministrów, generalnego inspektora sił zbrojnych, mianowania i zwalniania oficerów wszelkich stopni itd.

Poseł **Niedziałkowski** (P. P. S.) zapytywał, jaką rolę przyznaje w takim razie projekt ministrowi spraw wojskowych i sprawiedliwości, jeżeli będą oni odsunięci od spraw personalnych? Za politykę personalną w tych ministerjach ktoś musi być odpowiedzialny.

Poseł **Winiarski** (Klub Narodowy): Jeżeli traktujemy Prezydenta jako czynnik nadrzędny, to jest to tylko uproszczone wyrażenie i znaczy, że Prezydent bierze udział materjalnie w działalności wszystkich trzech władz w uzgadnianiu ich, ale wcale z tego nie wynika, żeby Sejm, rząd i sąd były władzami podrzędnemi. Z konstytucją, jak proponuje B. B. nie mygłby rządzić nawet monarcha, bo w krótkim czasie musiałaby wybuchnąć rewolucja. Prezydent jest odpowiedzialny tylko karnie i za naruszenie konstytucji. Tej ciężkiej machiny nie można jednak wprawiać w ruch za lada drobiazgiem. Ktoś jednak musi być odpowiedzialny parlamentarnie i politycznie. Inaczej musielibyśmy sztucznie zastanawiać się, czy w jakimś konkretnym wypadku zarządzenia Prezydenta nie mieści się naruszenie jego przysięgi. Wynikiem konstytucji według projektu B. B. byłyby wieczne zatargi między prez. a rządem i jeszcze częstsze zmiany rządu.

Nominacje znowu muszą odpowiadać istniejącym przepisom prawnym i muszą być celowe. Nieodpowiedzialny Prezydent mógłby np. przy nominacji naruszyć ustawę. Był taki wypadek przy nominacji p. Cara gen. komisarzem wyborczym. Takie rzeczy nie zwiększyłyby powagi Prezydenta. Nie robię różnicy między funkcjonarjuszami wojskowymi a cywilnymi. Administrację wojskową należy oddzielić od ścisłych działań wojennych. Ale także w działaniu wojennem mogłoby się zdarzać faworyzowanie pewnych ludzi, za co musiałby ktoś być odpowiedzialny. Naród nie może nieinteresować się sprawami, dotyczącemi obrony kraju.

Także akty łaski powinny być podpisywane przez ministra, bo np. cobyśmy powiedzieli, gdyby stale dokonywano aktów łaski tylko dla pewnej kategorji przestępców, albo dla pewnej kategorji osób. Wspomnę o wypadku aktu łaski względem dziennikarza, który miał szereg procesów o oszczerstwo. Gdyby nie było kontrasygnaty ministra, to powaga Prezydenta mocnoby ucierpiała".

Pos. **Piłsudski** i **Mackiewicz** (BB.) bronili projektu swego klubu, pos. **Bittner** (Ch. D.) zaznaczył, że projekt BB. rozumie nadrzędność stanowiska Prezydenta, jako bezpośrednie i nieodpowiedzialne rządy Prezydenta. Jest to zasada sprzeczna z nowoczesnem ujmowaniem zagadnień ustrojowych. Mówca obawia się mianowań w wojsku przez Prezydenta i zauważył, że dotychczasowy tekst konstytucji, według którego Sejm może ingerować w sprawy dowództwa naczelnego, jest wadliwy.

Pos. **Bagiński** (Wyzw.) krytykował projekt BB., który całe zagadnienie ochronności państwa przenosi na Prezydenta.

Po ożywionej dyskusji i polemice posłów Mackiewicza, i Czapińskiego (PPS.) na temat polityki w wojsku, która prowadzi do pretorjanów, odroczono obrady do wtorku.

Jak zwyciężył p. Tardieu

Wielki mecz „czerwonych przeciwko białym" w Pałacu Burbońskim

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w marcu.

Na dworze ciepło, słońce dopieka, formalna wiosna. Może to jej przedwczesny powiew napędził równie groźne chmury nad pałac Burboński. W jego wnętrzu panowała bowiem od południa atmosfera przesiąknięta elektrycznością, która szybko zamieniła się we formalną burzę.

Gdy tylko otwarto posiedzenie, a p. Tardieu wszedł na trybunę, lewica rozpoczęła iście histeryczne manifestacje, wywoływać grzmoty za pomocą pulpitów i okrzyków. Zgiełk doszedł do takiego stopnia, że posłowie mogli zaledwie dosłyszeć kilka oderwanych zdań deklaracji ministerjalnej, odczytanej przez prezesa ministrów. Ta „głośna" obstrukcja nie wyprowadziła go jednak z równowagi, jakkolwiek, zdaniem najstarszych bywalców pałacu Burbońskiego, było to jedno z najskandaliczniejszych posiedzień. To też wobec rozwydrzonego zachowania się lewicy, mimowoli porównywało się chłodne, ale taktowne zachowanie się prawicy, przy przyjmowaniu przez nią, tydzień temu, niefortunnego występu radykalnego gabinetu p. Chautempsa.

Komunista Cachin, dwóch socjalistów w osobach pp. Frossard i Renaudel, dwóch radykałów pp. Herriot i Dalimier oraz wreszcie p. Franklin-Bouillon zabierali kolejno głos. O bolszewickich herezjach pierwszego nie warto nawet mówić. Obydwaj natomiast socjalistyczni mówcy nastroili się na ironiczny ton, wyszydzając kogo tylko mogli. To im nie przeszkodziło oświadczyć z komiczną powagą, że przedstawiciele II-ej Międzynarodówki będą znajdowali się w pierwszych szeregach, walczących o obronę... republiki!

P. Dalimier natomiast na samą myśl, iż Francja będzie miała rząd, znajdujący się pod „protekcją prawicy" zrobił gest, jakby chciał powiedzieć: Vade retro Satana! To też dla dodania sobie odwagi oświadczył z patosem, że radykali będą w dalszym ciągu prowadzili pracę konstruktywną (!) i że są gotowi stanąć do wyborów, nawet przed 1932 r. Na pomoc p. Dalimier podążył nowy prezes radykalnej grupy parlamentarnej, p. Herriot, który chciał koniecznie audytorjum przekonać, iż w jego wielkiem ciele, mieszka również wielki duch. Duch zaś ten jest przedewszystkiem mściwy i cyniczny. P. Herriot bowiem uważa, że to radykali ocalili franka, kiedy w 1926 r. wspaniałomyślnie zgodzili się wejść do gabinetu p. Poincaré'go. Podobnie jak i poprzednik zarzucał on nowemu rządowi jego reakcyjność i uważał pierwsze jego wystąpienie za dzień decyzyjny, dzień „czerwonych przeciwko białym".

Niezmiernie gwałtowny mecz parlamentarny skończył się prawdziwym knock'autem pierwszych. Czy na długo, to inna historja, bo radykali kierowani bezgraniczną zawiścią będą kopali dołki pod p. Tardieu. Prezes ministrów jednak z właściwą mu, niezłomną logiką napiętnował radykałów, mówiąc, że uważają go za reakcjonistę, gdy stoi na czele rządów, co im jednak nie przeszkadzało zapraszać go usilnie by wszedł do formowanego przez nich gabinetu. Pozatem dla radykałów tylko ta większość jest „republikańską", do której oni należą. W dniu gdy z niej wychodzą — a zdarzyło im się to od czasów wojny dosyć często, większość staje się reakcyjna.

Radykałom zdaje się, że posiadają monopol na republikę i przenosić ją mogą z miejsca na miejsce. Mają oni przytem pretensję do rządzenia nią, choć stanowią obecnie jedynie mniejszość w parlamencie. P. Tardieu, bez ogródek oświadczył, iż rząd jego będzie opierał się na większości 1928 r., t. j. na tej, która skoncentrowała się dookoła imienia i programu p. Poincaré'go.

Energiczna deklaracja prezesa ministrów nie przypadła do gustu przedstawicielom partji radykalnej, gdyż dobitnie podkreśliła jej ustawiczne wahania. Ogłoszenie wyniku zwycięstwa p. Tardieu, przez zdobycie większości 53 głosów, do reszty wyprowadziło radykałów z równowagi. Niesłychane zdenerwowanie panowało do końca posiedzenia i to zarówno w samej sali, jak i w kuluarach.

Walka na ostrze będzie prowadzona w Izbie i w całym kraju. Partji p. Daladier trudno pogodzić się z myślą, iż nie może dojść do władzy. Pozatem nie może ona przebaczyć p. Tardieu, iż on właśnie stoi u steru rządów większości narodowej, on, którego radykali, oceniając jego wielką polityczną wartość chcieli przyciągnąć do swoich szeregów. Żal ten zresztą wyraził kilka dni temu sam Dalimier na łamach „La République".

Nazajutrz, po wielkiej premjerze w Izbie „Ere Nouvelle", organ p. Herriot z uznaniem wyrażając się o mowie p. Tardieu, stwierdziła z melancholją, że o ileby pozycje, zajęte po pierwszem starciu w pałacu Burbońskim skrystalizowały się, to byłoby to ogromnie szkodliwe dla lewicy, jak i dla kraju. Organ ten uważa, że jakkolwiek poważna większość stanęła za rządem to jednak będzie on jedynie prowizoryczny. Po upływie udzielonego mu moratorjum do zlikwidowania różnych problematów, należy utworzyć gabinet „pojednania republikańskiego", gdyż tylko z niego może wyłonić się trwała większość.

Gdy się pomyśli, że p. Tardieu proponował radykałom „rozejm republikański" nie dalej jak tydzień temu, to można zauważyć, iż wysuwając obecnie owe pojednanie radykali dali tylko raz jeszcze dowód, iż nie wiedzą, czego chcą.

I. Briares.

Niszczenie zadrzewień Cytadeli

Poniżej zamieszczamy poważny głos przestrogi i protestu przeciwko szałowi niszczycielstwa niektórych czynników miejskich. Nie wątpimy, że sprawą tą zainteresuje się i nasza Rada miejska i ukróci grzeszną swawolę, usiłującą zamienić Poznań w miasto pustynne.

Mieszkańcy Poznania cieszyli się nadzieją, że obszerne zadrzewienia Cytadeli w niedługim już czasie staną się parkiem miejskim, najbliższą śródmieścia oazą zieleni, wielkim rezerwoarem leśnego powietrza, którego płuca nasze tak potrzebują.

Tymczasem każdego, kto dziś zajrzy na Cytadelę, uderzy obraz bezwzględnego niszczenia wszelkiej roślinności. Nie tylko bowiem karczuje się setki pięknych drzew, szerokim pasem, po stronie północnej, od Warty (Bramy Szelągowskiej), aż do skrętu szosy okrężnej w kierunku południo-zachodnim (zapewne pod budowę will mieszkalnych), ale również na całym dalszym obszarze, pozostawionym bez żadnego nadzoru, wszędzie widać niesłychane wprost niszczenie szaty roślinnej. Więc masy pniaków po świeżo wyciętych drzewach, liczne drzewa odarte z kory, opalone, z odrąbanemi gałęziami, krzewy połamane, podszycie wytratowane. Wstyd i zdumienie ogarnia, że obraz taki możliwy jest dziś, w stolicy zachodniej Polski, w ulubionem miejscu przechadzek mieszkańców, — a zwłaszcza młodzieży.

Powołane czynniki miejskie winny wystąpić do władz zarządzających stokami Cytadeli z najenergiczniejszą interwencją, by uratować, co jeszcze można, bo wartość zadrzewień Cytadeli dla Poznania jest pierwszorzędna i zaniedbania na tem polu nie dadzą się odrobić.

Zamiast **później** z nakładem wielkich kosztów zadrzewiać skwery, urządzać na nieużytkach nowe parki, sadzić dla ptaków zagajniki, raczej **dziś** należy ochronić roślinność stoków Cytadeli, które minimalnym nakładem można przekształcić na wspaniały, pełen zieleni i ptactwa, park Poznania!

Dla podkreślenia znaczenia parków dla miasta, a w szczególności Cytadeli dla Poznania, nie umiem znaleźć słów wymowniejszych nad zdanie trzeźwego Amerykanina, a popularnego autora **E. A. Millsa**: „Bez parków i terenów zabaw, świat zalanyby został występkiem, chorobą i zbrodnią. — Zwiększone pożytkowanie naszych terenów rozrywkowych zmniejszy ilość szpitali, przytułków i więzień w kraju. Każdego roku usiłuje społeczeństwo szlachetnie naprawiać zło, które istnieć nie powinno i któremu powinny zapobiec parki. Parki jedynie utrzymywać będą w zdrowiu skupienia ludności. Parki zmiejszą odpływ wydatków miasta, czy narodu".

Dr. Adam Wodziczko.

Szczątki żołnierzy napoleońskich

Wilno, 10. 3. (AW.) W czasie robót przy budowie dworca autobusowego znaleziono 7 skrzyń ze szkieletami. Są to prawdopodobnie szczątki żołnierzy z kampanji napoleońskiej.

O moralne podstawy państwa

Dokończenie przemówienia senatora prof. Głąbińskiego, wygłoszonego w Senacie 6 marca 1930 r.

Nastrój społeczeństwa

Teraz przechodzę do tego czynnika, do którego największą wagę przywiązuję, a mianowicie do nastroju psychicznego społeczeństwa w stosunku do państwa i w stosunku do rządu. Powiedziałem już, że wobec tej sprzeczności, która istnieć musi w życiu niezamożnych państw kulturalnych pomiędzy skalą potrzeb państwowych a stopą życia społeczeństwa jest najważniejszem zadaniem państwa, rządu i innych czynników, dbać o to, aby utrzymać jak najściślejszą harmonję pomiędzy społeczeństwem, a pomiędzy państwem, aby społeczeństwo rozumiało, że państwo jest tak wysokiem i tak nieocenionem dobrem, że dla państwa musi się zdecydować na wszelkie ofiary, chociaż te ofiary musi ponieść z minimum swojej egzystencji, a więc z takich dochodów, od których w innych państwach, często podatku nie pobierają.

Jeżeli teraz zapytam, co zrobiły rządy pomajowe, aby tę spoistość społeczeństwa utrzymać, aby ten węzeł moralny pomiędzy państwem, a względnie rządem wzmocnić, to na to, sądzę, rząd odpowiedzi mi nie da. Mam tu oczywiście na myśli społeczeństwo, które jest gotowe złożyć ofiary dla narodu, dla państwa. Przy tej sposobności mogę powiedzieć, że ja zgadzam się z tem, co tutaj powiedział p. sen. Roman, że państwo polskie powinno być sprawiedliwe dla wszystkich, a w szczególności dla mniejszości narodowych. Jeżeli się zdarzają jakieś prześladowania policyjne i inne, ludzi, należących do mniejszości narodowych, musimy potępić tak samo, jak tego rodzaju uciski i prześladowania, zastosowane do ludności polskiej. Równouprawnienie musi być traktowane realnie, a nietylko pozornie, ale z drugiej strony muszę zaznaczyć to, co także w komisji zaznaczyłem, że obowiązkiem jest każdego obywatela, czy on należy do narodowości polskiej, czy należy do t. zw. mniejszości narodowych, być wiernym dla Rzeczypospolitej. (Głos: Słusznie). Bez wierności dla Rzeczypospolitej nie będzie węzła moralnego, o którym mówiłem. Natomiast jeżeli się znajdą pewne grupy, czy pewne stronictwa, które jako hasło swoje głoszą separatyzm, już nietylko narodowy, ale i państwowy, oddzielenie się od tego państwa, jeżeli często w deklaracjach nawet w parlamencie to odczytują, że nie godzą się na należenie do państwa polskiego, jeżeli nawet i dziś słyszałem tego rodzaju wywody, z którychby wynikało, że mówca poprzedni ignoruje to, że na naszych t. zw. kresach więc np. w Małopolsce przecież obok ludności ruskiej jest także ludność polska, że ta ludność polska ma także przecież prawo, jest także równouprawnioną z ludnością ruską (S. Horbaczewski: Nikt tego nie kwestjonuje), to muszę dojść do tego wniosku, że często takie żale nie są uzasadnione ze stanowiska państwowego, bo nie można się żalić na to, że kawałek gruntu dostaje w Małopolsce Wschodniej Polak. Polaków w województwie tarnopolskiem jest 40 proc., a w województwie lwowskiem jest nawet więcej Polaków, niż Rusinów, jeżeli weźmiemy województwo lwowskie jako całość. Dlaczego Polak nie ma mieć możności uzyskania kawałka ziemi zwłaszcza, jeżeli chodzi o ziemię polską, którą posiada właściciel Polak i którą ten właściciel ma prawo sprzedać komu chce i może ją sprzedać Polakowi, a według mego przekonania powinien sprzedać Polakowi i powinien tę ziemię polską utrzymać, skoro mamy tego rodzaju żywioły, które z państwem polskiem chcą wziąć rozbrat i nie godzą się na to, by w swoim patrjotyźmie równać się z ludnością polską.

Dlatego też uważam, że rząd nasz popełnił wielki błąd i to jest wielki zarzut, jaki zawsze robię rządowi, że zlekceważył zupełnie znaczenie ludności polskiej na kresach wschodnich, zupełnie zlekceważył, ponieważ rząd może popiera pewnych Polaków, ale tylko tych Polaków, którzy mają markę polityczną rządową, natomiast wszelkie instytucje, wszelkie organizacje chociażby takie, które się zupełnie polityką nie zajmują, jeżeli nie mają marki rządowej, to instytucjom tym nietylko się nie pomaga, ale takie instytucje są prześladowane i są niszczone, a są niszczone przedewszystkiem w ten sposób, że ludzi, którzy byli duszą tych instytucyj, przenosi się w inne dzielnice, ażeby nie mogli się zajmować tem, czem się zajmowali dotychczas, także i za czasów zaborczych bez żadnej politycznej przeszkody.

Tu muszę stwierdzić, że rząd nie pracował nad tem, ażeby ten węzeł moralny między społeczeństwem i państwem zacieśnić. Przeciwnie rząd przyczynił się znacznie do rozluźnienia tego węzła, do osłabienia polskości, do osłabienia tego trzonu społeczeństwa, na który zawsze liczyć mógł w każdej potrzebie, bo ten trzon nie myślał i nie myśli o korzyściach materjalnych, myślał zawsze o Polsce, do tej Polski tęsknił i skoro tę Polskę odzyskał, to pragnie, ażeby Polska była najsilniejsza, najzamożniejsza i ażeby jaknajlepiej była rządzona.

Dyktatura demagogiczna

W okresie pomajowym, który nastał przez nadużycie siły zbrojnej polskiej, wprowadzony został zupełnie inny system rządzenia. Ten inny system rządzenia został nazwany cezaryzmem demokratycznym. Według mojego zdania ta nazwa jest zupełnie niewłaściwa. System ten z prawdziwą demokracją nie ma żadnego związku. Możnaby raczej ten system nazwać dyktaturą, ale demagogiczną, a ta demagogja zaczęła się przedewszystkiem od tego, że sfery rządowe starały się wmówić w społeczeństwo, że nowy okres jest okresem takiego szczęścia, takiej pomyślności, że społeczeństwo, ludność będzie nieustannie wzrastać w swoim postępie gospodarczym, kulturalnym i innym, jeżeli tylko będzie polegała na rządzie.

Starano się zmonopolizować wszystko, co przynosi dobra konjunktura, wszelkie zasługi i zdobycze, które pozostały po dawnych czasach, zmonopolizować nie dla państwa, tylko dla rządu. Rząd zatem miał być źródłem wszystkiego, społeczeństwo zaś biernym przedmiotem, wydawało się, że społeczeństwo jest na to, aby słuchać rządu, iść za rządem, a ten o wszystko się postara.

Otóż dopóki była konjunktura korzystna, dopóty tego rodzaju rzeczy mogły być powtarzane. Słyszeliśmy w czasie obchodu 10-lecia niepodległości najrozmaitsze dytyramby, i część ludności mogła w to uwierzyć. Ale dziś, gdy przyszedł gorszy czas, można się zapytać, wychodząc ze stanowiska tych chwalców rządowych, gdzie jest ten sukces, to szczęście, które miał przynieść okres pomajowy. W ten sposób społeczeństwa się nie wychowuje. My to dobrze rozumiemy, że ten, ani żaden rząd nie może być źródłem szczęścia, każdy rząd i powinien i może przyczynić się do uchylenia różnych przeszkód stojących w drodze bytowi i materjalnemu rozwojowi narodu, powinien przewidywać grożące niebezpieczeństwa i im zapobiegać, może także czynnie.

Może się przyczynić do rozwoju społeczeństwa ale może się tylko przyczynić. Bez społeczeństwa, bez żywej siły narodu, bez starań tego społeczeństwa, bez inicjatywy, bez pracy, bez oszczędności żaden rząd, choćby najdoskonalszy nie wywoła dobrobytu, nie wywoła szczęścia w narodzie.

Nie trzeba było z tego rodzaju twierdzeniami wychodzić, bo dziś to wszystko zwraca się przeciw rządowi i dziś w szerokich sferach społeczeństwa słyszymy pytanie: A cóż rząd robi? Gdzie jest ta genjalność, gdzie jest ta nieomylność tych czynników rządowych i tych czynników nadrządowych, skoro doczekaliśmy się takiej klęski ekonomicznej.

Widzimy, że wszelka demagogja ma żywot krótki, a rząd obowiązany jest czuwać nad tem, aby społeczeństwo było wychowywane, i aby własnemi siłami dojrzewało chociażby w warunkach takich, które nie sprzyjają rządowi.

Odszkodowania wojenne

Zarzucamy dalej rządowi tajemniczość, jaką się otacza. Jest to właściwość rządów absolutnych, rządów dyktatorskich, że chcą mieć pełną zasługę za to wszystko, co się stanie, chcą o wszystkiemdecydować i społeczeństwa nie dopuszczają do wiadomości nawet o takich rzeczach, które bezpośrednio nawet materjalnie to społeczeństwo interesują. — Więc czytamy teraz w prasie zagranicznej, że sprawa odszkodowań dla Polski miała już być załatwiona na konferencji Haskiej, czy planie Younga, ale my o tem od rządu naszego nic nie wiemy, a przecież kwestja odszkodowań to nie jest błaha rzecz. Traktat wersalski zapewnił Polsce w art. 232 i 233 odszkodowanie pełne dla ludności cywilnej za szkody, wyrządzone przez państwa centralne na mieniu tej ludności cywilnej. Na tej podstawie ustawy z 10 maja i 18 lipca jeszcze r. 1919 zarządziły, oszacowanie tych szkód, później zapewniły częściowe wynagrodzenie i ludność czekała, co się stanie z temi odszkodowaniami. Te szkody zostały zredukowane, a jak wiemy ze sprawozdania z roku 1928 p. Dewey'a zostały ustalone w wysokości 1.815.000.000 dolarów. Tę sumę dolarów komisja odszkodowań przyznała nie skarbowi państwa polskiego, tylko tej ludności cywilnej państwa polskiego, która poniosła szkody podczas wojny. I co się z tem stało? Prawda, zgóryśmy się z tem liczyli, że ponieważ traktat wersalski nałożył na państwo polskie obowiązek wynagrodzenia za koleje żelazne i pewne inne dobra, które otrzymaliśmy od państw zaborczych mianowicie Austrji i Niemiec, że z tego tytułu jakieś 5 miljardów franków złotych trzeba będzie potrącić od kwoty odszkodowań, ale dziś czytamy w prasie zagranicznej, że ta sprawa została załatwiona, 5 miljardów wprawdzie nie będziemy potrzebowali płacić, ale odszkodowań żadnych nie dostaniemy. Nie wiem, czy tak jest, tylko stwierdzam, że prasa zagraniczna wie wiele rzeczy, które nas bezpośrednio dotyczą, a my od naszego rządu o niczem nie wiemy. Ja rozumiem bardzo dobrze, że wobec tego, iż sumy, które miały płacić Niemcy, zostały zredukowane w planie Dawesa, potem w planie Younga, nie jest rzeczą wykluczoną, że eksperci powiedzieli, że skoro inne państwa zgodziły się na takie a takie ograniczenia, to i Polska musi zrezygnować z pełnego odszkodowania, ale mamy prawo wiedzieć, co się z tem dzieje, czy taka jest rzeczywistość. Musimy też znać plan rządu, czy rząd ma zamiar wobec tego z funduszów państwowych wynagrodzić ludzi, którym się należy odszkodowanie przynajmniej w pewnej części, a jeżeli tak jest, to jakie zamierza uzyskać na to fundusze, czy w drodze pożyczki, czy na drodze innej. Takie sprawy powinny być przy sposobności debaty budżetowej, czy przy innej sposobności należycie przez rząd oświetlane.

To samo dotyczy sprawy układu z 31 października roku zeszłego. Dowiedzieliśmy się z prasy zagranicznej, a wiemy dziś nawet od b. ministra spraw zagranicznych, że tam nastąpił jakiś układ skompensowania pretensyj prywatnych, ale nie wiemy, które pretensje prywatne polskie mają być skompensowane. Prywatne pretensje dotyczące zatem jakichś osób prywatnych. Myślałem początkowo, że tu chodzi o kwotę 760 miljonów w banknotach polskich, która została wydana przez rząd niemiecki, przez Niemców, a która została wyciągnięta ze społeczeństwa polskiego.

Wiadomo mi, że Belgowie się o to upomnieli, bo też mieli własne banknoty i Niemcy musieli zgodzić się na wypłatę. Nie słyszałem, ażeby z naszej strony takie żądanie było postawione widocznie więc o inne jakieś pretensje chodzi. Wiemy, że Niemcy zaprzeczają swemu rządowi prawa przemawiania i zrzekania się pretensyj w imieniu osób prywatnych. Rząd niemiecki zapowiedział, że chce wypłacić z własnych funduszów około 200 milj. mk. dla tych obywateli niemieckich, których pretensje zostały uchylone. My jednakowoż nic o naszych pretensjach prywatnych nie wiemy.

Polityka kresowa

Otóż ta tajemniczość, którą widzimy nietylko w sprawach finansowych ale którą widzimy i w naszej polityce, np. w polityce na kresach wschodnich, jest w ścisłym związku z całym systemem rządowym. Dziś bywają takie polityczne posunięcia, że sobie zadajemy pytanie, czy rzeczywiście niema jakichś tajemniczych zamiarów co do naszych kresów wschodnich. Szczególnie rażącem jest traktowanie ludności polskiej n akresach wschodnich, takie traktowanie, że część tej ludności polskiej, ta, która mogła, uciekać z tego kraju, uciekła stamtąd i starała się osiedlić gdzieindziej w Polsce. Wskutek tego powstały rozmaite pogłoski, pogłoski, które znajdowały i znajdują wiarę w społeczeństwie polskiem i budzą duże zaniepokojenie.

Tak samo społeczeństwo nie może pojąć, poco się ciągle wciąga do polityki członków naszej armji. Nie jest wolne od tego zarzutu także i stronnictwo B. B., które chciałoby wciągnąć wojskowych także do praw wyborczych. Według naszego zdania armja powinna być trzymana zdaleka od polityki, armja to jest wielkie dobro narodu, do armji należą ludzie wszystkich partyj i wszystkich narodowości i wciąganie armji do polityki to znaczy demoralizowanie armji, osłabianie jej siły duchowej, bo duch w armji powinien być jednolity, solidarny, armja nie powinna być rozdzielona i rozbita na jakiekolwiekbądź grupy i zapatrywania polityczne.

Według naszego przekonania system pomajowy jako system dyktatury demagogicznej załamał się. Załamał się już w czasie tego przesilenia gospodarczego, częściowo i przedtem, ale przedewszystkiem w czasie przesilenia gospodarczego, ponieważ te założenia, z jakich wychodził, nie ziściły się i wskutek tego zwrócił przeciwko sobie tę część społeczeństwa, która mu wierzyła i na te hasła szła.

Demoralizacja i niepraworządność.

O wiele ważniejsze, a pod względem ogólnym niebezpieczniejsze są te dążenia, które wyszły na jaw przy sposobności wystąpień pana ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego, a szczególnie niektórych dygnitarzy ministerstwa, bo te posunięcia dążą już nie do przebudowy ustroju państwa, ale do przebudowy systemu wychowania i duszy narodu. W tych posunięciach chodzi o to, ażeby zmienić duszę narodu przez zmianę systemu wychowania, przez zmianę duszy młodzieży. Tego rodzaju wyrażenia, jakie czytamy wychodzące z ust pewnego dygnitarza, kierownika wydziału seminarjów nauczycielskich państwowych, wypowiedziane do podwładnych, do nauczycieli, że jest ich zadaniem przedewszystkiem przepalić rupiecie tradycyjnych form religijnych i narodowych, tego rodzaju hasła świadczą o tem, że chodzi o pewne cele bardzo daleko idące i głęboko sięgające. Jeżeli od reprezentanta właśnie nauczycielstwa, kierownika seminarjów nauczycielskich w ministerstwie wyznań religijnych i oświecenia publicznego mogą tego rodzaju hasła i tego rodzaju nauki bezkarnie zupełnie padać, jeżeli władze na nie nie reagują, to w tem znajduję dowód, że jednak tego rodzaju hasła znajdują także i szersze podstawy i protekcje pewnych sfer. (S. Roman: Gdzie to było?) To było we wszystkich dziennikach.

Tego rodzaju dążenia byłyby o wiele głębsze i byłyby o wiele niebezpieczniejsze, aniżeli sama przebudowa konstytucji. Nie twierdzę, że panowie do tego dążycie, ale takie dążenia na gruncie polskim nie utrzymają się, Polacy są zbyt przywiązani i do tradycji religijnej i narodowej, aby tego rodzaju dążenia mogły znaleźć grunt trwały.

Mamy rząd nowy i wydawałoby się że w stosunku do tego rządu należałoby zająć jakieś inne stanowisko, aniżeli do rządów dotychczasowych i że wskutek tego ta moja krytyka, którą tutaj wypowiedziałem, niezupełnie byłaby uzasadniona. W rzeczywistości jednak jest inaczej. Pan premjer Bartel oświadczył wyraźnie, że system pozostaje ten sam, jaki był. Zmieniły się osoby, ale nie zmienił się system, a i dziś słyszymy z ust p. senatora Romana o rządzie p. min Piłsudskiego podczas, kiedy wedle konstytucji, to jest rząd ustanowiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej i rząd p. premjera Bartla. (S. Roman: To pan senator nie zna tej roli, jaką marszałek Piłsudski spełnia w Polsce?). Otóż właśnie mówią, że ignorowanie i lekceważenie stanu prawnego, ignorowanie i lekceważenie obowiązującej Konstytucji jest rzeczą charakterystyczną tego systemu (S. Roman: Ja przedstawiłem fakty porządkowe prawne). P. senator mówił o rządzie marszałka Piłsudskiego, a tem samem stwierdził, że to nie jest rząd konstytucyjny, oparty na Prezydencie Rzeczypospolitej, rząd premjera Bartla. Stwierdził p. senator, że to ignorowanie i lekceważenie dzisiejszej konstytucji w tym systemie dalej istnieje. Dlatego my na tego rodzaju system absolutnie nie możemy się zgodzić i z takim systemem nigdy się nie pogodzimy.

Wręcz przeciw budżetowi głosować nie myślimy, a nie myślimy nietylko dlatego, że państwo potrzebuje środków finansowych do życia, ale także i dlatego, że doświadczenie nas pouczyło, że tego rodzaju stanowisko ujemne w stosunku do budżetu nie pociągnie u nas w Polsce tych konsekwencyj, jakie za sobą pociąga w każdem państwie konstytucyjnem i parlamentarnem. Sądzę jednakowoż, że dzisiejszy zwrot w opinji społeczeństwa powinien dać do myślenia wiele dzisiejszemu rządowi, że w ten sposób rządzić dalej nie można. Pragniemy, ażeby raz państwo nasze weszło na drogę prawdziwie konstytucyjną i **prawdziwie praworządną.**

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W sprawie pożyczki dla m. Poznania

Konferencja prasowa w ratuszu — P. prezydent Ratajski informuje, że jego zabiegi pożyczkowe w Paryżu zakończyły się pomyślnie

P. prezydent Ratajski powrócił w tych dniach z Paryża, gdzie bawił w sprawie uzyskania pożyczki dla Poznania, przechodzącego jak wiadomo ostry kryzys finansowy i bezrobocia. W sobotę p. prezydent udzielił wyczerpujących wyjaśnień przedstawicielom prasy miejscowej, informując ich o zamierzeniach magistratu na przyszłość. Była to pierwsza podobno konferencja, zainicjowana przez p. prezydenta.

Wynik zabiegów p. prez. Ratajskiego był pomyślny, gdyż grupa banków angielskich, która udzieliła pożyczki na budowę elektrowni miejskiej podwyższyła pożyczkę o 50 procent t. j. do sumy zgórą 10 miljonów zł. Uzyskanie tej pożyczki umożliwi miastu przystąpienie już z wiosną do prac nad przyspieszeniem rozbudowy wodociągów miejskich na Dębcu, prowadzonych już od pewnego czasu przy rocznym nakładzie około 3 milj. zł. Na całkowitą rozbudowę wodociągów miejskich, według planu zakreślonego na kilka lat, potrzeba około 15 miljonów zł.

Drugą sprawą było poczynienie zagranicą kroków w sprawie sprzedaży wydanych przez miasto 8-procentowych obligacyj złotowych. Jest zamiar ulokowania pakietu obligacyj miejskich na sumę około 8 miljonów zł we Francji, Belgji względnie też Szwajcarji. Dokonanie tej transakcyj jest kwestją od 2 do 3 miesięcy. Gdy się dokona tej sprzedaży, to zdaniem prezydenta Ratajskiego ustaną wysuwane w ostatnim czasie obawy, że miasto zbyt silnie się zaangażowało w inwestycjach.

Długi miasta Poznania wynosiły na 31 grudnia 1929 63,5 miljonów zł. Obecnie, po zaciągnięciu nowych pożyczek długi te wzrosną do 100 miljonów zł, zależnie od ilości ulokowanych zagranicą obligacyj miejskich. Obecny majątek miasta zwiększony znacznie przez kupno terenów, nieruchomości i rozbudowę przedsiębiorstw, wynosi około 300 miljonów zł. Obdłużenie za czasów niemieckich, wynosiło około 100 miljonów marek niemieckich w złocie. Obecne obciążenie nie jest groźne, zwłaszcza, że zaciąga się pożyczki na inwestycje miejskie amortyzujące długi i oprocentowanie. Zadłużenie odbywa się w ten sposób, że nie narusza się siły podatkowej mieszkańców. Najtrudniejszym problemem jest sprawa budowy mieszkań, które też amortyzują się przez czynsze, jednak przy mniejszych (robotniczych) dopłaca miasto stawki dochodzące wysokości podatku mieszkaniowego. (k.)

Uroczysta akademja

Z okazji rozpoczęcia się tygodnia na rzecz Instytutu Radowego im. Curie-Skłodowskiej

Piękna ta uroczystość odbyła się w niedzielę w południe w auli Uniwersytetu Poznańskiego ku czci Marji Skłodowskiej-Curie. Protektorat nad akademją przyjęli J. Em. ks. Kardynał Prymas, p. wojewoda poznański Raczyński, dowódca O. K. VII. gen. Dzierżanowski i Wydział Lekarski Uniwersytetu Poznańskiego. Organizacja spoczywała w rękach Poznańskiego Komitetu Wojewódzkiego dla Dokończenia Budowy Instytutu Radowego im. Marji Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

Imieniem tego komitetu słowo wstępne wypowiedziała przewodnicząca p. dr. Parczewska. Mówczyni wskazała na ważność i znaczenie powstającego Intytutu Radowego w Warszawie dla celów naukowych, a przedewszystkiem lecznictwa raka, groźnej choroby stanowiącej plagę społeczną. P. dr. Parczewska podkreśliła, że specjalnie kobiety winny poprzeć jaknajusilniej budowę Instytutu Radowego, gdyż względnie wielka część kobiet z ogólnej liczby chorych ulega tej strasznej chorobie.

Wykład o znaczeniu radu wygłosił prof. Uniwersytetu Poznańskiego specjalista w zakresie badań radowych dr. Karol Mayer. Mówca wskazał, iż wynalezienie radu przez Skłodowską jest niemniej epokowem dziełem, niż odkrycia Kopernika. Następnie poprowadził słuchaczy w ciekawy świat radowy, otwierający uczonemu badaczowi i przyrodnikowi nowe drogi. Prelekcję prof. dr. Mayera przyjęto burzliwemi oklaskami.

Akademję urozmaiciły występy chóru męskiego „Hasło" pod dyrekcją prof. Kwaśnika, występy solowe znanej skrzypaczki prof. Państwowego Konserwatorjum Muzycznego w Poznaniu Marji Szrajberównej i znanej śpiewaczki p. prof. L. Kamieńskiej przy akompanjamencie p. prof. Padlewskiej. Uczniowie szkoły dramatycznej pod kierownictwem p. N. Młodziejowskiej wykonali deklamacje wiersza ku czci Marji Skłodowskiej-Curie p. Kosidowskiego i fragment z „Czerwonego Marsza" Karola Huberta Rostworowskiego. (k)

Wielki proces

z tajemnic Kolejowej Kasy Emeryt.

Dziś, w czwartym dniu rozprawy, przesłuchiwano w dalszym ciągu świadków na okoliczność jeszcze remuneracyj i djet. Z tych przesłuchów wynikało, że członkowie zarządu pobierali dość znaczne kwoty. N. p. świadek Sabiniewicz, **stolarz przy kolei**, pobrał razem 3100 zł. Sabiniewicz odpowiada, że nie przypomina sobie i musi to być chyba omyłka. Ale przewodniczący pokazuje kwity i podpisy. Za 5 dni pobytu w Chodzieży likwidował sobie Sab. osobno 116 zł, a Szwarc 124 zł za 3 dni pobytu w Chodzieży. Poza tem likwidowano sobie po 100, 200, 400 zł za kilkudniowy pobyt w Chodzieży. Świadek Szwarc otrzymywał pensje 230 zł miesięcznie, a remuneracja jego wynosiła około 270 zł przy ogólnej sumie 3200 zł. Jest w aktach cały szereg kwitów likwidacyjnych, które nie mówią, na co pobierano pieniądze.

Przewod.: W stosunku do samych pensyj pobieraliście panowie niepomierne remuneracje; czy nikt nie postawił wniosku, aby je obniżyć?

Św. Szwarc: Nie, nad tem nikt się nie zastanawiał.

Dalej wertowano sprawę mieszkania Fillingera i Szymańskiego, a przedewszystkiem dociekano, dlaczego stworzono kontrakt na 10 lat z bardzo niskim czynszem. Poruszano jeszcze sprawę źródła Moszczenic, budowę sanatorjum w Chodzieży i t. d.

Św. Jan Splisgart, kowal z zawodu, był również członkiem zarządu i pobierał za różne funkcje dość wielkie kwoty, bo w ciągu roku aż 2700 zł. Zapytany, dlaczego likwidował tak poważne kwoty nie wiadomo za co, oświadczył, że wysokości nie ustalał, a co mu ofiarowano brał i podpisywał.

Św. M. Stasiński (Ostrów) również likwidował sobie za różne czynności w zarządzie różne sumy. Stasiński w zeznaniach swych plącze się, twierdzi, że musiał więcej brać, by godnie reprezentować K. E. Jego remuneracje i djety w jednym roku wynosiły 3700 złotych, czyli więcej od stałych dochodów. Poza tem zarabiał on na fotografjach, wykonywanych dla K. E., ogromne sumy. W jednym miesiącu w 1925 r. za fotografje pobrał 250 zł i osobno 84 zł posiedzenia w zarządzie.

Badanie świadków trwa. (z)

Wieczornica misyjna

parafji św. Marcina

Z inicjatywy Zgromadzenia Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary przy parafji św. Marcina odbyła się w dniu wczorajszym wieczorem w sali reprezentacyjnej Domu Rzemieślniczego wieczornica. Olbrzymia sala była tak przepełniona, że wiele osób musiało odejść od kasy bez biletu. Wyrażono nawet życzenia, aby wieczornicę powtórzyć. Obfity i doborowy program oklaskiwała około półtoratysiączna publiczność żywiołowo, słuchając również z wielkiem zajęciem wykładu z przezroczami na temat **„Misje salezjańskie w Patagonji"** (Poł Ameryce), wygłoszonego przez ks. Adama Cieślara, salezjanina z Warszawy, dyrektora generalnego wydawnictw salezjańskich w Polsce.

Na dalszy program złożyły się śpiew solowy p. Łucji Pieprzównej przy akompanjamencie p. sędziego Stacha, śpiew solowy p. Pokrywki przy akompanjamencie p. prof. Kalinowskiej, koncert wiolonczelowy p. Konstantego Borzyka przy akompanjamencie p. Bożeny Żelazowskiej.

Chór kościelny parafji św. Marcina wystąpił pod kierownictwem miejscowego organisty p. Gwizdały. Deklamacje wypowiedzieli z przejęciem pp. Antoni Różycki i Zbigniew Kaczorowski. Dochód był tem znaczniejszy, gdyż wszyscy wykonawcy wystąpili bezinteresownie. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek. 10 marca 1930

Słońce: wschód 6,21 — zachód 17,46 — długość dnia 11 godzin 25 min.

Księżyc: wschód 11,25 — zachód 4,41. — po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn. Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 1 st C., pogodnie, wiatr południowo zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa + 8 st. C., najniższa + 1 st C

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu. W niedzielę + 0,40 m., dziś + 0,40 m

Kal. rz.-kat.: 40 męczenników — jutro Pelagja.

Kal. słow.: Bożesław — jutro Ludosław

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1 — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13 — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 26.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61

W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i wnocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **J. E. Ks. Kardynał-Prymas** zamianował ks. prob. Włodzimierza Laskowskiego ze Lwówka dziekanem dekanatu lwóweckiego.

— * **Rekolekcje dla położnych w Poznaniu** odbędą się w dniach 17—22 marca rb. o godz. 3 popołudniu w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu przy ul. Marszałka Focha. Kazania wygłaszać będzie O. Kulawy ze Zgromadzenia O. O. Oblatów. Zaproszenia zostaną wysłane, a która z koleżanek nie otrzymałaby, zechce się zwrócić do ks. prob. Gorgolewskiego lub kol. Engelowej, ul. Małeckiego 5. — Zarząd Związku Położnych.

OSOBISTE

— * **Ślub.** W dniu 2 bm. pobłogosławiony został w kościele parafjalnym w Ostrowie związek małżeński p. dyrektora Łucjusza Zaremby-Rychwalskiego z Poznania, członka zarządu Stronnictwa Narodowego m. Poznania oraz cenionego działacza społecznego, z p. Janiną Fenglerówną z Ostrowa. W miejsce zawiadomień o ślubie złożyli państwo młodzi w administracji pisma naszego 50 zł na cele dobroczynne.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom magistra filozofji w zakresie historji uzyskał p. Grot Zdzisław, Henryk, Marjan z Gozdanina w woj. poznańskiem.

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom magistra filozofji w zakresie nauk filozoficznych uzyskał p. Gościcki Tadeusz Stanisław z Warszawy.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zebranie informacyjne „Młodzieży Wszechpolskiej"** odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 20,15 w sali 18 Coll. Minus. P. dr Zdzisław Stahl, docent U. J. K. wygłosi referat na temat: „Kilka zagadnień ustrojowych".

— * **Pozn. Okręg Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej.** Zebranie Rady Pozn. Okr. S. M. P. odbędzie się dnia 11 bm. o godzinie 19,30 w ognisku okręgowem przy pl. Nowomiejskim 5. Z powodu ważnych spraw obecność wszystkich prezesów obowiązkowa. Równocześnie przypomina się zarządom stowarzyszeń zrzeszonych w Pozn. Okręgu o odbywających się w wtorki i piątki kursach zarządowych.

— * **Walne zebranie Tow. Ziemianek Wlkp.** odbędzie się dnia 11 bm. w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka 4-6. O godz. 10 odbędzie się msza św. w kościele św. Marcina, poczem zebranie o godz. 11. Na porządku obrad sprawozdania zarządu i poszczególnych sekcyj. O godz 15 sprawozdania młodych ziemianek i kółek włościańskich, a następnie wybory do zarządu. P. H. Sontanówna wygłosi referat na temat: „Ideologja i program pracy Zjednoczenia Kat. Związków Polek". Na zakończenie wybór 10 delegatek na zjazd.

— * **Zw. Faszystów Polskich.** Zebranie ogólne odbędzie się 12 bm. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego przy ul. św. Marcina 65. Na porządku obrad uchwalenie rezolucji oraz komunikaty Zarządu Głównego. Obecność członków obowiązkowa, goście mile widziani

— * **Wszechstanowy Zw. Białych Rycerzy — Poznań-Tum.** W poniedziałek, dnia 10 bm. o godz. 17,30 zebranie nadzwyczajne plenarne w Domu Katolickim na Śródce. — W środę, dnia 12 bm. o godz. 19 ćwiczenia w sali gimnastycznej na Śródce.

WYKŁADY

— * **Wykłady religijne.** Pod protektoratem J. E. ks. Kardynała Hlonda od poniedziałku po pierwszej niedzieli wielkiego postu aż do soboty po czwartej niedzieli postu odbywać się będą wykłady religijne (serja dziewiąta) w archiwum diecezjalnem na sali parterowej (ul. Lubrańskich 1, przystanek tramwajowy: Katedra) w następującym porządku codziennie o godz. 8 wieczorem

W poniedziałki — ks. Warmiński: Nadprzyrodzony charakter Starego Testamentu. — W wtorki — ks. dr. Hozakowski: Mojżesz i jego epoka. — W środy — ks. Bajerowicz: Nasze obowiązki wobec misyj katolickich. — W czwartki — ks dr. Janicki: Emigracja polska w Ameryce. — W piątki — ks. dr. Słomkowski. Wiara a rozum. — W soboty — ks. Majkowski: Apostołowie Słowian. — Wstęp bezpłatny.

— * **„Rośliny używkowe".** Pod tym tytułem wygłosi profesor U. P. dr Jan Dobrowolski odczyt dnia 10 bm. (dziś) o godzinie 20 w sali 17 Coll. Minus. W odczycie prelegent omówi najważniejsze używki pochodzenia roślinnego, jak kawę, herbatę, kakao, dalej tytoń, opjum, haszysz i betel, przedstawi rośliny, z których one pochodzą, sposoby przygotowania używek z tych roślin, wreszcie ich działanie na organizm ludzki. Odczyt ilustrowany będzie licznemi przeźroczami, częściowo barwnemi.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Tow. Gimn. „Sokół" Poznań II. — Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" XIII. Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 20 w lokalu drh. Zawadkowej, G. Wilda 75.

PODZIĘKOWANIA

— * **Zarząd Bratniej Pomocy** i Komitet Balu Szkoły Muzycznej im. Chopina w Poznaniu dziękuje serdecznie wszystkim firmom za ofiarne przyczynienie się do skompletowania fantów i premij, któremi przyczyniły się do urozmaicenia naszego balu w dniu 2 bm. a mianowicie: St. Kałamajski, „Goplana", „Uniwersum", St. Ochocki, M. Matuszewski, K. Krzyżanowski, „The Gentleman", Bracia Dawidowscy, Dippel, Arct, St. Schulz, Księgarnia św. Wojciecha, Fr. Niklasiewicz, Drogerja Gadebusch, Tow. „Ruch", J. Czepczyński, A. Thomas, A. Thiel, Przemysł Ludowy, B. Leitgeber, A. Glabisz, Drogerja Warszawska, H. Szafranek, K. Przybyła, „Aquilla", Fr. Różycki, I. Bartkowiak, H. Robiński, M. Drozdowska, St. Jaeschke, J. Billert, J. Leitgeber i Ska, A. Cybulski, Bazar Poznański, W. Stajewski, Jerzykowski, Skrzypczak, M. Figaszewski i J. Domicz. — Dziękujemy również Szan. Ziemiaństwu okolicznemu i życzliwemu Obywatelstwa za łaskawe przybycie i zasilenie funduszu Bratniej Pomocy.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Ustanowienie i zaprzysiężenie rzeczoznawcy dla spraw rolniczych i nieruchomości miejskich.** Pan Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu ustanowił dnia 21 stycznia 1930 znawcę zaprzysiężonego dla spraw rolnych p. Tadeusza Sobeskiego, Poznań, Garncarska 9, także znawcą dla spraw nieruchomości miejskich. Zaprzysiężenie znawcy nastąpiło dnia 15 lutego 1930 na podstawie rozporządzenia ministerjum sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928. (Dz. Ust. Nr. 104 poz. 945 rok 1928).

— * **Zarząd Drogowy powiatu poznańskiego** przystępuje do odnowienia powłoki tłuczniowej na drodze państwowej Poznań nr. 17/8 w odcinku Chludowo. Wykonywanie odnośnych prac przypuszczal-

Bóle w żołądku, ściskanie w dołku, obstrukcję, gnicie w kiszkach, gorycz w ustach, złe trawienie, bóle głowy, obłożony język, bladą cerę łatwo usunąć stosując często wodę gorzką **Franciszka Józefa** i biorąc wieczorem przed udaniem się na spoczynek pełną szklankę takowej. Specjaliści chorób narządów trawienia bardzo zalecają wodę **Franciszka Józefa,** jako jeden z najskuteczniejszych środków domowych. Żądać w aptek. i drog. nw 9440

Sprzedaż
Kurjera Poznańskiego
na
Riwierze Francuskiej
uskutecznia
Polskie Biuro Podróży „Francopol"
Nice, 14 rue Halévy
Biuro to zaopatruje w pismo nasze następujące miejscowości:
Nicea
Kioski gazetowe głównych ulic miasta
Cannes
Księgarnia Perrier, 4 rue d'Antibes
Juan-les-Pins
Księgarnia Gracias, Av. de la Gare
Monaco
Księgarnia 1 bis rue Grimaldi
Menton
Główny kiosk gazetowy.

nie trwać będzie od 13 do 31 marca 1930 r. W związku z tem ruch kołowy na wspomnianej przestrzeni musi w podanym wyżej czasokresie odbywać się na latówce.

— * **Pokaz gazowy.** Dnia 12 bm. o godzinie 17 odbędzie się pokaz gazowy z praktycznem przygotowaniem do konkursu gazowego w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15.

— * **Wycieczka oficerów rezerwy.** W dniach od 1—20 lipca br. odbędzie się reprezentacyjna wycieczka Związku Oficerów Rez. do Belgji oraz Francji z okazji setnej rocznicy powstania polskiego. — Uczestnicy zwiedzą Ostendę, Brugge, Antwerpję, Liege i zabawią tydzień w Paryżu w czasie francuskiego święta narodowego. Koszta wycieczki wyniosą z całkowitem utrzymaniem i hotelami 790 zł. — Od dnia 10 sierpnia do 3 września odbędzie się wycieczka do Italji oraz Jugosławji. Zwiedzenie: Wiednia, Wenecji, Padwy, Bolonji, Florencji, Rzymu, Neapolu, Pompei, Capri, Raguzy, Serajewa i Budapesztu. Koszta uczestnictwa całkowite wynoszą 1 150 zł. Ze względu na ograniczoną ilość uczestników przypuszczalnie już w marcu lista uczestników będzie zamknięta. Prospekty wysyła i zgłoszenia przyjmuje Zarząd Główny Zw. Of. Rez. w Warszawie, Królewska 23.

— * **„Świt", miesięcznik poświęcony walce z alkoholizmem.** Numer na marzec podaje artykuł wstępny p. t. „Sejmowi pod rozwagę" z okazji nowych ataków na ustawę przeciwalkoholową, następnie wykłady radjowe prof. Dediowej: „Dom rodzinny w walce z alkoholizmem" oraz Cz. Wolniewiczównej „Idea abstynencka w Stow. Młodz. Polskiej". Następują ciekawe komunikaty. „Świt" zasługuje na uwagę i poparcie. Przedpłatę kwartalną w wysokości 1,50 zł należy wysłać pod adresem: Składnica Abstynencka, Poznań Al. Marcinkowskiego 26.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Poświęcenie kliniki stomatologicznej.** Dzisiaj o godz. 11 przed południem odbyło się uroczyste poświęcenie polikliniki stomatologicznej, mieszczącej się w nowowybudowanym gmachu przy ul. Fr. Ratajczaka 14. Aktu poświęcenia dokonał ks. Krajewski. W uroczystości wzięli udział członkowie wydziału lekarskiego U. P. z rektorem prof. dr. Kasznicą na czele, delegacje związków lekarzy-dentystów z Warszawy i Lwowa. (tr.)

— * **Z targu.** Dnia 10 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 5,60—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,00—6,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 1,70—1,80 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn. 34—36 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 do 3,20 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3.20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,60—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; ryby: 1 kilogram szczupaka 4,40—5,00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—5,20 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3,60 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1 zł; brukselki 2,00—2,60 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 50—60 gr; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kalafjor 1,00—3,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1.20 zł; 1 kg. żórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0,80—1,00 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł. Sałatka zielona (inspektowa) główka 40 gr. — 1 kg. rabarberu 2,20 zł; pęczek rzodkiewek 50 gr. — Targ mało ożywiony; dowozy niewielkie. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Pożary.** W niedzielę rano powstał pożar w składnicach przedsiębiorstw karuzelowych przy Drodze Dębińskiej. Spaliła się drewniana szopa, w której mieściły się karuzele oraz inne sprzęty. Przyczyna powstania ognia nie została ustalona. Podejrzewa się, iż podłożono go. — W niedzielę w godzinach południowych z nieustalonej przyczyny wybuchł pożar w piwnicy drogerji przy ul. Półwiejskiej 4. Paliły się skrzynie oraz inne zmagazynowane przedmioty. W obu wypadkach interwenjowała straż pożarna. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Ucieczka z domu.** P. Kluck Jan. ul. Wierzbięcice 30, doniósł policji, że dnia 4 bm. oddalił się z domu syn jego Franciszek, lat 15 i dotychczas nie wrócił. Chłopiec był nieposłuszny. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** P. Kaczorowi z Głównej przy ul. Odbudowanie 5 skradziono pozostawiony przy Rynku Śródeckim rower męski marki „Opel"; żółty wyścigowiec, przy tylnem kole podwójne obroty, kierownica wygięta ku tyłowi. — Z szałasu klubu wioślarskiego „Neptun" przy Bociance skradziono różne przybory, wart. 100 zł. — P. Zechowi Stanisławowi, ul. 27 Grudnia 17, skradziono z mieszkania ubranie, wart. 280 zł. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Śmiertelny wypadek.** Podczas ładowania pni sosnowych na dworcu w Tucholi osunął się jeden z nich i przygniótł robotnika Piekarskiego, który nie zdążył na czas odskoczyć. Nieszczęśliwy doznał zgniecenia klatki piersiowej, wskutek czego po kilku godzinach ciężkich cierpień nastąpił zgon. P. osierocił żonę i pięcioro dzieci. (x.)

— * **Podpalenia dla uzyskania premji asekuracyjnej** mnożą się coraz bardziej. W Rumji pod Wejherowem aresztowano pod zarzutem podpalenia swej stodoły rolnika Zwara. Wysokość strat ustalono na 10 tys. złotych, ubezpieczenie natomiast wynosi 18 tys. zł. Dochodzenia ustaliły, że Z. umyślnie budynek podpalił. Na podstawie przeprowadzonych dochodzeń wytoczony został proces o podpalenie rolnikowi Pilichowskiemu, który za swój czyn odpowiadać będzie przed sądem okręgowym w Starogardzie. (x.)

— * **Przyłapano defraudanta.** Klemens Sikora, zatrudniony w „Rolniku" w Brodnicy, wysłany do Torunia po odbiór 7 500 zł dla firmy, ulotnił się z gotówką, a sprawiwszy sobie nowe futro i ubranie oraz złoty zegarek, odwiedził Inowrocław, Poznań, Warszawę i wreszcie Zakopane, gdzie zażywał wszelkich rozrywek, nawet jazdy na nartach. Po kilkunastu dniach przyłapano zbiega i odstawiono do więzienia w Brodnicy. Sikora roztrwonił w tym krótkim czasie około 4 000 zł. (x.)

JARMARKI

— * **Nowy Tomyśl.** Dnia 13 bm. odbędzie się jarmark kramny, na świnie, bydło i konie.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Chludowo, pow. Poznań.** (Ognisko Młodzieży.) Dnia 16 lutego r. b. dokonał ks. proboszcz Zimoch uroczystego poświęcenia Ogniska dla Stow. Młodzieży Polskiej i Stow. Młodych Polek. Piękny domek na „Ognisko" ofiarował znany budowniczy Polski, zamieszkały w Chludowie, p. Roman Dmowski, który zaszczycił uroczystość swą obecnością jako wielki przyjaciel młodzieży, serdecznie witany przez zebranych. Po krótkiem powitaniu wszystkich uczestników i gości zobrazował ks. proboszcz w swej przemowie znaczenie Ogniska w organizacjach młodzieży, poczem ks. kan. Szulc przedstawił korzyści, jakie społeczeństwo i jednostki osiągają w katolickich stowarzyszeniach młodzieży, a p. Malczewski mówił w pełnych zapału słowach o akcji katolickiej. Tuż po poświęceniu Ogniska dokonał ks. Zimoch poświęcenia i otwarcia bibljoteki Stow. Młodzieży Polskiej, składającej się z 135 tomów.

— (Wystawa kukurydzy.) Tutejsza młodzież, zorganizowana w Stow. Młodych Polek i w Stow. Młodzieży Polskiej, przystąpiła do konkursu kukurydzianego, wzbudzającego wielkie zainteresowanie wśród obywatelstwa dla uprawy tego mało jeszcze znanego zboża. Wystawa przedstawiała się pięknie i podobała się ogólnie. Otwarcia wystawy dokonał p. hr. Żółtowski z Wargowa jako prezes miejscowego Kółka Rolniczego, a wykład o znaczeniu przysposobienia rolniczego wygłosił p. Bednarkiewicz, referent przysp. roln. przy Związku S. M. P. w Poznaniu.

— * **Nowemiasto n. W.** (Z życia towarzystw.) Ostatnio odbyło się zebranie Tow. Młodzieży Polskiej, pod przewodnictwem wicepatrona p. Nowaka Franciszka. Omawiano sprawę utworzenia w łonie organizacji oddziału P. W., w którym zespoliłaby się młodzież tutejsza, jak również młodzież ze szkoły przemysłowo-dokształcającej. 45 członków wstąpiło do P. W.

— (Rejonowe ćwiczenia P. W.) W tut. strzelnicy odbyły się rejonowe ćwiczenia P. W. pod dowództwem p. por. Gulczyńskiego, powiatowego komendanta P. W. Ćwiczenia odbyły się składnie, chociaż nie obyło się bez wypadku, wskutek nieostrożności jednego z uczestników. Otóż nabój ćwiczebny przebił jednemu z ćwiczących bluzę na łopatce, uszkadzając lekko na szczęście skórę.

— (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) Pod przewodnictwem prezesa p. por. rez. Cz. Szymańskiego, odbyło się dnia 2 bm. doroczne walne zebranie, na którem zobrazowano całoroczną działalność towarzystwa. Ożywiona dyskusja odbyła się nad sprawozdaniem kasy pośmiertnej, która posiada wcale pokaźne fundusze w P. K. O. Uchwalono urządzić w tym roku kilka wycieczek krajoznawczych, oraz zakupić latarnię projekcyjną do wyświetlania przezroczy, aby ułatwić pracę referentowi oświatowemu, którym wybrano jednogłośnie p. naucz. Nowaka. Do zarządu wybrano przez aklamację ponownie poprzedni zarząd, co jest najlepszym dowodem zaufania członków.

— * **Rakoniewice.** (Wieczornica.) — Wieczornica urządzona staraniem komitetu dobroczynności Rakoniewic udała się nadspodziewanie. Komedyjka w jednym akcie hr. Fredry „Posażna jedynaczka" wywołała zadowolenie wszystkich widzów. Na resztę programu składało się krótkie przemówienie wstępne oraz śpiewy solowe i chórowe. Po wyczerpaniu programu odbyły się tańce. Wszystkim ofiarodawcom oraz tym, którzy przybyli, aby przez swoją obecność złożyć datek na tak wzniosły cel, jak wzbogacenie bibljoteki miejscowego T. C. L. (przeszło 600 zł) należy się staropolskie serdeczne „Bóg zapłać".

— * **Gębice.** (Z Banku Ludowego.) — Bank Ludowy w Gębicach, znana placówka gospodarcza, odbył dnia 6 bm. walne zgromadzenie w sali p. Sobierajskiego przy licznym udziale członków i sympatyków. Zagaił je prezes rady nadzorczej p. A. Kurkowicz. Na przewodniczącego wybrano p. A. Kurkowicza, który powołał do pióra p. Radomskiego. P. Łagiewski wygłosił obszerne sprawozdanie z czynności za rok 1929 i objaśnił poszczególne sumy bilansu, który balansuje tak w aktywach jak i w pasywach w sumie 130 926 zł. — Prezes rady nadzorczej zdał także obszerne sprawozdanie z czynności za ubiegły rok. Jak wynika z przedłożonych sprawozdań, bank rozwija się z roku na rok i cieszy się ogólnem zaufaniem miejscowej ludności. Czysty zysk rozdzielono następująco: 8 proc. dywidendy (800,80 zł), na rezerwę specjalną 126,45 zł, na fundusz waloryzacyjny 150,—. Udziały podniesiono z zł 200 na zł 500, wstępne z zł 5 na zł 10. W miejsce ustępujących z rady nadzorczej pp. A. Kurkowicza, K. Burzyńskiego i K. Kubickiego wybrano ponownie pp. A. Kurkowicza i Burzyńskiego, zaś w miejsce p. Kubickiego p. M. Mellera. — Członków obecnych było 85, z gości przybyli ks. dziekan Greinert, pp. Edward Budzyński, prezes rady nadzorczej Banku Ludowego w Strzelnie oraz dyrektor George tegoż banku. — Przewodniczący złożył gościom jak i członkom za liczny udział w zebraniu serdeczne podziękowanie. (rp.)

Z POMORZA

— * **Obrowo pow. Tuchola.** (Rehabilitacja sołtysa.) P. Karol Popławski, sołtys gminy, został dekretem p. wojewody wprowadzony ponownie na swój urząd i to z dniem 22 lutego rb.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Pan Twardowski". We wtorek, 11 bm. „Krysia Leśniczanka" z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. W środę premjera operetki Lehara pt. „Frasquita" z pp. Fontanówną, Grabowską (tytułowa), Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Latoszewski, reżyserja p. Sendeckiego. Dużą atrakcją będą tańce układu baletmistrza p. Statkiewicza, w których popis znajdą pp. Grabowska i Jedyńska. Nową oprawę sceniczną skomponował art.-mal. p. Jarocki. W czwartek „Szwanda dudziarz".

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś komedja Rączkowskiego „Nad polskiem morzem" w premjerowej obsadzie. Jutro przedstawienie tylko dla wojskowych i ich rodzin; odegrana będzie komedja „Nad polskiem morzem". W środę wraca na afisz atrakcyjna komedja Mikołaja Jewreinowa p. t. „Teatr wieczystej wojny", którą publiczność przyjęła entuzjastycznie.

Pod wodzą p. Młodziejowskiej artyści codziennie odbywają próby z wybornej komedji M. Scribe'a „Walka kobiet", która po raz pierwszy odegrana będzie na 30-letni jubileusz utalentowanego artysty naszego zespołu p. Zygmunta Noskowskiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś świetna komedja pt. „Dobrze skrojony frak", która swym ciętym dowcipem i beztroskim humorem wywołuje żywe oklaski i śmiech rozbawionej publiczności. W rolach głównych pp. Czarnecka, Gruszecka, Jerzmanowska, Żeromska, oraz pp. Bystrzyński, Chmurkowski, Mazanek, Tylczyński, Zawistowski i inni. Jutro po raz 45 rekordowa sztuka pt. „Rywale", ciesząca się niesłabnącem powodzeniem. W środę wyborna komedja pt. „Dobrze skrojony frak".

W pełni prób najgłośniejsza sztuka, przebój wszystkich scen świata pt. „Artyści". Sztuka ta będzie bezsprzecznie największą sensacją bieżącego sezonu teatralnego w Poznaniu. Teatr Nowy dokłada wszelkich starań, by otrzymała najlepszą oprawę dekoracyjną i reżysersko postawić ją na najwyższym poziomie.

KAZIMIERZ KRUKOWSKI W POZNANIU

Kazimierz Krukowski, jeden z najpopularniejszych piosenkarzy i humorystów polskich, filar teatru „QUI PRO QUO", bezkonkurencyjny piosenkarz i humorysta, ulubieniec publiczności, wraz ze swym zespołem przybywa na jedyny występ do Poznania i wystąpi w wieczorze humoru i piosenki **w sobotę, dnia 15 marca b r. o godz. 11 wiecz. w teatrze „Słońce".**

Znakomity artysta wykona cały szereg nowych „przebojów" w Poznaniu dotychczas nigdy nie wykonywanych. Ponadto udział przyjmą: **MILA KAMIŃSKA,** znakomita primaballerina teatrów polskich i zagranicznych. **ZOFJA PINIŃSKA,** pieśniarka, **ADAM RAPACKI,** piosenkarz i **NOWICKI,** baletmistrz teatrów zagranicznych, solista słynnego baletu Pawłowej. Znakomici artyści zaprezentują nam szereg efektownych tańców i piosenek. Niewątpliwie gościna **KAZIMIERZA KRUKOWSKIEGO** zainteresuje w najwyższym stopniu wszystkich zwolenników sympatycznego artysty, którego nazwisko jest najlepszą rękojmią, że wieczór będzie prawdziwą rewją szczerego humoru i śmiechu. Pragnąc najszerszym sferom publiczności zapewnić spędzenie wesołego wieczoru — Dyrekcja ustanawia najniższe ceny biletów od 2—6 zł. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 22 212

Jutro wystąpi w Auli Uniwersyteckiej

ROBERT CASADESUS

Wielkiem wydarzeniem dla muzykalnego Poznania będzie **jutrzejszy** występ jednego **z największych pianistów świata, Roberta Casadesus,** zwanego „francuskim Paderewskim".

Prof. Dr. Ł. Kamieński pisał w „Kurjerze Poznańskim" z d. 14. 12. 1927 o występie tego wielkiego genjusza: **„Największym ewenementem pianistycznym, jakiego Poznań był świadkiem od czasu oswobodzenia, mienię być wczorajszy recital Roberta Casadesus'a. Młody, przystojny, jasny blondyn z twarzą przyjemną, lecz poważnie skupioną, wchodzi szybkim krokiem i zasiada do instrumentu.., Casadesus umie grać na fortepianie w najwyższem określeniu tego znaczenia. Kiedyż Bechstein uniwersytecki brzmiał tak pięknie, tak barwnie, jak pod palcami tego mistrza? Skala jego cieniowań jest godna podziwu, na równi z biegłością. Technika wręcz nieskazitelna. Usłyszeliśmy artystę wielkiego, muzyka, który wszelkiej sztuki swojej wirtuozowskiej nie nadużywa dla błahego sukcesu sensacyjnego, lecz służy ideałom najpoważniejszym i potrafi szeroką masę do nich podciągnąć".**

Casadesus zdobył tak olbrzymią sławę, że niema kraju, w którymby artysta ten nie koncertował. Występy jego w Ameryce, Anglji, Polsce, Hiszpanji i innych krajach, należą do najlepszych audycji sezonu.

Artysta wybrał dla Poznania wspaniały program, na którym znajdują się oprócz utworów Chopina, Ravela, Debussego: Bacha Koncert Włoski i Beethovena Sonata Appassionata op. 57.

Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel 56-38, w dzień koncertu od godziny 7 wieczorem przy kasie zw 21 996

Teatr Wielki

DZIŚ — „Pan Twardowski", balet Różyckiego.
Wtorek, 11. 3. „Krysia Leśniczanka", operetka J. Jarno.
Środa, 12. 3. „Frasquita", operetka Lehara. Premjera.
Czwartek, 13. 3. „Szwanda Dudziarz", opera Weinbergera.
Piątek, 14. 3. „Łucja z Lammermour", opera Donizettiego.
Sobota, 15. 3. „Frasquita", operetka Lehara.
Niedziela, 16. 3. po poł. „Księżniczka dolarów", operetka Falla
Niedziela, 16. 3. wieczorem „Szwanda Dudziarz", opera Weinbergera.
Poniedziałek, 17. 3. „Frasquita", operetka Lehara.
Wtorek, 18. 3. „Blanchefleur", opera Kientzela.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Nad polskiem morzem".
Wtorek, 11. 3. „Nad polskiem morzem".
Środa, 12. 3. „Teatr wieczystej wojny".
Czwartek, 13. 3. „Nad polskiem morzem".
Piątek, 14. 3. „Teatr wieczystej wojny".
Sobota, 15. 3. „Kupiec wenecki".
Niedziela, 16. 3. po południu „Komedja o prawdzie".
Niedziela, 16. 3. wieczorem „Nad polskiem morzem".
Poniedziałek, 17. 3. „Nad polskiem morzem".
Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dobrze skrojony frak".
Wtorek, 11. 3. „Rywale".
Środa, 12. 3. „Dobrze skrojony frak".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI
Macierzy Szkolnej w Gdańsku
pod dyr. Bol. Brzeskiego
„Ogniem i mieczem"
sztuka w 5 aktach
według powieści H. Sienkiewicza
11. 3. — Koźmin.
12. 3. — Krotoszyn.
13. 3. — Odolanów.
14. 3. — Ostrzeszów.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Zwyczajne Walne Zebranie Poznańsko-Pomorskiego Koła Związku Bibljotekarzy Polskich odbędzie się we wtorek, dnia 11 marca br. o godz. 20 w Bibljotece Uniwersyteckiej, ul. Ratajczaka 4/6. Na porządku obrad: 1. Sprawozdanie ustępującego zarządu, 2. Sprawozdanie Komisji rewizyjnej, 3. Wybór nowego zarządu, komisji rewizyjnej i delegatów, 4. Odczyt p. Cz. Gutrego: „W prawie Przeglądu Bibljotecznego".

Prosimy czytać. W dyskusji, toczonej niedawno na łamach „Działu", padały niejedne skargi pod adresem historjografji polskiej. Dostało się jej i od „nudnej nauki", i historykom od „skaczybruzdów". Wobec tego ze strony historyków warto wskazać na dwie publikacje, które zasługują na to, by były wzięte przez szeroki ogół do ręki, bo ani nie są „nudne", a forma ich nienaganna. Są to książki następujące: rozprawa gen. M. Kukiela pt. „Maciejowice", w której autor zajmuje się przebiegiem bitwy i rolą Ponińskiego (Akad. Um. 1929, str. 80) i książka d-ra St. Zajączkowskiego pt. „Polska a Zakon Krzyżacki w ostatnich latach Władysława Łokietka" (Lwów, Tow. Nauk. 1929, str. 292). Szczególnie druga książka winna wzbudzić zainteresowanie wobec świeżo minionej rocznicy dziesięciolecia rządów polskich na Pomorzu. Ponadto wspomnieć należy, że zbliża się (w r. 1931) rocznica bitwy płowieckiej. Dr. St. Zajączkowski wyraźnie podkreśla te aktualne walory swej książki: „zbliża się rocznica bitwy pod Płowcami, która stanowiła kulminacyjny punkt w zmaganiach polsko-krzyżackich o Pomorze za czasów Łokietka. — Uświęcenie tej rocznicy będzie rzeczą Narodu i Państwa, jednak i nauka musi przyczynić się też ze swej strony do tej uroczystości, o ile nie chce stracić łączności z życiem i zejść na manowce bezpłodnej spekulacji. Obowiązkiem nauki w tym wypadku jest opracować i oświetlić te wydarzenia dziejowe, których rocznica będzie święcona, i w ten sposób podtrzymać łączność ideową między dobą dzisiejszą a temi zamierzchłemi czasami, w których zarysowała się w całej ostrości i wyrazistości kwestja dostępu Państwa Polskiego do morza" (str. 4). — Nauka obowiązek więc swój spełnia i może tylko jedno powiedzieć: prosimy czytać. (Dr. Z. W.)

Lwowskie Tow. Filozoficzne odbyło posiedzenie naukowe z odczytem dr. J. Dąmbskiej nt.: „Prawa fizyki wobec postulatu prawdziwości twierdzeń naukowych" (nl)

Z Polskiego Tow. Fizycznego. Oddział krakowski odbył zwyczajne posiedzenie z odczytem prof. dr. Wilkosza p. t.: „O drganiach, których opór zależy od amplitudy". (nk)

MUZYKA

Casadesus w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Na ostatnim koncercie Filharmonji wystąpił fenomenalny pianista francuski Robert Casadesus. Odegrał on koncert fortepianowy Es dur Liszta oraz Balladę Fauré'go, odnosząc niebywały sukces. Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanął świetny dyrygent rumuński, Jerzy Georgescu. Pod jego batutą wykonała orkiestra Filharmonji Concerto grosso Händla, Ravela „La valse", kilka fragmentów ze suity baletowej Adama Wieniawskiego („Lalita") oraz, jak zwykle gorąco przez publiczność przyjmowane „Wesołe przygody Sowizdrzała" Ryszarda Straussa.

(u. mj.)

TEATR

„Bal w obłokach" Stanisława Miłaszewskiego doczekał się w Teatrze Narodowym 45 przedstawień. Sztukę zdjęto z afisza w pełni powodzenia, gdyż termin gościnnych występów Osterwy zmuszał do wystawienia premjery rittnerowskiego „Don Juana". „Bal w obłokach" pozostanie stale na repertuarze. (zw)

„Zmartwychwstanie" w Moskwie. W Moskiewskim Teatrze Artystycznym" wykonano uscenizowaną przeróbkę tołstojowskiego „Zmartwychwstania". Jest ona sporządzona podobnie tak, jak „Bracia Karamazowie", tj. poszczególne sceny łączy „recytator", który czyta tekst wiążący. Recytatorem był Kaczałow, reżyserję prowadził Niemirowicz-Danczenko. (tm)

SZKOLNICTWO

Szkoła doświadczalna w Jenie. Przy uniwersytecie w Jenie zorganizował prof. Petersen, autor cennych rozpraw pedagogicznych, szkołę naukowo - doświadczalną. Nauka odbywa się grupami. Program układany jest na tydzień. Dużo czasu poświęca się na samodzielną pracę uczniów. Świadectw szkoła nie wydaje, wzamian jednak za to otrzymują rodzice luźno sformułowaną charakterystykę uczniów. Między szkołą a domem istnieje ścisła współpraca — chociaż niewszyscy rodzice są zadowoleni: wielu żąda szybszego tempa pracy, zadań domowych, systematycznego kursu historji, itd. Obszerne i bardzo ciekawe sprawozdanie z pracy w wymienionej szkole podaje w „Ruchu Pedagogicznym" dr. Z. Szybalska. (St. N.)

LITERATURA

Młody Lwów poetycki. „Tęcza" ofiarowała gościnę na swych łamach młodym poetom lwowskim. W ostatnim numerze znajdujemy artykuł p. Włodzimierza Lewika p. t. „Lwowski Parnas współczesny", w którym młody ten poeta próbuje ująć syntetycznie obraz najmłodszej literatury lwowskiej. Wymienia istniejące grupy i koła literackie, oraz nazwiska poetów lwowskich z ich dorobkiem literackim. — Dalej pod ogólnym tytułem „Młody Lwów poetycki" znajdujemy wiersze: pp. Beaty Obertyńskiej: „A trawa znów zielona", Edw. J. Teichmana: „Orlę lwowskie", zgasłego niedawno Jana Zahradnika: „Umarły" i Jadwigi Gamskiej: „Hymn do Ducha Świętego". (tk)

RUCH REGJONALISTYCZNY

Kujawska wystawa regjonalna odbędzie się w czerwcu i lipcu b. r. we Włocławku; obejmie ona trzy powiaty regjonu kujawsko-dobrzyńskiego, — a mianowicie: nieszawski, włocławski i lipnowski. Wystawa ma zobrazować całokształt życia gospodarczego i kulturalno-społecznego. Do komitetu honorowego zaproszono m. in. prezesa Kujawskiego Oddziału Tow. Krajoznawczego inż. Antoniego Olszakowskiego. Kulturalno-społeczna część wystawy posiadać będzie następujące działy: historja, etnografja, fizjografja, oświata, kultura, sztuki piękne, rzemiosła, wreszcie handel, komunikacje, zdrowotność publiczną, sporty, wojsko, samorządy i bezpieczeństwo publiczne; część druga wystawy obejmie: przemysł i rolnictwo z pokrewnemi działami. (J. Mł.)

PLATON I MY

Tłumacz — chciałoby się niemal powiedzieć: autor, bo ta polska „Rzeczpospolita" Platona w jego tłumaczeniu jest prawie że swoistem dziełem, — przypomina przy końcu swych doskonałych objaśnień, jedyne dotychczasowe tłumaczenie polskie „Rzeczypospolitej" na język polski, poznańskie tłumaczenie Antoniego Bronikowskiego z przed lat czterdziestu z górą. Przypomina, że Bronikowski w swym pietyźmie wobec wielkiego filozofa poszedł tak daleko, że w tłumaczeniu starannie zachował nawet drobne enklitika, z dużą szkodą dla przejrzystości tekstu. Prawda, że przed laty, my, polscy uczniowie niemieckich szkół, używając tłumaczenia Bronikowskiego jako „pons asinorum" mieliśmy wyższość nad naszymi kolegami niemieckimi, którzy mogli tylko używać kiepskich tłumaczeń pokątnych — jednak zrozumieniu Platona nie bardzo to posłużyło. Tego błędu tłumacz uniknął obecnie bardzo szczęśliwie, dając tłumaczenie jasne, przejrzyste, niewymuszone, dbając tylko o wierność z oryginałem pod względem myśli, a o czystość językową w tłumaczeniu. Osiągnął to w całej pełni. I to wszystko, więcej nie potrzeba.

Doskonałe i obszerne objaśnienia wstępne (60 przeszło stron) udostępniają zrozumienie dzieła nawet tym, dla których filozofja Platona nie jest chlebem codziennym. Czytając te objaśnienia wprost dotykalnie czuje się węzły, któremi nasza kultura związana jest dziś jeszcze z Platonem i również to, co jest w nim przebrzmiałe, stare, co jest tylko etapem odwiecznego kołatania się myśli ludzkiej w labiryncie rzeczywistości, lub nawet groteskowem echem odwiecznych porywów (np. jego pomysły racjonalnej polityki populacyjnej). I, być może, właśnie ta pyszna bezużyteczność pewnych części, ta ich nieaktualność nadaje — oczywiście poza wartością naukową — dziełu temu pewien szczególniejszy powab. Adr.

Platon, Rzeczpospolita, — przekład z wstępem i objeśnieniami Stanisława Lisieckiego. Nakładem Akademji Umiejętności, LXVIII i 621 in 8° Kraków 1929.

Pisma nadesłane

„Lwowskie Wiadomości Muzyczne i Literackie". Nr. 3. Treść: Dr. Chybiński: Kompozytor jako krytyk muzyczny. Dr. Reiss: Nauka muzyki dawniej a dzisiaj. Melville-Liszniewska: Życie muzyczne w Ameryce. K. Brończyk: Głos na puszczy. K Czachowski: Nowe wydania klasyków. Dr. Łobaczewska: Nowe wydawnictwa muzyczne. J. A. Gałuszka: Przy kamieniu Karłowicza w Tatrach (poemat). M. Opałek: Szopen (poemat w 120 rocznicę urodzin). „Adam Sołtys". „Urbi et orbi". Recenzje muzyczne i literackie. Kronika.

JAK ŻYŁ AMILKAR KOSIŃSKI

(W rocznicę zgonu 10. 3. 1823).

Postać Amilkara Kosińskiego bliska nam jest z wielu względów. Jego popiersie na pamiątkowej widnieje tablicy w kościele św. Wojciecha w Poznaniu. Urodzony w ziemi drohickiej 1769 r., tutaj, w W. Ks. Poznańskiem, dokonał zasłużonego, chwałą i cierniem przeplatanego żywota. Umarł w Targowej Górce, dnia 10 marca 1823, skąd po wieku zwłoki jego przewieziono na poznańską Skałkę.

Podstawę badań do życiorysu gen. Kosińskiego stworzył prof. A. M. Skałkowski, wydając szereg źródeł i pierwszy zarys monografji. (Fragmenty. Pozn. 1928). Badania prof. Skałkowskiego rozwinął uczeń jego Juljusz Willaume. Świeżo wydany IX tom Życiorysów zasłużonych Polaków wieku XVIII i XIX, wydawanych przez prof. A. M. Skałkowskiego, zawiera monografję dr. Juljusza Willaume o generale Amilkarze Kosińskim. (Pozn. Księg. Uniw. 1930). Praca oparta na rękopisach Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, archiwum rodzinnem Kosińskich w Koszutach, na rękopisach Bibljoteki Uniw. Warsz., Bibl. ordynacji Krasińskich i Archiwum Akt Dawnych.

W pierwszej części ogranicza się autor do uzupełnienia dotychczasowych badań. Nowemi są przyczynki do młodych lat Antoniego Kosińskiego. Takiem jest bowiem właściwe imię generała, który dopiero w legjonach włoskich, pod wpływem rzymskich tradycyj, przybiera bohaterskie imię wodza Kartagińczyków. Jest w tej zmianie imienia coś, co wymownie charakteryzuje ambicję generała, która towarzyszyła wszystkim jego poczynieniom. Ciekawy jest nieznany fakt z młodości Kosińskiego, jego pobyt w zakonie O. O. Pijarów. Mając 21 lat porzuca habit zakonny i poślubia pannę Marcjannę Miładowską.

Pierwszą działalność polityczną rozwija Kosiński w powstaniu Kościuszkowskiem, biorąc udział w przygotowaniach spiskowych na Polesiu i Ukrainie, potem walczy na okopach Warszawy. Po upadku powstania pozostawia żonę, synka i córkę i drogą przez Lwów przedziera się do wojsk francuskich, walczących we Włoszech. Tu pomaga Dąbrowskiemu w organizacji legjonów, bierze udział w bitwie pod Legnago, broni Mantui. Po pokoju w Luneville wraz z Dąbrowskim i innymi podaje się do dymisji. Wraca do służby w r. 1802. Zatarg z towarzyszami broni powoduje nowe podanie o dymisję, której Dąbrowski udziela mu z awansem na generała brygady.

Awans to znaczny. Kosiński w rzeczach wojskowych był samoukiem, ale samoukiem inteligentnym, odważnym i ambitnym. Kampanje włoskie wyszkoliły go na dobrego pułkownika, z praktyką generała brygady zapoznał się dopiero podczas kampanji pruskiej w r. 1806/7. Tymczasem lata 1803—1806 spędza w kraju, w zaborze pruskim, wraca do żony, z którą rozwodzi się niebawem. Na zew Dąbrowskiego w r. 1806 zgłasza Kosiński w Poznaniu swe usługi. Dąbrowski zleca mu organizację wojskową departamentów bydgoskiego i kwidzyńskiego. Willaume dodaje do dziejów tych nowe szczegóły, dość szeroko traktuje kampanję w Prusiech w r. 1806/7, zwłaszcza oblężenie Gdańska i rywalizację Kosińskiego z generałem Wołodkiewiczem, Giełgudem i Sokolnickim. Tarcia te sprawiają, że Kosiński w r. 1808 podaje się do dymisji, nie doczekawszy się awansu na generała dywizji.

Duże usługi świadczy krajowi jako komisarz delimitacyjny przy ustaleniu granic W. Ks. Warszawskiego i Prus, a niebawem, w obliczu wojny austrjackiej, wstępuje ponownie w szeregi bojowe. Dymisja z r. 1808 mści się na jego karjerze. Napróżno usiłuje powrócić do armji regularnej; samorzutne wystąpienia, mimo dorywczych powodzeń (bitwa pod Żarnówcem), nie przynoszą oczekiwanych odznaczeń. Kosiński rozgoryczony znowu przechodzi w stan nieczynny. W r. 1811 żeni się z hrabianką Keyserling, córką marszałka dworu pruskiego, biorąc w posagu Targową Górkę.

Rok 1812 znowu powołuje go na plac boju. Działalność Kosińskiego w kampanji r. 1812 mało była znana. Praca Willaumea wnosi tu rzeczy nowe, opis wyprawy Kosińskiego na Wołyń i obrony górnego Bugu. Kosiński podjął się obrony południowo-wschodnich granic W. Ks. Warszawskiego, w nadziei, że dywizja, którą dowodził, złożona z ochotników gwardji i załóg fortecznych, wejdzie w skład armji regularnej. Wyprawiając się na Wołyń, pragnął prowincję tę połączyć z ruchem konfederacji generalnej warszawskiej. Powstanie na Wołyniu, zasilone większemi oddziałami wojsk W. Ks. Warszawskiego, mogło wstrzymać ruchy lewego skrzydła armji rosyjskiej, lawirującego w kierunku południowo-wschodnich granic Księstwa i w kierunku północnym, gdzie istotnie przecięło odwrót Napoleona pod Berezyną. Dywizja Kosińskiego, nie zasilona przez władzę centralną w Warszawie, była zbyt słabą, by własną inicjatywą pchnąć w ruch armję Schwarzenberga, dwulicowe zajmującą stanowisko. Niezdecydowana akcja gen. Wielhorskiego, zastępcy ministra wojny, sprawiła, że Kosiński nie mógł wyzyskać atutów tkwiących w powstaniu wołyńskiem. Dokonał maximum tego, co w ówczesnych warunkach czynić było można. Po 2 tygodniach pobytu na Wołyniu wdwójnasób zwiększył siłę swej dywizji, potem wraz z cofającą się ku północy armją Schwarzenberga w stałym kontakcie z wojskami najbliższego mu gen. Reynier, po zwycięskiem starciu pod Pawłowiczami, przeprowadził regularny odwrót nad górny Bug.

I tu znowu w ujęciu obrony górnego i dolnego Bugu wywiązała się różnica zdań między Kosińskim a Wielhorskim. Kosiński żądał posiłków i gotów był do zaczepnego działania, które wobec opornego stanowiska gen. Wielhorskiego zmuszony był ograniczyć do kilku śmiałych dywersyj pod Uściługiem i Piatydniem. Gdy i te zwycięskie potyczki nie zdołały pozyskać Wielhorskiego, Kosiński ku wielkiemu żalowi samego króla Fryderyka Augusta, w listopadzie r. 1812 podał się do dymisji, której Wielhorski spiesznie mu udzielił.

Wiemy, że ks. Józef Poniatowski starł się ostro z Wielhorskim po powrocie z nieszczęśliwej wyprawy r. 1812. Rozbieżności zapatrywań na system obrony W. Księstwa Warszawskiego, które znaczą się w osobistym stosunku Kosińskiego i Wielhorskiego, urastają do znaczenia ogólno-historycznego. Konflikt między gen. Kosińskim a gen. Wielhorskim naszkicowany jest przez autora z rezerwą. Czytelnik pozostaje pod wrażeniem niejasnej krzywdy Kosińskiego i równie niejasnych powodów, które kierowały postępowaniem Wielhorskiego. Dziwnym trafem wypadnie mu w tej niepewności uciec się do wcześniejszej pracy autora, wydanej w r. 1925, a poświęconej generałowi Józefowi Wielhorskiemu. Spotykamy tam ujemną ocenę Kosińskiego; z natury rzeczy bowiem bohater tytułowy pracy Wielhorski, oświetlony jest korzystnie. Zrozumiałem jest, że nowe badania zmusiły autora do rewizji dawnego stanowiska i nie jest to ujmą dla niego, jeśli prostuje dawny swój sąd. Przeciwnie, pisząc monografję o generale Kosińskim i dając paralelę do monografji wcześniejszej o Wielhorskim, należało rewizję tę przeprowadzić na podstawie możliwie szerokiej.

Być może, że skrystalizowanie sądów nastąpi w dalszej działalności autora w syntetycznem ujęciu kampanji napoleońskiej r. 1812. Dwaj przeciwnicy: Wielhorski i Kosiński z tytułowych bohaterów spadną wówczas do proporcyj im właściwych, a w tej perspektywie może znajdzie się cząstkowa odpowiedź na wielkie historyczne pytanie: Kto winien, że wyprawa Napoleona na Moskwę skończyła się tragicznie?

Dr. Wisława Knapowska.

Poznań.

Książki nadesłane

Kpt. F. Libert: „31 pułk strzelców kaniowskich". Warszawa 1928. Wojsk. Inst. Nauk. Wyd.

Salvator Gotta: „Imię Twoje" — Poznań — 1930 — Wielkopolska Księgarnia Nakładowa K. Rzepeckiego.

Piotr Benoit: „Aksela" — „Rój" — Warszawa 1930.

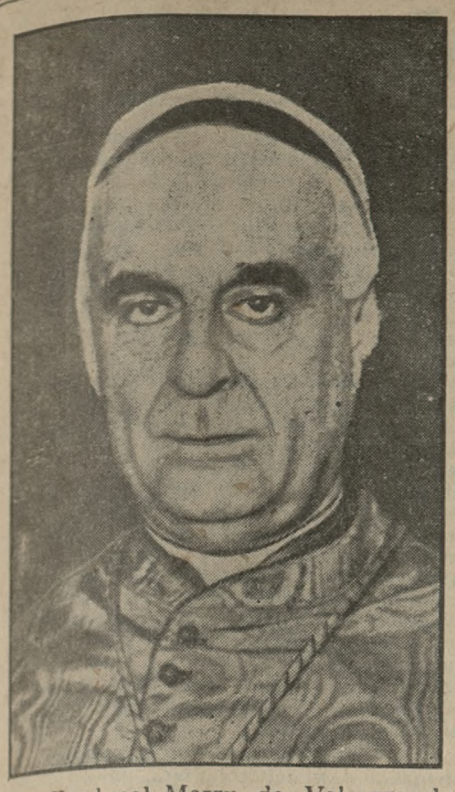

Ś. p. Kardynał Merry de Val, zmarły w zeszłym tygodniu w Rzymie, w 65 roku życia.

Więziennictwo w Polsce

W Polsce istnieją ogółem 332 więzienia, zawierające w sumie 34.863 miejsc; Warszawa posiada 36 więzień o „pojemności" 9.620 osób.

Zaludnienie więzień jest następujące: w r. 1929 (styczeń) na terytorjum Rzeczypospolitej uwięzionych było 25.073 osób. W warszawie siedziało 7.458, co daje 78 proc. całkowitej pojemności (ilości miejsc) więzień warszawskich; we Lwowie 4.215 (61 proc. pojemności); w Lublinie 3.266 (91 proc. miejsc); w Wilnie 3.252 (100 proc.); w Krakowie 2.755 (74 proc.); w Poznaniu 1.712 (48 proc.); w Toruniu 7.601 (60 proc.); w Katowicach 814 (45 proc.)

Okazuje się więc, że najwięcej przepełnione są więzienia wileńskie, gdyż na każde 100 miejsc przypada 108 więźniów, a zatem 8 proc. ponad normę; silną frekwencją odznaczają się również więzienia lubelskie, gdzie 90 proc. miejsc jest obsadzone; nieco luźniej jest w więzieniach warszawskich, obsadzonych w 78 pros., a zatem około 4/5. Najsłabiej obsadzone są więzienia Poznania (48 proc.), i Katowic (45 procent); przeszło połowa miejsc jest tam wolna. W areszcie karnym siedzi 13.415 osób, w tem 1.241 kobiet; w śledczym 11.658, w czem 1.210 kobiet.

Przestępców politycznych siedzi w więzieniach polskich 2.449, w tem 189 kobiet; więźniów wojskowych jest 119; nieletnich uwięzionych 769, w czem 51 kobiet.

Z różnych stron Polski

Tajna drukarnia komunistyczna we Lwowie.

W dniu 4 b. m. policja lwowska aresztowała 2 komunistów, a mianowicie jednego studenta praw i jednego ucznia gimnazjalnego, którzy udawali się do tajnej drukarni przy ulicy Gródeckiej. Tam zastano jeszcze jednego osobnika, którego również przytrzymano. — Funkcjonarjusze policji przeprowadzili w drukarni rewizję i skonfiskowali około 400 klg. bibuły komunistycznej, maszyny do powielania itd.

Kino w pociągach.

Do ministerstwa komunikacji wpłynęła oferta prywatna na urządzenie kino-teatrów w pociągach dalekobieżnych. W specjalnie urządzonym wagonie umieszczonoby ekran i aparat projekcyjny. Duży wagon kinowy mógłby pomieścić kilkadziesiąt osób.

Sprawa ta budzi wielkie zainteresowanie, tembardziej, że kinematograf kolejowy mógłby służyć także do wyświetlania specjalnych filmów propagandowych, kolejowych, przemysłowych i turystycznych. Pasażerowie nudząc się w długiej podróży, z przyjemnością korzystaliby z tej nowej rozrywki.

Drugi okres robót inwestycyjnych w Gdyni

Ministrestwo przemysłu i handlu zawarło czwartą z kolei umowę z francuskopolskiem konsorcjum na przeprowadzenie drugiego okresu robót inwestycyjnych w porcie gdyńskim. Roboty te obejmą zakończenie budowy avant-portu, budowę kanału przemysłowego, pogłębienie wejścia do portu do 12 metrów i budowę dróg na terenie portu. Wykonanie drugiego okresu robót rozłożone jest w myśl umowy na 4 lata. Pierwszy okres rozbudowy portu gdyńskiego, oparty na trzech umowach poprzednich, jest już na ukończeniu.

Dzięki zawarcia powyższej umowy sprawa rozbudowy portu gdyńskiego wchodzi w drugą fazę, a w miarę postępu robót zwiększać się będzie w dalszym ciągu sprawność przeładunkowa naszego młodego portu.

SPORT

Sukces „Warty"

Zdobyła drużynowe mistrzostwo Polski w pięściarstwie, bijąc „B. K. S." 11:5.

Rozgrywane po raz drugi to mistrzostwo przyniosło znów zdecydowane zwycięstwo „Warty" i wykazało raz jeszcze, że nasi zawodnicy są bezapelacyjnie lepsi od Ślązaków. Górują przedewszystkiem techniką, bogactwem ciosów, inteligencją i ruchliwością. Ślązacy natomiast posiadają ogromną wytrzymałość lecz w gruncie rzeczy jest to materjał, wymagający wytrwałej pracy inteligentnego trenera. Wyróżnili się wśród nich Moczko (za mały repertuar ciosów) i Wochnik (walczy nieczysto). Natomiast Wrazidło i Wystrach — to zaledwie początkujący pięściarze, a Wieczorek ogromnie spadł w formie. Wśród „Warciarzy" znakomity był Forlański, istotnie bezkonkurencyjny w swej kategorji zwłaszcza, że miał groźnego przeciwnika, który też dostał porządną naukę za swoje śmieszne samochwalstwo w wywiadzie z jednem z pism na G. Śląsku. Inteligentnie walczy Warecki i ma on dużą przyszłość po odpowiedniem uzupełnieniu braków technicznych oraz nabyciu pewnej rutyny. Wiśniewski w Poznaniu zawsze spisuje się ponad wszelkie pochwały, przyczem sprawił nam miłą niespodziankę, wykazując większą skuteczność ciosów. Stępniak zmanierował zupełnie, a jego „szarmanterja" w danym wypadku jest wprost śmieszna; ponadto widać brak treningu. Arskiemu daje się wciąż we znaki nadwyrężona prawa ręka i tylko dlatego nie pokonał przeciwnika przez k. o. — Mecz rozpoczął się punktualnie przy wyprzedanej sali, do której wskutek wydanego w ostatniej chwili zarządzenia dyrekcji kina „Słońce" wpuszczano tylko bokiem, co wywołało usprawiedliwione sarkanie publiczności i zupełnie nadprogramowy nieporządek, przyczem sami organizatorzy byli bezsilni. Wobec nieprzybycia związkowego sędziego kierował zawodami niezdecydowanie p. Janusz, zezwalając na ostrą walkę i przetrzymywanie. Wyniki techniczne (według kolejności wag) są następujące:

Forlański (W) i Moczko (BKS); w pierwszem starciu przewaga F. który posyła przeciwnika dwa razy na deski; w drugiem siły są mniejwięcej wyrównane; w ostatnich dóch kołach rosnąca przewaga F., wygrywa on też wysoko na punkty. — Stępniak (W) i Pyka (BKS); w pierwszem starciu przewaga P. z który z furją atakuje; w następnych trzech kołach góruje Stępniak, a zwłaszcza w ostatniem zupełnie wyraźnie; nierozstrzygnięte orzeczenie jest dla niego krzywdzące; sama walka pod względem technicznym była bardzo efektowna. — Warecki (W) i Radwański (BKS); przez pierwsze dwa starcia zawodnicy badają się, zadając tylko zrzadka ciosy przy lekkiej przewadze Wareckiego, który powiększa ją w trzeciem kole, zwłaszcza w czwartem, nie potrafił jednak wykorzystać sytuacji i „wykończyć" R.; wygrywa W. wysoko na pkt. — Wochnik (BKS) i Gostyński (W); druzgocąca przewaga W., który wygrywa w drugiem kole przez k. o. — Arski (W) i Gawlik (BKS); w pierwszem starciu siły równe, lecz pod koniec G. dostaje silny cios w żołądek i jest zamroczony; stawia jeszcze jaki taki opór w drugiem kole, wszakże w końcowych A. jest właściwie sam w ringu, pędząc po nim niezwykle „twardego" G.; wygrywa A. na pkt. — Majchrzycki (W) i Wrazidło (BKS); zabawka kotka w myszkę, a M. lekceważył sobie prymitywnego przeciwnika wskutek czego dostaje nawet kilka ciosów; W. dzięki swej dużej odporności dotrwał do końca, co należy podkreślić z uznaniem; wygrywa M. wysoko na pkt. — Wiśniewski (W) i Wieczorek (BKS); już w pierwszem starciu obejmuje inicjatywę Wiśniewski, a przewaga jego szybko rośnie i w rezultacie Ślązak w trzeciem kole jest nowpół przytomny, a w czwartym sędzia przerywa walkę, ogłaszając zwycięstwo przez techniczne k. o. — Wystrach (BKS) i Bączkowski (W); W. nadużywa przez cały czas swej przewagi fizycznej i ciężaru, nie mając pojęcia o technice to też dostaje dużo ciosów; wygrywa W. na pkt. Wszystkie decyzje (za wyjątkiem drugiej walki) zapadły jednomyślnie.

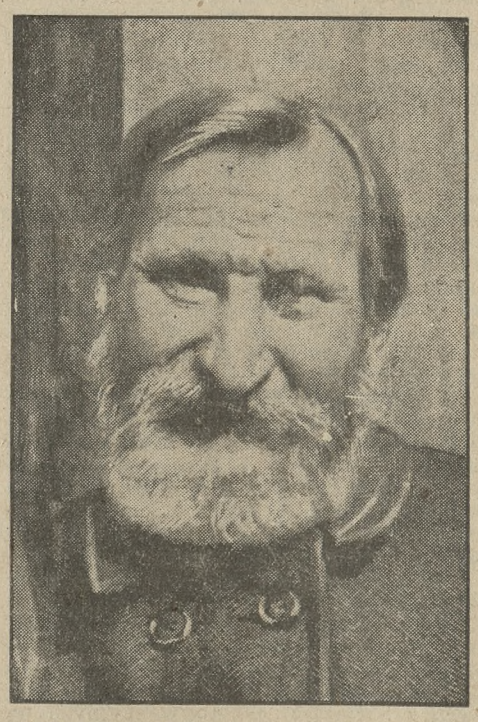

W dniu 26 lutego rb., jak to już pisaliśmy, obchodził swoją 100 rocznicę urodzin p. Podwojski, który urodził się 26 lutego 1830 r. w Grudziądzu. Żona Solenizanta dożyła lat 106. Na rycinie powyższej widzimy owego starego Pana, który kłania się licznym delegacjom, przybyłym do niego z życzeniami a przy sposobności i wszystkim Czytelnikom naszego pisma. Fot. wykonał Teodor Czarnecki, znany fotograf sportowy.

Gry sportowe

Turniej AZS o nagrodę przechodnią firmy „Dom Sportowy" dał następujące wyniki: Sokół — 20 dr. harc. 20:18, Czarna Trzynastka — AZS 44:2. Rozgrywki zatem zbliżają się ku końcowi.

W meczu towarzyskim S. M. P. „Orzeł" pokonał „Wartę II 16:12.

Hazena. „Warta" chłopcy I. pokonała „Wartę" I 5:3 (1:1) przyczem panie wystąpiły bez Frydrychówny w obronie. — „Warta chłopców II. pokonała II. drużynę pań 8:4 (3:1). W drużynie pań wybiła się Czarna w ataku. — Drużyna III. pań „Warty" pokonała IV druż. pań 3:1 (0:0).

Towarzyski mecz w hazenie Sokół — Żeńskie Seminarjum dał wynik 15:10 na karzyść Sokoła. Gra od początku do końca bardzo żywa i interesująca. Sędziował p. chor. Adamczak.

Lekka atletyka

Wiosenny bieg na przełaj ŁOZLA zgromadził 100 zawodników na trasie. Trasa około 3 klm. prowadziła przez las obok boiska ŁKS. Zwyciężył Starosta (Zjednoczenie) 9:41,5, 2. Mechen, 3. Seweryniak (Sokół). (tel. wł.) W. K.

Atrakcyjne spotkanie Petkiewicza z jednym z czołowych zawodników zagranicznych (najprawdopodobniej z jego dwukrotnym pogromcą Koscyakiem) odbędzie się w Poznaniu 25 maja rb. w ramach międzyklubowego meczu lekkoatletycznego „Warta" — „Warszawianka".

Narciarstwo

W Zakopanem odbyły się w niedzielę skoki które przyniosły następujące wyniki: 1. Purkert (HDW) nota 222 (55 i 60), 2. Br. Czech 217 (46 i 58), 3. Huszczyk I. 201 (51 i 49), 4. Myszkowski 198 (50 i 51), 5. Fr. Cukier (48 i 50), 6. Möhwald (HDW) (47 i 45), 7. And. Marusarz 53 i 49, 8. Mietelski 46 i 43. Startowało 17 zawodników. W konkurencji drużynowej zwyciężyło (HDW) Purkert, Mhwald i Nowak), 2. (Wisła (Rozmus, Mietelski i Rajski). (tel. wł.)

Piłka nożna

Mistrzostwo kl. A. POZPN. „HCP" — „Legja" 4:2 (1:0). Wynik odpowiada zupełnie przebiegowi gry, bowiem „HCP" wykorzystał wszystkie nadarzające się sposobności, przyczem chwilami nawet był lepszy od swego przeciwnika. „Legja", która po utracie kilku graczy wziętych do wojska wystąpiła z Dawczyńskim i Mikołejewskim z „Olimpji" przegrała tylko wskutek niefortunnego zestawu swej drużyny. Bramki zdobyli dla „HCP": Kobiela dwie, Kaczmarek M. i Lange. Dla „Legji" Sroczyński i Nowicki. Sędziował bardzo dobrze p. Nawrocki.

„Posnania" — „OKS." 3:1 (2:1). Dość szczęśliwe zwycięstwo odniosła w tym wypadku „Posnania", która, jakkolwiek taktycznie lepsza od swego przeciwnika, grała bardzo nerwowo i chaotycznie. Uzyskała dwa punkty częściowo z winy bramkarza „OKS", którego drużyna przedstawiała się bardzo jednolicie, wykazujące jednak brak zupełnie orjentacji w decydującej chwili i strzelców. Bramki uzyskali dla „Posnanii" Redzyński dwie i Kosowicz, dla „OKS" — Gwizdek. Sędziował p. Niziński.

„Ostrowja" — „Stella" 6:0 (2:0). Zwycięstwo zasłużone odniosła „Ostrowja", która lepiej usposobiona strzałowo umiała wykorzystać wszystkie dogodne pozycje górując w znacznej części gry nad przeciwnikiem; do przerwy siły były wyrównane a dopiero po pauzie gospodarze zupełnie opanowali boisko. Bramki uzyskali Berenstein trzy, Adamski dwie i Lechowicz jedną. Sędziował dobrze p. Tomaszewski. (tel. wł.)

„Sparta" — Sokół" 2:1 (2:0). Gra do przerwy toczyła się przy lekkiej przewadze gości, którzy uzyskują prowadzenie przez Ługowskiego. Kilkanaście minut później strzela z karnego Graczyński drugą bramkę. Po pauzie Sokół widocznie góruje i uzyskuje przewagę, której jednak nie może wykorzystać cyfrowo. Jedyny punkt w tej części zdobywa dla niego Daniel. Gra prowadzona była w szybkiem tempie i fair. Publiczności zebrało się około 1000 osób. (tel. wł.)

„Wiktorja" — „Warta" 3:2 (1:1). Zwycięstwo swe gospodarze zawdzięczają ambicji i ofiarnej walce, co o „zielonych" w tym wypadku nie da się powiedzieć. Gra była dość szybka jednak prowadzono ostro co niewątpliwie wpłynęło na wynik. Rezultat nie odpowiada stosunkowi sił, bowiem przewagę miała „Warta", która jednak grała flegmatycznie i nie wykończała dogodnych pozycyj. Bramki uzyskali: Walkowski trzy, i dla Warty Błaszczak oraz Śmiglak.

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier stosunek bramek): 1. „Sparta 4 p. (2.9:2); 2. „HCP" 4 p. (2, 8:4); 3. „Warta" 2 p. (2, 9:3); „Legja" 2 p. (2, 6:6); 5. „Posnania" 2. (2, 3:8); 6. „Ostrowja" 2 p. (2, 7:7); 7. „Wiktorja" 2 p. (2 5:6); 8. „Stella" 2 p. (2, 5:9); „Sokół" 0 p. (2, 4:7); 10. „OKS" 0 p. (2, 3:7).

Wyniki krajowe. Łódź „ŁTSG" i „Legja" 2:1 (2:0). Wynik zupełnie zasłużony, gdyż benjaminek ligowy grał bardzo ambitnie; dobry był zwłaszcza atak, skutecznie popierany przez pomoc. „Legja" w najsilniejszym składzie z Joszkem z „Garbarni". Bramki dla Łodzian zdobyli: Herbstreich i Vogt; dla gości — pod sam koniec Wypijewski. — „WKS" i „ŁKS" 2:1 (1:0). W drużynie ligowej zawiodła linja ataku, oraz środkowy pomockich. Znać na niej brak treningu. (Tel. wł.) W. K.

Kraków. „Garbarnia" i „Pogoń" Katowice 5:3 (2:2). Gra równorzędna przyczem „Pogoń" walczy bardzo ambitnie. Bramki strzelili dla zwycięzców Pazurek, i Joksz po dwie oraz Rogowski 1. Dla „Pogoni" Hankini i Jelinek 2. „Wisła" — „Korona" 2:1 (2:0), „Cracovia" i „06 Katowice" 4:2 (2:2). Bramki uzyskali Jeliński, Kossok, Malczyk i Kubiński, dla gości Jakutek i Wuestholz z karnego. (tel. wł.) K. S.

Warszawa. „Marymont" i „Warszawianka" 5:1 (4:0). Warszawianka bez Domańskiego i Hasselbusza, lecz „Marymont" również bez swoich trzech najlepszych graczy. Honorowy punkt dla ligowców zdobył Zwierz drugi z karnego. „Polonja" i „Skra" 3:0 (0:0). Niezasłużona wygrana gdyż gra była naogół wyrównana. W „Polonji" dla której bramki zdobyli Ogrodziński 2 i Szczepański, lepszą była obrona. (tel. wł.)

Lwów. „Pogoń" i „Świteź" 2.1 (2:1), „Czarni" — ‚Czarni" I B 2:0. (tel. wł.)

Zebranie oddziału piłki nożnej Unji odbyte w sobotę wybrano następujący zarząd komisaryczny: Kaczmarek przewodniczący Binkowski, Blecha i Ławniczak — członkowie. (wz)

Pięściarstwo

Mistrzostwa Warszawy dały w finałach następujące wyniki (według kolejności wag): Kaźmierski (Pol) po wyeliminowaniu w półfin. Urkiewicza (Mak.) wygrywa z Wojsławskim (Pol). Wrzosek (Pol) wygrywa na pkt. z Borensztajnem (Mak). Działowski (Pol) zwycięża na pkt. Pankiewicza (Skra). Głowacki (Skra) otrzymuje tytuł mistrza po zwycięstwie nad Wolskim II (Pol), który ze swej strony zwyciężył w półfinale Olifira. Strzelec (Skra) wygrywa z Wysockim (Mak) na pkt. Po tej decyzji Makabi wycofała swych zawadników. Kubicki (Skra) zwycięża na pkt. kolegę klubowego Gago. Mizerski (YMCA) przez poddanie się w drugiej rundzie bije Ambroziaka. W. ciężka: tytuł mistrza zdobywa Gruszka (Pol) w. o.

Ping-Pong

W lokalu AZS odbyły się dnia 9 bm. zawody między gimnazjum „Gem - Setem" a reprezentacją Gniezna. Zawody te były rewanżem, gdyż w Gnieźnie ‚Gem - Set" wygrał 7:0. Teraz również pewnie zwyciężyła drużyna „Gem - Set" w stosunku 6:0. Wyniki są następujące: Szulc (Gem - Set) — Bayer (Gniezno) 21:16; 21:4; Piechocki (G. S.) — Plewiński (G) 21:12; 21:16; Bełżyński (G. S.) — Szłapczyński (G) 21:11; 23:21; Sommer (G. S.) — Nowak Antoni (G) 21:9; 21:12; Kępiński (G. S.) — Nowak Leon (G) 21:18; 21:16; Doliński (G. S.) — Badylak (G) 21:15; 21:14.

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie POZPN odbyło się w niedzielę przedpołudniem o godz. 10 i pół w drugim terminie przy udziale około 30 klubów z ogólnej liczby 67. Zebranie zagaił p. Sturmer prezes POZPN, który również został wybrany na przewodniczącego. Do prezydjum powołano pp. Perkowskiego i Rakowskiego. Po odczytaniu porządku przystąpiono do wyboru sekretarza POZPN, ponieważ wyznaczony na przejściowy okres p. Marcinkowski zrezygnował kategorycznie z dalszego prowadzenia sekretarjatu związkowego. Na urząd ten powołano p. Nowaka, a w sprawie wyboru jego zastępcy za zgodą zebrania pozostawiono obecnemu zarządowi. W dalszym ciągu przystąpiono do załatwienia licznych wniosków pozostałych z ostatniego rocznego walnego zebrania. Z wniosków tych na wyróżnienie zasługuje ustalenie nowego wpisowego dla klubów nowo zgłaszających się do związku, od których na przyszłość pobierać się będzie miesięczną składkę zgóry. Poza tem uchwalono wpłatę jednorazową od mistrzostw, którą ustalono dla klubów kl. A na 40 zł., B na 30 zł., kl. C na 20 zł.

Dotychczas spokojne zebranie zmieniło swój charakter i przeobraziło się chwilami nawet w burzę. Wybrana na ostatnim walnem zebraniu rocznym komisja trzech, celem stwierdzenia i wyjaśnienia zarzutów stawionych p. Kiełmińskiemu i p. Kozierowskiemu członkom b. zarządu, zawieszonym przez walne zebranie aż do wyjaśnienia, jak i komisja rewizyjna, zdawały obszerne sprawozdania. Wykazały one, że księgi kasowe były nieformalnie prowadzone, że skarbnik nadużył swego stanowiska, szafował często pieniędzmi bez upoważnienia; na niejedne wydatki brak dowodów, inne kwity nie są kontrasygnowane przez zarząd. W gotówce stwierdzono brak w wysokości około 800 zł. W całości wywody obu komisyj były aż nadto druzgocące i wykazały zło jakie wkradło się do naszego związku okręgowego.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Obiecanki, cacanki

Wśród tylu cieniów, składających się na ponury obraz naszego położenia gospodarczego, jest jeden tylko jasny punkt: korzystna sytuacja skarbu państwa. Wydaje się to nieprawdopodobnem, a jednak w rzeczywistości wpływy podatkowe w styczniu rb. przyniosły zaledwie o 7 milj. zł mniej, niż w tymże miesiącu ub. roku. Zasoby obrotowe skarbu są — jak na nasze stosunki — dość znaczne. Składają się na nie: nadwyżka buchalteryjna w wysokości przeszło 650 milj. zł (z których płynnych, jako gotówka w kasach i bankach. jest przeszło 450 milj. zł), dalej „żelazny fundusz", istniejący na podstawie planu stabilizacyjnego w Banku Polskim w wysokości 75 milj. zł oraz wreszcie portfel 75 milj. zł z II-giej emisji akcyj Banku Polskiego. Jak więc widzimy, ż tej strony nie grozi nam, chwała Bogu, żadne niebezpieczeństwo. Położenie skarbu jest raczej dobre, niż złe. Pokrycie naszej waluty również jest bardzo silne i jakiekolwiek obawy o złotego byłyby najzupełniej nieuzasadnione.

Tak korzystna sytuacja finansowa państwa, jako tako, istnieje dzięki żarliwemu toczeniu przez władze skarbowe krwi, t. j. środków pieniężnych, z organizmu gospodarczego. Chciałoby się powiedzieć słowami Francuzów: trop de zèle nuit — nadmierna gorliwość szkodzi. Boć jedną z przyczyn kryzysu jest wycieńczenie organizmu gospodarczego, przytłoczonego nadmiernym ciężarem świadczeń podatkowych, a na skutek tego unieodpornionego przeciwko wahaniom konjunktury. Od dawna poważni ekonomiści polscy zalecają powrotną transfuzję wyssanych ze sfer gospodarczych środków pieniężnych do życia wytwórczego. Na tem tle mówi się ostatnio o przeznaczeniu 100 milj. złotych z rezerw skarbowych na fundusz pomocy rolnictwu, jakoteż o przeznaczeniu rezerw ubezpieczeniowych na akcję ożywienia ruchu budowlanego.

Tak oto z jednej strony wyniki zaciskania śruby podatkowej okazują się aż za dobre, tak, że trzeba będzie część rezerw skarbowych zmobilizować na pomoc życiu gospodarczemu. Natomiast z drugiej strony — risum teneatis! — postanawia się, nie czasem, ulżyć podatnikom, lecz wręcz przeciwnie, przycisnąć śrubę podatkową... Są rzeczy, o których filozofom się nie śniło!

Setki zjazdów, uchwał, memorjałów, wieców manifestacyjnych przekonały opinję publiczną o konieczności zniesienia, a przynajmniej złagodzenia podatku obrotowego, który w dzisiejszej swej postaci jest absurdem, anachronizmem, przeżytkiem po-inflacyjnym. Żaden trzeźwo myślący człowiek w Polsce nie jest innego w tej materji zdania. Zdawałoby się, że w takich warunkach rząd i sejm, zgodnym wysiłkiem, przy debatach budżetowych, zapobiegną wyśrubowaniu preliminarza dochodów z danin publicznych i umożliwią przeprowadzenie choćby małej reformy podatkowej, choćby tylko projektowanej nowelizacji ustawy o podatku przemysłowym.

Aleć, jeden jedyny klub sejmowy, mianowicie Klub Narodowy w sposób konsekwentny dążył w tym kierunku. I okazało się, że jest odosobniony w swem dążeniu ku naprawie ustroju podatkowego. I spaliły na panewce tak szumnie głoszone hasła naprawy. Nawet podatku obrotowego nie znowelizowano. Obiecanki, cacanki...

Skarży się teraz kupiectwo, że zostało zawiedzione przez pana ministra skarbu, który jeszcze kilkanaście dni temu wskazywał na konieczność zapoczątkowania zniżek podatkowych w stosunku do kupiectwa. Zapowiada kupiectwo, że nie będzie w stanie płacić podatków, bo stoi przed ruiną. Ale skarb jest i na to przygotowany! Dlaczegoż bowiem podwyższono preliminarz wpływów z (lichwiarskich) odsetek zwłoki w płaceniu podatków? Chyba w przewidywaniu, że coraz trudniej i opieszalej wpływać będą dochody z podatków!

Pozwólcie, drodzy Czytelnicy, że feljetonu dzisiejszego nie zaopatrzymy końcową uwagą. Groziłaby nam konfiskata...

Ameryka a Europa

Naśladujmy Amerykę w tem, co tam najlepsze

Znamienną jest opinja jednego z wybitnych działaczy i znawców życia gospodarczego Stanów Zjednoczonych, Garreta, o praktycznych skutkach zwiedzania Ameryki przez Europejczyków oraz stosowania widzianych tam urządzeń i metod do stosunków europejskich. Jak wiadomo bowiem, nieznany dotychczas na świecie, niezwykły dobrobyt ludności Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej jest przedmiotem wielkiego zainteresowania i badań ze strony przedstawicieli Europy w widokach zastosowania praktyk amerykańskich dla poprawy stanu gospodarczego Europy.

Otóż, jakkolwiek badacze europejscy, poznawszy stosunki ekonomiczne Stanów Zjednoczonych, wywożą ze sobą metody, maszyny i ludzi, co, zdawałoby się, jest wystarczające dla zupełnego naśladownictwa — to wszystko jednak, zdaniem P. Garreta, nie rokuje jeszcze możności zastosowania w Europie praktyk amerykańskich, zmierzających do prosperacji gospodarczej. Albowiem ci badacze nie mogą wwieźć z sobą do Europy trzech rzeczy amerykańskich, mianowicie: stosunku obywatela do państwa, wynagradzania za rzeczywistą wydajność pracy i zasady, iż teorja winna być w życiu tylko dopełnieniem praktyki — a tym właśnie czynnikom zawdzięcza społeczeństwo amerykańskie wysoką wydajność i cykl prosperacji, charakteryzujący się wysoką oszczędnością, wysoką kapitalizacją i niezwykłem bogactwem.

Państwo w Stanach Zjednoczonych interesuje się ogólnem położeniem społeczeństwa; natomiast troska o dobrobyt poszczególnego obywatela nie należy do obowiązku państwa. Pomoc tutaj niesie samo społeczeństwo, a więc rodzina, zrzeszenie zawodowe lub kościół, gdy idzie o niezamożnych, a towarzystwa ubezpieczeń dla pozostałego społeczeństwa. Tymczasem w Europie rozwija się niezmiernie szkodliwa ideologja, iż państwo winno ulżyć wszelkim niedomaganiom każdego poszczególnego obywatela. Stąd popularność obowiązkowych ubezpieczeń społecznych zamiast rozwiniętych w Ameryce olbrzymich ubezpieczeń dobrowolnych. Stąd też szeroko zakrojona i ustawą nakazana opieka społeczna.

W Stanach Zjednoczonych niema ani stabilizacji stanowisk, ani zapewnienia gdziekolwiek i jakiegokolwiek zatrudnienia. Zaangażowany do pracy zawsze w przeddzień dowiaduje się, iż nie jest już jutro potrzebny. Na stanowiskach społecznych i publicznych również niema zapewnienia zatrudnienia. Jedynym atutem, zapewniającym byt, jest należyta wydajność i sprawność pracy. Tymczasem w Europie zwolnienie pracownika utrudnione jest licznemi przepisami, a pracownicy publiczni domagają się stabilizacji, utrwalającej ich na stanowiskach — bez względu na wydajność pracy.

Taki układ stosunków w Ameryce podnosi samopomoc społeczną, przezorność, zapobiegliwość dzielność i wydajność pracy — a odwrotny układ stosunków europejskich daje oczywiście odwrotny efekt. R. B.

Krótkie informacje gospodarcze

— Projekt ustawy o funduszu drogowym przewiduje dla uzyskania kwoty 135 milj. szereg obciążeń podatkowych na pojazdy mechaniczne, bilety za przejazd pojazdami mechanicznemi, grzywny za przekroczenia w ruchu na drogach i specjalną dotację skarbu.

— Związek Izb przemysłowo-handlowych przystąpił do opracowania memorjału do min. skarbu, w którym wyłuszczone zostaną sprawy obniżenia kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych przy ściąganiu podatku przemysłowego.

— Dotąd nie został ustalony termin Targów Północnych w Wilnie, a to z tego powodu, że chodzi o wybranie terminu, który nie kolidowałby z terminem Targów Wschodnich we Lwowie.

— Minister pracy i opieki społecznej nadał moc obowiązującą orzeczeniu komisji pojednawczej i arbitrażowej w sprawie 5 procentowej podwyżki płac dla pracowników umysłowych w ciężkim przemyśle na G. Śląsku.

— Na konkursie narzędzi rolniczych w Białogrodzie, gdzie brały udział firmy niemieckie, czechosłowackie, francuskie, jugosłowiańskie i polskie, firma polska „Unia" zdobyła medal złoty i dwa srebrne za wystawione eksponaty.

— Dowodem zainteresowania się zagranicy działem polskim na Targach Lipskich jest nadsyłanie pod adresem Państw. Instytutu Eksportowego zapytań o firmach, wystawiających swe eksponaty w celu ułatwienia zawarcia przyszłych konkretnych tranzakcyj w Lipsku.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Polskie fabryki czekolady organizują się.** W Katowicach powstał związek fabrykantów czekolady i cukierków. — Do związku przystąpiło dotąd 21 fabryk górnośląskich. — Poza unormowaniem ceny sprzedażnej swoich produktów zajmie się związek pieczą nad jakością towaru. Toczą się pertraktacje o rozszerzenie zakresu działalności związku na Zagłębie Dąbrowskie.

(k) **Zebranie Rady Wlkp. Izby Rolniczej.** W czwartek, 13 marca 1930 r., o godz. 11 odbędzie się w sali posiedzeń, w gmachu przy ul. Mickiewicza 33, zwyczajne zebranie Rady Wielkopolskiej Izby Rolniczej z następującym porządkiem obrad: zagajenie, — sprawozdanie z czynności Izby za rok 1929, — sprawozdanie komisji rewizyjnej, — przedstawienie i przyjęcie preliminarza budżetowego na rok budżetowy 1930-1931, — ustalenie wysokości opłat ustawowych na rzecz Izby na rok budżetowy 1930-1931 w myśl § 3 punkt f statutu Izby z dn. 23 marca 1929 r., — uchwalenie dodatkowych kredytów na rok budżetowy 1929-30, — wolne wnioski.

(k) **Obrót oszczędnościowy P. K. O. w lutym.** Przyrost kapitału oszczędnościowego P. K. O. w lutym r. b. wyniósł zł 9 221 395, t. j. o 2 milj. zł więcej niż w styczniu r. b., prawie trzykrotnie więcej niż w lutym roku 1929. Stan kapitału, złożonego na książeczkach oszczędnościowych wyniósł w dn. 28. II. 1930 zł 157 547 847, łącznie zaś z wkładami pochodzącemi z waloryzacji — zł 190 188 571. Równolegle ze wzrostem kapitału oszczędnościowego wzrosła bardzo wydatnie liczba oszczędzających w P. K. O. W ciągu lutego wydała P. K. O. 20 509 nowych książeczek oszczędnościowych, co — po potrąceniu książeczek zlikwidowanych w ilości 4 044 sztuk, stanowi przyrost bezwzględny 16 465 książeczek. Łączna ilość czynnych książeczek oszczędnościowych P. K. O. wynosiła w dniu 28. II. 1930 — 428 671 sztuk, jeżeli zaś uwzględnić książeczki pochodzące z waloryzacji — 469 591 książeczek oszczędnościowych.

(k) **Z przemysłu gumowego.** Wobec pogłosek, obiegających prasę o rzekomem zaciągnięciu pożyczki 2 milj. dol. przez „Pe-Pe-Ge" w Grudziądzu, warto zapoznać się z faktycznym stanem rzeczy. Tow. Akc. „Pepege" starało się w swoim czasie o pożyczkę nie 2-ch milj. dol., lecz 5 000 000 złotych. — Odnośne pertraktacje z pewną francuską firmą doszły do skutku 8. II. br. i pożyczka została przyjęta przez firmę „Pepege" na 3 lata bez udzielenia wszelkiej hipotecznej, lub temu podobnej gwarancji. Wspomniane przedsiębiorstwo francuskie zastrzegło sobi etylko przystąpienie w ciągu 2 i pół roku do firmy „Pepege" w charakterze udziałowca. Zmiany w dyrekcji lub kierownictwie firmy ani w chwili obecnej, ani w przyszłości nie są przewidziane. „Pepege" wytwarza obecnie dziennie około 40 000 par obuwia gumowego, 2 000 opon i dętek, 1 000 płaszczy nieprzemakalnych oraz wszelkie formowe artykuły techniczne i węże gumowe. Celem zracjonalizowania warunków sprzedaży w kraju i znormalizowania cen obuwia gumowego została zawarta w dn. 21. II. b. r. umowa konwencyjna pomiędzy wszystkiemi krajowemi fabrykami obuwia gumowego z firmą „Pepege" na czele i dla dokonywania kontroli tej konwencji założone zostało w Warszawie kontrolne biuro. Umowa konwencyjna bynajmniej nie pociągnęła za sobą zwyżki cen obuwia; ceny pozostały bez zmian w stosunku do cen w sezonie letnim ub. r.

(k) **Odroczenie wypłat.** Firma Jarczewski i Bartlewicz, jawna spółka handlowa w Poznaniu, uzyskała na własne żądanie odroczenie wypłat. Rozpoznawanie sprawy, na które sąd wzywa zainteresowanych wierzycieli, nastąpi w dniu 24 marca o godzinie 12,30 w małej sali Domu Rzemieślniczego, ul. Ratajczaka 21.

(k) **Z jakich ulg korzystać będzie przemysł niemiecki po traktacie?** W związku z wiadomością, jaka ukazała się w „Rzeczypospolitej" z dnia 26 lutego r. b. o przyznaniu jakoby przez Polskę w toku toczących się obecnie rokowań handlowych z Niemcami ceł konwencyjnych na maszyny w kraju niewyrabiane, ministerjum przemysłu i handlu komunikuje, że zgodnie z charakterem negocjowanej umowy handlowej (umowa handlowa beztaryfowa) cła konwencyjne na maszyny w kraju niewyrabiane nie będą w traktacie przyznane. Natomiast ma być przyznana klauzula największego uprzywilejowania w dziedzinie autonomicznie stosowanych ulg celnych. Nadto strona polska wyraziła zgodę, aby wykaz maszyn w Polsce niewyrabianych, ułożony na wspólnych konferencjach przemysłowców metalowych polskich i niemieckich, był brany pod uwagę przez ministerjum przemysłu i handlu przy stosowaniu ulg celnych. Wykaz taki zastąpiłby dotychczasowe indywidualne badanie każdego wypadku co do niewyrabialności maszyny w kraju, ale nie przesądzałby w niczem zastosowania ulgi celnej, które w dalszym ciągu uzależnione byłoby od naszych przepisów autonomicznych.

(k) **Wzrost bezpieczeństwa na polskich kolejach państwowych.** Biuro ekonomiczno-statystyczne przy ministerjum komunikacji opublikowało ostatnio statystykę z której wynika, że bezpieczeństwo na P. K. P. stale wrasta, gdyż ilość wypadków w ostatnich miesiącach zmalała do minimum. I tak w styczniu rb. na naszych kolejach wydarzyło się tylko 8 wypadków z pociągami i to przeważnie najlżejszych co w porównaniu z przeciętną ilością tych wypadków w ciągu ostatnich 9 miesięcy r. ub. daje zmniejszenie o 58,2 proc. Jest to poprawa już bardzo znaczna i świadczy, iż zarządzenia administracji kolei w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa dają doskonałe rezultaty. (j)

(k) **Przemysł nawozów sztucznych.** W związku z uruchomieniem nowowybudowanej fabryki nawozów azotowych w Mościcach, której zdolność przeróbcza wyniesie 100.000 tonn azotniaku rocznie, produkcja tej fabryki oraz Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie powinna nietylko pokryć zapotrzebowanie krajowe, lecz również z czasem wziąć udział w eksporcie. Pierwszy transport nitrofosu wyprodukowanego w Mościcach odszedł dnia 27 stycznia do Poznania w ilości 9 wagonów. Zaznaczyć należy, iż instytucje rolnicze w Poznaniu zakupiły dotychczas około 900 wagonów nitrofosu. Zbyt nawozów sztucznych z Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie w styczniu wzrósł w porównaniu z poprzedniemi miesiącami, jednak w stopniu nieupoważniającym do optymistycznego poglądu na przebieg sezonu. Fabryka w przewidywaniu zmniejszonego popytu już obecnie częściowo ograniczyła produkcję. Fabryki superfosfatu pracują w dalszym ciągu, jednak już obecnie posiadają stosunkowo duże zapasy towaru i przewidują, że część jego pozostanie na składzie do sezonu jesiennego. Zamówienia na nawozy sztuczne wychodziły przeważnie z województw zachodnich i śląska, z województw południowych i centralnych, zapotrzebowanie było bardzo słabe.

Z ZAGRANICY

(z) **Bojkot towarów niemieckich.** W sprawozdaniu styczniowem związku przemysłu maszynowego w Niemczech znajdujemy sensacyjną wiadomość, iż z Litwy, Łotwy, Estonji, Rumunji Danji, a nawet Holandji napływają informacje o bojkocie wyrobów niemieckiego przemysłu głównie maszynowego, podjętym jako akcja odwetowa przeciwko nowej fali podwyżek celnych na produkty agrarne importowane z tych krajów do Niemiec. Związek zwraca uwagę na grożące Niemcom niebezpieczeństwo, gdyby akcja ta zatoczyła szersze koła i ostrzega sfery rządowe przed prowadzeniem polityki, narażającej na szwank interesy tak ważnej dziedziny gospodarstwa.

(z) **Kampanja cukrownicza Z. S. S. R.** Zbiór buraków w kampanji 1929/1930 zawiódł, ponieważ plantatorzy, zwłaszcza chłopi, musieli z powodu braku innej paszy użyć dużej ilości buraków cukrowych na pokarm dla bydła. Na rok 1930/31 zamierzają plantatorzy obsiać burakami cukrowemi 1 008 000 ha. Ponieważ w kampanji ub. obszary buraczane wynosiły tylko 784 000 ha., zwiększą się obszary o 224 000 ha. O ile przeto przyszła kampanja rosyjska nie zawiedzie, można się liczyć z tem, że Rosja wystąpi jako groźny konkurent państw eksportujących na rynku światowym.

(z) **Konsumcja żyta w Norwegji.** Dla Polski, jako eksportera żyta na rynki skandynawskie, mają duże znaczenie zmiany konjunkturalne na rynkach zbożowych w tych krajach, oraz fluktuacje w konsumcji. Otóż, jak stwierdza statystyka, w Norwegji, w ostatnich latach konsumcja żyta stale się zmniejszała. Importowane do Norwegji przez Bergen quantum żyta wynosiło w r. 1926 — 788 tys. beczek, gdy tymczasem w r. 1929 ilość ta spadła do 420 tys. beczek. Spadek ten tłumaczy się zwiększoną konsumcją pszenicy. Ponieważ jednak ostatnio zaznaczyła się większa różnica cen między żytem a pszenicą, spodziewają się norwescy hurtownicy zbożowi i młynarze wzrostu zapotrzebowania mąki żytniej i większej jej konsumcji.

(z) **O poprawę sytuacji finansowej i gospodarczej Turcji.** Premjer Ismet Pasza przedstawił na posiedzeniu Izby zarządzenia, jakie zamierza przedsięwziąć rząd w celu uzdrowienia waluty tureckiej, przyczem zaznaczył, iż przeprowadzona będzie ścisła kontrola nad zakupami, dokonywanemi przez rząd zagranicą. Premjer zapowiedział przygotowanie nowego programu, mającego na celu zwiększenie produkcji i rozwój gospodarstwa narodowego, w związku z czem przewidziany jest w nowym budżecie kredyt w wysokości 15 miljonów funtów, jak również projektowany jest stworzenie banku państwowego całkowicie niezależnego.

MEBLE wszelkiego rodzaju J. KADLER dawniej O. Dümke Fabryka mebli POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 36 wejście przez podwórze wykonanie wszelkich prac wyściełanych i dekoracji.
Pw 9655-10,3

IDEALNE W UŻYCIU SĄ H. ŻAKA.
PRZEMYSŁAWKA WODA KOLOŃSKA MYDŁO
Pw 9662-Ż,898

TEATRY ŚWIETLNE

Kino „Metropolis". Film p. t. „Ulubienica maharadży" (Przeznaczenie) oparty jest w swej treści na legendzie hinduskiej, o królu, którego gubiła namiętność do gry hazardowej. Zły i podstępny władca sąsiedniego królestwa wszelkiemi sposobami stara się go pognębić, a wreszcie namawia go do gry w kości. Kości są fałszywe. Król Banzita przegrywa królestwo, wszystkie skarby i własną wolność. Jako niewolnik, nie może poślubić ukochanej swej księżniczki Zunity. Przypadkowo wykrywa się tajemnica fałszywych kości, poddani króla Banzity uwalniają swego władcę; podstępny wróg ucieka i ginie w przepaści, a Zunita może się wreszcie połączyć ze swym ukochanym. Świetna gra aktorów, dyskretna i staranna reżyserja, bogata wystawa kostjumowa i dekoracyjna, piękne wnętrza i zdjęcia dżungli, składają się na całość harmonijną i imponującą. Nadprogram filmu „Z życia małp". Fer.

Kino „Colosseum" wyświetla film p. t. „W przeklętym domu". Jest to typowy film literacki, powieść nakręcona na taśmę. Nadmiar szczegółów przeciąga film, rwąc nić zasadniczej akcji. Napisami łata się niewygrane epizody i momenty psychologiczne. Akcja rozgrywa się w Szkocji na tle starego zamku, obciążonego przekleństwami za okrucieństwo właściciela, nieugiętego sędziego. Dziedziczka zamku, zgodnie z rozkazem umierającego ojca wychodzi zamąż za cudzoziemca. Jak się okazuje jest to pijak, nieuczciwy gracz i szpieg. Dosięga go sprawiedliwość — ścigany przez mściciel' ginie w czasie pożaru „przeklętego domu". Film ma dużo ładnych zdjęć, szczególnie krajobrazy w mgle i zdjęcia z wyścigów konnych. Nadprogram wesoła farsa. Fer.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży Polskiej, Wilda.** — Zebranie plenarne odbędzie się dnia 12 b. m. o godzinie 19.30 w salce parafjalnej Z powodu bardzo ważnych spraw przybycie wszystkich członków konieczne. — Goście oraz sympatycy mile widziani.

— **Męski Chór Seraficki.** Miesięczne zebranie odbędzie się w środę, dnia 12-go bm. o godz. 20 na salce OO Franciszkanów przy ul. Franciszkańskiej 2.

— **Tow. Przemysłowców — św. Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w wtorek, 11 bm. o godz. 20 w lokalu p. Bohnowej przy ul. Marsz. Focha 85.

— **Tow. Przemysłowców w Jeżycach.** Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad wykład o medycynie.

— **Stow. Rodzinne — Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 12 bm. na sali p. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie o godz. 19.

— **Koło Abisowentek VI. Szkoły Wydziałowej.** Sekcja języka francuskiego zbiera się w środę, dnia 12 bm. o godz. 19,30 w szkole.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Kołodziejskiej.** Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 13 bm o godz. 19 w gmachu Domu Rzemieślniczego.

— **Tow. Sportowe Wędkarzy „Warta" w Poznaniu** prosi swych członków, aby narazie wstrzymali się od kupna zezwoleń Cechu Rybackiego w Poznaniu na wędkowanie w Warcie, bowiem zezwolenia te zawierają warunki sprzeczne z obowiązującą ustawą rybacką oraz rozporządzeniami władz.

RADJO

Programy radjofoniczne

Wtorek, dnia 11 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **17.05** rozrywki umysłowe p. t. „Rozrywki metematyczne" (organiz. p. St. Nowak); godz. **17.25** kurs średni języka francuskiego p. t. „Bernard de St. Pierre: „Paul et Virginie" (lecture et explication, Mr. Omer Neveux); godz. **17.45** koncert popularny (transmisja z Warszawy); godz. **18.45** nadprogram i komunikaty okazyjne; godz. **18.55** pogadanka radjotechniczna (wygł. p. Zygmunt Bresiński); godz. **19.20** transmisja z Teatru Polskiego w Katowicach; godz. **22.30** sygnał czasu, komunikaty PAT, i sportowe; godz. **22.45** muzyka taneczna z kawiarni „Wielkopolanka".

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe
tygodnik 8-stronny
bezpłatny
dodatek dla naszych abonentów

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: A. M. o szczęśliwy przebieg choroby 2 zł. — Wacaw Skowroński o pomyślny wynik egzaminu 5 zł. — Bielażewska 3,12 zł; I. S. 3 zł. — Kazimiera Szwadko 6 zł. — L. Wawrzyniak 10 zł. — Gimnazjum SS. Urszulanek 100 zł. — Adam Domicz z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł. — I. Wysocka 10 zł. — Ostrzeszowianki 25 zł. — J. A. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 826,62 złotych.

Na budowę kościoła w Sołaczu: N. N. 25 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 235 zł.

Na chleb św. Antoniego: L. Wawrzyniak 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 53,50 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Pan Ha - ski, prenumerator.** Listy Pańskie otrzymaliśmy i wręczyliśmy p. Ka - skiemu. Nadmienić przytem musimy, że „Ka - ski, autor Kącika językowego" nie jest stałym członkiem redakcji „Kurjera Poznańskiego", lecz korespondentem z poza redakcji. (K.)

— **W. K. Poznań.** Wypowiedzenie dwu tygodniowe na sobotę lub dzień wypłaty. Terminu tego pracownik nie może się zrzec ani też skrócić. Obustronna ugoda zatem może być ważną, o ile jej żadna z stron nie zaczepi. (K)

— **St. K. Krotoszyn.** W sprawie paszportu należy zwrócić się do Starostwa; przysługuje paszport ulgowy. Transporty stale ogłaszamy; informacyj szczegółowych udzieli Urząd pośrednictwa pracy. (K)

— **T. U. 4681.** Jeżeli Pan sam wypowie pracę, traci Pan prawo do urlopu (art. 3 ust. z 16. 5. 1922 o urlopach). Wypowiedzieć można także wśród kwartału kalendarzowego, a 30 kwietnia na koniec lipca, lub 31 maja na koniec sierpnia. — Pracownicy, którzy nie żądali udzielenia im urlopu w ciągu trwania umowy, nie mają prawa do otrzymania pieniężnego wynagrodzenia za niewyzyskany urlop (wyrok Sądu Najw. II 26/24). (K)

— **M. G.** Do wykonywania praktyki lekarskiej są uprawnieni jedynie lekarze z doktoratem któregobądź uniwersytetu polskiego. (K)

— **Św. Józefa 9 a.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)

— **Pegade 09.** Amortyzacja — umorzenie długu. Mezzosopran — w śpiewie głos wyższy od altu a niższy od sopranu. (K)

Tabela wygranych Loterji Państwowej

(Nieurzędowa)

(Bez gwarancji.)

Dziś, w trzecim dniu ciągnienia 5-tej klasy 20-tej polskiej loterji państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

50,000 zł na nr. 166301.

Po 10,000 zł na nr. 52062 110099.

Po 5,000 zł na nr. 23772 36279 89104 154503 201703.

Po 3,000 zł na nr. 25565 52753 74926 107018 180614 184443.

Po 2,000 zł na nr. 2994 5896 38651 71113 91111 105660 125927 176435 183405 197826 201223 201428 206246.

Po 1,000 zł na nr. 4072 24832 28705 36658 43123 49501 51717 72488 75595 801175 92126 110279 111150 117988 125543 146016 154557 179933 196038 204550.

Po 600 zł na nr. 782 16406 30260 64886 65760 69701 70189 73987 84837 86957 87769 94555 104480 109286 109848 114269 118916 120169 123030 125153 137881 146552 148778 153230 166263 166663 169291 172201 185017 186524 187443 190164 193260 196928 197395 197403 198798 202803 202946.

Po 500 zł na nr. 1040 2539 8222 9691 10077 10773 12330 16347 17783 18515 20028 22129 22549 26514 26577 29249 29665 31985 32227 34355 35525 35704 36144 37265 38849 42063 44479 45363 48638 49050 49414 50681 55670 57169 58493 59742 59911 61381 61461 64971 65527 67017 67897 69713 70700 72079 73081 73923 74722 78286 78839 79466 82203 82206 84276 85828 88840 91172 91732 92957 93238 94344 94448 96084 97228 99036 100690 102471 103950 108223 110764 114061 116255 116848 116988 117927 118809 119755 120109 123412 124284 124424 124488 124743 125213 125897 125928 126312 127508 127586 132928 134747 135876 138556 138925 140787 142277 143187 143791 145701 146269 147824 149610 149170 149538 151939 153436 153550 153611 154801 156706 156835 159321 160006 160659 161019 163700 166696 168839 169036 169385 169773 169922 170277 171178 171550 172817 173225 174120 175609 176569 176912 178570 182003 184250 189256 191390 192668 193839 197139 197785 197925 200126 200167 200467 200544 204161 205294 206307 207054.

Po 250 zł wygrały numery następujące:

21 442 636 761 80 914 85 1103 18 70 266 88 351 86 422 601 723 51 90 871 89 97 963 2006 67 115 266 372 493 612 20 54 728 853 944 3099 469 607 716 58 85 99 847 915 67 4111 93 284 375 84 448 76 765 70 845 91 5083 148 364 550 68 647 55 75 721 69 846 979 6098 108 67 83 86 241 557 632 72 701 26 58 809 7326 75 493 592 613 72 99 861 956 8052 183 219 331 39 428 529 53 614 75 924 9003 9 71 105 70 317 541 673 94 721 10108 31 61 89 207 31 70 335 71 82 402 26 767 81 828 62 70 912 13 11133 63 206 23 40 348 428 807 12133 62 67 73 220 49 666 72 851 56 967 13087 137 224 351 408 555 86 604 17 40 50 756 61 856 63 97 905 14163 350 433 554 77 885 15307 405 25 99 545 626 48 710 18 91 92 16018 82 201 7 478 677 958 17078 541 99 733 801 18 38 18022 65 91 339 80 472 530 638 918 35 19093 107 40 201 9 58 92 486 661 738 807 19 959 92 20094 124 209 11 25 38 68 345 527 88 613 772 96 914 52 21201 45 389 421 92 509 14 686 22077 261 314 401 29 98 580 85 606 719 38 817 66 972 23018 242 311 24 491 574 636 78 717 926 75 24008 151 276 358 88 487 541 92 602 6 73 760.

25148 359 402 63 794 960 **26**110 262 332 59 473 75 617 900 6 30 60 **27**054 95 191 96 214 367 428 47 99 718 892 934 **28**294 351 445 509 50 617 28 764 **29**177 379 521 29 59 93 662 98 702 800 33 914 18 **30**172 401 2 75 502 5 665 76 778 804 25 27 93 **31**089 134 78 343 69 70 439 67 511 632 96 751 88 800 12 998 **32**007 219 75 311 73 326 95 507 609 773 908 **33**051 111 22 393 417 540 68 755 815 65 79 990 **34**032 39 349 50 62 624 31 32 85 722 37 45 94 964 **35**011 23 70 139 75 90 333 533 612 83 724 836 979 **36**042 163 291 481 525 644 744 976 **37**097 109 28 66 98 223 428 518 80 613 708 929 **38**012 206 9 50 88 531 38 41 762 809 48 939 70 **39**047 110 40 220 47 394 400 39 94 741 879 95 **40**307 11 72 404 30 536 37 622 68 715 19 25 949 **41**099 122 203 66 355 736 815 63 **42**029 64 88 304 12 83 544 59 91 631 709 97 813 57 **43**073 94 120 212 32 46 72 447 695 707 987 **44**056 79 194 244 327 54 63 81 504 629 740 866 81 **45**026 31 198 267 390 581 643 738 805 36 55 **46**030 79 134 432 65 **614** 746 843 **47**300 83 99 438 564 66 774 922 **48**115 202 309 461 68 523 54 601 860 963 77 **49**000 73 211 387 491.

50067 118 242 309 36 57 453 569 625 39 704 87 844 48 64 90 98 929 **51**013 107 228 383 435 589 95 651 720 34 89 832 904 44 85 **52**361 465 561 72 78 93 600 791 907 90 **53**155 79 249 406 52 500 639 824 49 88 986 **54**046 78 370 74 538 721 77 82 991 **55**031 198 257 79 388 411 664 738 845 55 **56**006 162 98 413 586 639 49 87 765 907 92 93 **57106** 40 378 539 91 607 54 804 38 **58**081 125 214 81 325 425 561 77 626 742 99 858 934 **59**156 94 241 56 62 67 86 457 98 540 77 616 739 872 907 42 52 89 **60**041 180 394 429 68 73 758 837 **61**371 732 99 825 63 **62**024 157 83 260 325 500 690 728 820 910 12 27 90 **63**001 5 121 26 353 413 15 838 935 36 69 **64**076 149 264 354 439 568 84 656 98 751 920 37 47 **65**023 89 151 84 242 52 410 508 936 54 65 70 77 **66**093 97 278 397 486 549 699 768 **67**158 497 636 966 **68**045 176 284 361 523 91 933 **69**021 135 53 229 317 32 69 84 92 408 639 **70**196 288 302 65 504 93 794 892 900 40 73 **71**216 48 81 397 426 39 597 642 84 916 72 **72**066 166 241 600 743 68 85 865 945 79 **73**057 115 23 33 95 571 600 55 79 81 93 799 859 **74**132 52 65 66 245 362 432 517 672 702 803.

75025 44 65 227 96 428 534 51 675 765 870 945 **76**016 87 253 378 466 86 623 44 63 724 95 888 920 35 **77**346 76 78 486 519 610 35 780 87 811 34 87 **78**003 32 80 106 36 51 409 44 540 85 842 980 **79**044 134 52 65 66 248 325 581 987 88 **80**015 65 89 92 332 34 72 613 47 92 829 80 **81**192 231 372 83 414 16 97 578 649 889 952 **82**183 88 240 338 85 428 76 625 31 780 824 993 **83**037 115 97 388 533 40 636 700 63 84 **84**042 66 140 544 615 26 30 765 71 802 937 **85**005 75 124 237 80 485 86 504 680 797 911 **86**020 50 233 81 88 326 432 593 627 725 70 846 928 **87**059 87 188 455 70 543 **88**224 379 424 550 623 835 919 **89**137 39 66 342 418 56 79 97 541 624 35 76 789 **90**092 232 88 607 26 761 994 **91**018 35 100 77 318 23 36 46 529 77 611 18 747 851 **92**000 73 114 45 209 14 95 302 62 424 44 83 514 39 747 87 850 924 45 **93**000 81 97 125 284 530 680 732 825 73 926 50 61 **94**019 107 13 259 90 315 18 44 410 595 656 717 21 800 11 65 913 71 **95**022 205 29 48 55 337 561 70 648 734 56 **96**038 80 200 58 323 69 626 751 91 958 68 **97**030 56 149 79 348 655 700 898 935 81 **98**164 367 521 64 644 700 912 37 **99**178 87 93 334 483 518 28 91 607 38 773.

100008 48 118 71 258 449 58 607 59 86 93 701 17 48 64 8222 49 953 86 **101**005 9 37 581 619 754 922 73 **102**158 85 209 16 307 400 4 657 855 903 52 57 79 83 **103**054 154 72 93 96 275 468 504 639 797 881 90 911 30 89 **104**022 218 31 36 38 341 46 411 508 622 702 26 815 918 36 38 **105**037 64 286 497 633 720 851 92 99 937 **106**069 71 170 219 365 496 522 652 737 50 92 877 79 953 **107**004 86 140 96 208 22 30 81 478 661 78 738 94 865 948 70 **108**045 49 142 50 61 504 722 24 820 43 83 **109**104 379 97 634 771 75 835 39 930 87 94 **110**164 368 636 903 23 **111**037 155 323 469 501 605 40 92 722 48 842 60 949 **112**047 129 294 676 911 **113**050 54 228 59 60 526 48 58 59 603 32 54 59 **114**027 28 72 142 89 268 84 391 400 542 715 91 845 971 **115**139 95 335 66 430 551 79 742 906 75 **116**050 130 32 77 88 246 79 344 91 511 42 685 822 41 77 920 81 87 97 **117**034 89 299 322 71 86 401 43 97 669 723 63 82 **118**194 262 86 378 490 554 670 848 61 957 82 **119**060 346 623 38 41 **120**135 48 68 214 46 308 77 539 88 670 780 836 61 925 **121**044 74 105 84 222 89 339 47 527 55 94 694 775 **122**077 82 101 9 202 450 552 602 30 43 53 57 905 **123**132 78 267 304 33 92 424 544 690 701 13 19 45 966 **124**002 87 204 513 678 92 909 74.

125149 85 251 487 534 636 718 71 940 83 **126**055 78 184 88 267 426 561 71 605 856 99 **127**004 51 87 107 280 325 423 529 686 891 927 **128**022 111 22 87 281 335 96 414 510 43 878 98 **129**056 311 88 403 26 522 693 788 827 60 929 35 **130**095 124 33 221 423 540 641 85 701 93 926 43 **131**043 95 98 134 46 248 54 77 432 48 708 45 **132**082 131 34 248 465 526 616 31 78 748 78 824 26 64 **133**025 178 270 339 465 593 693 729 833 46 51 78 97 937 **134**005 14 95 112 66 85 94 224 40 92 436 522 45 88 623 35 89 **135**079 81 174 205 21 36 81 395 434 532 39 51 704 12 20 26 32 67 68 825 **136**065 230 31 649 723 42 88 957 **137**312 501 5 86 600 61 73 710 16 908 24 33 **138**012 53 67 95 123 68 319 78 84 506 33 605 31 35 45 725 45 91 872 **139**093 269 306 417 508 57 63 603 704 25 77 90 821 68 901 6 26 **140**072 103 81 267 89 512 43 623 707 43 973 **141**005 22 23 76 174 97 206 306 21 41 49 458 62 596 649 86 801 941 91 **142**005 28 33 124 60 200 44 418 526 715 849 69 947 48 **143**008 176 216 34 317 64 407 28 58 72 89 575 645 783 826 67 900 32 36 **144**071 154 224 331 64 534 58 92 96 99 621 53 704 44 47 858 63 907 65 **145**161 99 200 22 69 77 319 33 56 85 429 506 19 600 22 72 720 25 838 75 99 920 43 80 **146**002 12 92 103 8 69 357 487 99 526 32 600 706 811 31 43 86 **147**093 124 451 565 602 45 61 85 717 834 63 981 87 **148**078 172 258 350 88 681 751 64 91 **149**063 92 264 376 489 595 630 709 29 47 87 817 42 97 905 21 62.

150568 88 623 25 784 89 840 90 94 907 64 **151**142 68 80 90 98 240 303 34 78 455 600 66 734 54 63 91 97 917 62 78 85 **152**005 61 95 253 320 43 46 583 824 **153**001 42 50 72 123 83 86 237 72 77 407 39 716 **154**010 81 122 65 265 352 535 53 65 **155**018 75 455 63 629 97 99 708 49 816 69 934 **156**004 41 211 12 22 58 59 333 55 401 547 50 95 626 85 745 89 851 955 **157**010 151 55 99 258 349 62 78 577 87 674 723 981 **158**082 129 240 50 63 362 66 447 54 66 509 37 83 728 36 995 **159**097 201 312 640 53 54 710 859 83 901 14 30 **160**019 108 349 419 28 34 525 66 72 623 913 59 76 **161**039 53 203 4 59 345 408 81 521 85 94 715 39 45 48 824 81 86 973 **162**250 71 321 420 577 93 640 81 729 73 926 84 **163**087 206 307 49 424 715 57 91 99 820 75 925 37 **164**019 21 105 31 98 248 317 72 96 97 438 97 503 56 655 773 823 **165**341 99 402 21 537 57 89 627 31 98 731 966 **166**000 48 72 116 41 61 229 459 67 93 510 53 884 921 28 38 52 91 **167**147 342 411 30 567 697 736 826 31 47 995 **168**004 81 220 28 51 398 427 65 624 74 87 721 88 892 945 78 87 **169**120 38 374 76 410 23 523 87 95 697 734 841 49 924 28 45 53 80 **170**064 87 99 104 356 451 541 61 92 94 642 727 71 919 99 **171**011 125 58 94 223 38 49 335 420 34 53 80 95 538 85 660 725 885 993 **172**233 489 564 86 686 729 82 972 **173**011 43 65 160 313 489 541 42 73 684 744 813 58 92 965 **174**036 212 87 322 61 510 85 652 797 863 924 78.

175090 96 135 343 91 97 491 553 55 57 92 616 796 840 950 **176**111 14 25 274 359 537 72 703 812 53 75 905 **177**114 17 49 212 34 49 306 610 60 71 714 894 909 **178**055 189 205 30 95 304 10 63 70 78 428 68 77 633 727 44 85 801 19 37 43 **179**198 459 67 85 86 532 36 84 90 **180**131 96 248 67 452 86 516 18 46 761 79 93 812 **181**101 83 213 15 301 10 50 60 75 92 504 70 650 710 91 813 980 **182**181 212 24 39 96 386 409 15 525 31 82 645 834 67 969 **183**128 70 321 55 443 87 534 36 46 625 717 58 818 910 **184**078 123 47 71 239 55 462 556 615 16 730 86 804 **185**001 91 108 27 93 250 383 480 513 635 706 74 848 73 74 953 67 **186**072 93 248 372 450 655 723 31 59 72 811 18 41 77 989 **187**012 127 48 242 61 348 490 656 64 69 88 913 60 91 **188**113 288 316 677 794 931 81 **189**031 166 229 336 441 93 500 665 91 757 84 901 **190**015 48 73 261 89 642 716 800 16 903 **191**048 136 45 248 92 442 75 527 97 654 703 46 50 801 35 68 73 77 901 63 **192**074 280 374 481 567 610 68 703 31 45 819 946 49 **193**133 248 301 40 98 417 29 574 646 60 758 912 29 76 83 **194**117 219 382 434 502 714 92 867 70 **195**013 46 226 318 47 457 85 94 530 82 635 725 27 850 978 **196**007 13 18 47 57 183 341 53 89 425 61 72 616 736 52 53 978 **197**150 68 250 65 71 312 77 422 59 99 560 74 79 84 603 37 79 98 781 89 **198**044 77 123 262 341 42 412 540 58 716 18 20 94 802 25 **199**005 39 248 307 4 597 601 7 96 99 760 836 976.

200026 84 85 188 238 342 459 537 679 94 744 960 **201**075 124 47 391 550 662 80 830 902 15 16 **202**051 93 341 57 65 84 556 602 12 20 51 85 708 831 46 81 **203**036 99 115 19 23 80 215 334 417 85 643 741 958 **204**080 82 88 149 79 244 523 66 72 604 45 727 815 25 91 **205**033 70 287 303 43 443 81 529 **206**079 420 26 86 584 721 54 846 74 988 **207**072 89 91 98 117 23 239 351 447 80 84 506 17 728 39 78 852 72 91 911 88 **208**077 139 259 80 446 95 **209**008 124 531 63 698 853 936 40 45 62.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
Poznań ul. Mickiewicza 22
tel. 18-99.
pw 9443

Dnia 8 marca 1930 roku zmarł w Warszawie, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, ś. p.

Prof. Dr. Ireneusz Wierzejewski

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m. o godzinie 16 (4 po poł.) z Poznańskiego Zakładu Ortopedycznego im. B. S. Gąsiorowskiego przy ul. Gąsiorowskich 7 na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Zmarłego odbędzie się w czwartek, 13 b. m. o godzinie 9,30 w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona i dzieci.

dw 4463

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

S. p.

Ireneusz Wierzejewski

urodzony 23 marca 1881 r., **Doktor medycyny, profesor nadzwyczajny ortopedji na Wydziale lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego, Generał Podporucznik rezerwy, Senator,** zmarł dnia 7 marca 1930 r. w Warszawie po długich i ciężkich cierpieniach.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m. o godz. 16 z Zakładu im. Gąsiorowskich przy ul. Gąsiorowskich 7, na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

O tej tak ciężkiej dla naszego Uniwersytetu stracie zawiadamiają

Rektor, Senat i Rada Wydziału lekarskiego
Uniwersytetu Poznańskiego.

dw 4464

Dnia 8 marca 1930 roku, rozstał się z tym światem po długiej i ciężkiej chorobie, ś. p.

Profesor Dr. Ireneusz Wierzejewski

naczelny lekarz i dyrektor Pozn. Zakładu Ortopedycznego im. B. S. Gąsiorowskiego na Bytyniu.

Zmarły wybudował i urządził z naszego polecenia w r. 1911 powyższy Zakład z fundacji p. Heleny Gąsiorowskiej i kierował nim wzorowo aż do ostatniego tchnienia swego życia.

Z prawdziwym żalem stoimy nad grobem znakomitego lekarza, wybitnego uczonego i nadzwyczaj szlachetnego oraz ofiarnego człowieka.

Pamięć Jego zawsze wysoko cenić będziemy.

Rada Nadzorcza i Zarząd
Tow. Charitas z o. p.

zw 22211

Ostrzeżenie!

Niniejszem zawiadamiamy, że panu **J. F. Szulc (Polski Dom Handlowy), Poznań, Kościelna 20,** odjęliśmy przedstawicielstwo naszej firmy. Przestrzegamy przed powierzaniem mu jakichkolwiek wpłat, gdyż nie będą przez nas uznane. zw 22 200

„Hacege" Danzig - Gdańsk, Stadtgraben 13.

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN". W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów: 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 9661-10,200

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

Słomę żytnią prasowaną

kupuję w partjach wagonowych.

BRONISŁAW STEINMETZ — LESZNO (Wlkp.)

Leszczyńskich 28 — Telefon 262.

zw 22 191

Dnia 9 b. m., o godz. 5,15 rano, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrot ie Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, syn, brat, zięć, szwagier, kuzyn i wuj, ś. p.

Roman Ratajczak

przeżywszy lat 38. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m. po południu, o godz. 10,30, z kaplicy szpitala miejskiego przy ul. Koziej, na stary cmentarz św. Wojciecha. dw 4465

W ciężkim smutku pogrążona

żona z rodziną.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się
Poznań, Małe Garbary 3.

Najstarszy Zakład pogrzeb. P. Piasecki. Klasztorna 14. telefon 2769.

---

†

W niedzielę, 9 b. m., o godz. 5,15, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Roman Ratajczak

marynarz - powstaniec, honorowy członek 4 komp. Marynarzy - Powst. im. A. Białoszyńskiego

W Zmarłym straciliśmy serdecznego Kolegę i Współtowarzysza broni! Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w środę, 12 b. m., o godzinie 16,30, z Szpitala Miejskiego na cmentarz parafjalny św. Wojciecha.

4 komp. Marynarzy - Powstańców im. A. Białoszyńskiego, Poznań — 1918.

Msza św. odbędzie się w środę, 12 b. m., o godzinie 9, w kościele Farnym. dw 4462

---

†

Dnia 9 b. m., o godz. 4 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza kochana córka, siostra, synowa, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Przymuszałów

Agnieszka Pawelczakowa

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w Lesznie w środę, dnia 12 b. m., o godz. 4 po poł., z domu żałoby Rynek 4. nw 9444

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż i rodzina.

Leszno (Wlkp.), Wolsztyn, dnia 9 marca 1930.

W środę, dnia 12 marca 1930 r., mija rok najboleśniejszej dla nas w życiu chwili, w której pożegnała się z tym światem, moja droga żona i najtroskliwsza nasza mateńka, ś. p.

z Wendlandów

Juljanna Żurkiewiczowa

Już rok upłynął żono i mateńko kochana
A w sercach naszych ta sama rana.
Choć twarze nasze często się śmieją
Lecz tylko Bóg wie jak serca boleją
A serca nasze tak zasmucone,
Nie mogą nigdy być pocieszone,
Miejsce Twe w sercach naszych opróżnione
I przez nikogo nie może być zapełnione.

W uczczeniu pamięci i za spokój duszy Jej odbędzie się w środę, dn. 12. 3. r. b.

msza św. żałobna

o godz. 7 rano, w kościele Farnym. zw 22 215

W nieutulonym żalu pozostają

mąż, dzieci i wnuki.

Chemicznie czyści

garderobę męską i damską

i wykonuje wszelkie naprawy w 8 dniach.
Po wyczyszczeniu jak nowe!

FR. MUSIAŁ, Grobla 27a, I. zw 22169

Baczność! Baczność!

Poważny Instytut Bankowy przyjmie jeszcze

zastępczynie i zastępców

do sprzedaży obligacyj państwowych na raty najnowszym **niebywałym dotąd systemem** za rzeczywiście gwarantowaną wysoką prowizją ew. fixum. Uczciwi i chętni zechcą się zgłosić u naszego inspektora: **p. H. Frischa:** w dniu 10, 11 i 12 marca r. b. w POZNANIU, Hotel Britanja, od godz. 10 do 1 w poł. w dniu 13 marca r. b. w NOWYM TOMYŚLU, Hot Wielkopolski, od godz. 1 do 4 po południu

Tw 1183

Za spokój duszy, ś. p.

Romana Żelazowskiego

b. współdyrektora Teatru Polskiego

odbędzie się

nabożeństwo żałobne

we wtorek, dnia 11 marca 1930, o godz. 9,30 rano w kościele św. Marcina, na które zapraszają

Artyści Teatru Polskiego.

zw 22220

Szanownym moim Pacjentom ku łaskawej uwadze.

Osiedliłem się

JAN CZAJKOWSKI

dyplom. dentysta

były długoletni asystent p. Dr. Rutkowskiego

POZNAŃ, ul. Różana 22, III (Wilda), tramwaj nr. 8 i 4

przyjmuje od 9-1 i 3-7 w święta od 9-11

nowoczesne wykonanie — ceny przystępne.

Pw 9886-53.409

Kapelusze żałobne

poleca **najtaniej**

Z. Borowicz,

ul. Wielka 8,

parter i I. piętro.

Pw 9526 9.256

Do kancelarji adwokackiej poszukuję

substytuta ewtl. wspólnika

z powodu choroby. Łaskawe zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 22 214

Nowosc dla Pan

W 15 minutach układa się **czapeczką ondulacyjną bez** jakiejkolwiek pomocy najpiękniejsze ondulacje wodne. Włosy zwilżyć, czapeczkę nałożyć i następnie dodanym układaczem dowolnie karby według życzeń ułożyć. Na życzenie także na fale poprzeczne. Tylko jednorazowy wydatek, dlatego wielka oszczędność. **Cena czapeczki - układaczem 4,50 zł.** Na życzenie wysyła się za zaliczeniem pocztowem. **J. P. Rüde, Poznań, ul. Poznańska 50, II. ptr.** Dla odsprzedawców odpowiedni rabat. zw 22 207

Przegrzewacza lamelowego do pary

(Lamellen - Dampfluft - Erhitzer) syst. prof. Junkersa, Dessau lub podobnego systemu oraz kilka

dużych agregatów

używanych lecz dobrze utrzymanych poszukuje się za gotówkę

F-a E. JENTSCH

Poznań. ul. Fr. Ratajczaka 20.

Pw 9904-53.416

Magazynier

biegły w polskim i niemieckim, doświadczony handlowiec. dysponent i ekspedjent, energ., pilny i uczciwy z kaucją, **zmieni posadę** za skromnem wynagrodzeniem. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Dzielnica obojętna. Łaskawe oferty pod zw 22 216 do eksp. Kurjera Poznańskiego

---

Młodszego książkowego

konto-korencisty **poszukujemy od 15 marca.** Oferty piśmienne z życiorysem składać **DUNLOP RUBBER COMPANY, Fr. Ratajczaka 15.** Pw 9578-10,1>2

Kierownictwo

filji każdej branży lub przedstawicielstwo przyjmie Poznańczyk, zdolny handlowiec, o wyglądzie reprezentacyjnym i kaucją. Świadectwa i referencje poważnych firm polskich i niemieckich. Oferty uprasza się pod zw 22 217 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Gospodarstwo

234 mórg w **Gościeradzu** nad szosą w wiosce, gdzie dworzec kolejowy i bezpośrednia komunikacja Koronowo — Bydgoszcz, z żywym i martwym inwentarzem, bonitacji katastralnej 309 talarów, jest z powodu działów natychmiast **do sprzedania.** Cena i warunki wpłaty podług ugody. Zgłoszenia skierować: nw 9446

M. GORDON, GOŚCIERADZ, pow. Bydgoszcz.

Pośrednicy wykluczeni.

Kasę ogniotrwałą

zamienię na **kasę rejestracyjną mniejszą** lub tanio **sprzedam** z powodu wyjazdu. Sprzedam także **tanie biurka, stojak do garderoby, regał biurowy i t. p.** Adres wskaże Kurjer Poznański **zw 22208**

Poszukuję

posady zaufania

kaucja 2—3 00 zł, 8-letnia praktyka kierownika w dziale ubezp., dobre świadectwa i referencje. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 22210**

Przedsiębiorstwo handlowe

w Inowrocławiu, handel i wymiana zboża, hurt i detal artykułów mącznych, dobrze prosperujące w kompletnym biegu z obszernem pomieszczeniem, do tego konie, wozy, zapasy worków i t. d. z powodu choroby **zaraz do sprzedania za cenę 18.000 zł.** Zgłoszenia **I. Koralewski, Inowrocław, Łucjana 2. Telefon nr. 325.**

zw 22219

Bank Ludowy — Starogard (Pomorze)

poszukuje

członka Zarządu

siły fachowej. Do zgłoszeń uprasza się dołączyć życiorys, odpis świadectw oraz referencje z podaniem wymaganej pensji. dw 4459

Rutynowany energiczny handlowiec poszukuje

zastępstwa

poważnych przedsiębiorstw handl. wzgl. przemysł na woj. Poznańskie wzgl. całą Polskę. Własne obszerne magazyny, biuro, telefon, zaprzęg. **Wysoka gwarancja hipoteczna na własnej nieruchomości zapewniona.** Łask. oferty do biura ogłoszeń **„PAR"** Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53,425 Pw 9903-53,425

Rzeczy jak nowe
a kosztują bardzo mało,
ponieważ są wyczyszczone w firmie

„BARWA"

wł. S. Kalamajski

Poznań: pl. Wolności 6, Wielka 18, naroż. W. Garbar. Marsz. Focha 49, Wierzbięcice 49. Rynek Jeżycki 1, narożnik ul. Kraszewskiego.
Toruń: ulica Szeroka 21. — **Ostrów:** Rynek 28
Leszno: Rynek 25. — **Mosina:** ulica Łąkowa.

Pw 9893-3,190

KAWA HAG

tańsza:

Duża paczka **zł. 3.80**

Mała paczka **zł. 1.90**

Kawa Hag jest pierwszorzędna kawa ziarnista, nieprześcigniona w smaku i aromacie, przytem pozbawiona kofeiny i zupełnie nieszkodliwa.

Tw 1183

Żwir betonowy
najlepszej jakości,
Żwir brukarski i piasek
dostarczy z własnej żwirowni wprost na miejsce spotrzebowania zw 22168
M. Hoffmann i S-ka, Poznań, Górna Wilda 134. Tel. 35-07

Płytki ścienne
w białym i żółtym kolorze, w rozmiarach 15×15 cm., w najlepszej jakości **dostarcza** po dostępnej cenie **Fabryka ceramiczna M. Perkiewicz, Ludwikowo** p. Mo-ina
Pw 9901-11.10

Kupię
DOM
ze składem przy wpłacie 15 – 20 tys. zł. Najchętniej w Poznaniu na przedmieściu. Spieszne zgłoszenia przyjmuje
K. Burzych, Trzemeszno, pl. Kilińskiego 8.
zw 22215

Pierścionek
brylantowy
czterokaratowy **okazyjnie sprzedam.** Adres: Kurjer Poznański pod **zw 22206**

TARTAK
K. Kaliszewski, Września, tel. 255
ma na składzie **materjały stolarskie i budowlane** oraz przyjmuje wszelkie zamówienia na tarcie kantówek, beiek itp. drzewnych materjałów budowl. według listy. dw 4304

Lokomobilę
na kołach ca. 24 KM, fabrykat Ransomes Simes Jefferies Ipswich, rok budowy 1906, w dobrym stanie, w ruchu do obejrzenia, **sprzedamy zaraz.** Pw 9906-11.14
„MATRA", POZNAŃ, DĄBROWSKIEGO 142.

Poszukuję kupna
ca 2000 morgowego majątku
z dobrą ziemią i w dobrym stanie. Wpłacę zaraz 150 000 zł przy ewentualnem przejęciu długów. Zgłoszenia najchętniej wprost od pp. właścicieli zdecydowanych na szybką sprzedaż upraszam pod dw 4458 do eksped. Kurjera Pozn.

Mamy zaszczyt zaprosić PP. członków na siódme sprawozdawcze
OGÓLNE ZEBRANIE
za rok 1929.
Banku Spółdzielczego Towarzystwo Kredytowe Miejskich Właścicieli Nieruchomości
Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością
w Poznaniu
które odbędzie się w lokalu banku przy ul. Piekary 1, dnia 25 marca 1930 r., o godzinie 17 (5 po poł.).

Porządek obrad:
1. Zagajenie, wybór przewodniczącego, sekretarza i 2-ch asesorów
2. Sprawozdanie Zarządu za rok 1929.
3. Wnioski Rady Nadzorczej w sprawach:
   1) Zatwierdzenie bilansu i r-ku Strat i Zysków oraz udzielenia pokwitowania Zarządowi za rok 1929.
   2) Podział zysków za rok 1929.
   3) Uzupełnienie § 18 statutu stosownie do okólnika Związku Spółdzielni nr. 36.
4. Wybór nowej Rady Nadzorczej z powodu upływu kadencji
5. Wolne głosy.

Sprawozdanie i zamknięcie rachunków za r. 1929, jest wyłożone w banku do przejrzenia w godzinach urzędowych.
O jaknajliczniejsze przybycie prosi
Rada Nadzorcza i Zarząd.

Uwaga: 1. Zebranie jest ważnem bez względu na ilość obecnych członków (§ 24 stat.).
2. Wykreśleni członkowie nie mogą brać udziału w Zebraniu (§ 11, p. 5 stat.). zw 22 209

KONKURS
na wakującą posadę **KASJERA** Kasy Miejskiej oraz Komunalnej Kasy Oszczędności z poborami grupy XIIa lub XIa, uposażenia.
Od kandydata wymaga się dokładnej znajomości ogólnych wiadomości z dziedziny kasowości i księgowości komunalnej.
Zgłoszenia kandydatów z własnoręcznie napisanym życiorysem oraz uwierzytelnionemi odpisami świadectw należy skierować do ekspedycji Kurjera Pozn. pod dw 4460

PRZETARG PRZYMUSOWY
W środę, dnia 12 b. m., o godz. 10,30 przed południem przy Starym Rynku 40, sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę: nw 9435
2 000 par rozmaitego obuwia, szafę ogniotrwałą, kompletne urządzenie składowe, 2 biurka, 28 krzeseł, 7 podnóżków, kanapę, maszynę szewcką do szycia, maszynę do pisania „Underwood", chodnik, lustro duże.
Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
Figas, komornik sądowy, Dąbrowskiego 49a.

1. L. 3/29.
UCHWAŁA
Na wniosek kupca Stanisława Morkowskiego z Buku, ul. Poznańska 13, na zasadzie art. 12 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 6 marca 1928, o zapobieganiu upadłościom przedłuża się kupcowi Stanisławowi Morkowskiemu odroczenie wypłat na dalsze trzy miesiące to jest do dnia 11 czerwca 1930 r.
Grodzisk, dnia 6 marca 1930.
nw 9289 **Sąd Powiatowy.**

3. N. 2/30.
UCHWAŁA
Odnośnie do firmy **Śremska Tkalnia w Śremie,** właściciel **Michał Łukaszewski,** zarządza się na wniosek dłużnika po odbytym terminie do rozpoznania sprawy **odroczenie wypłat** aż do dnia 6 czerwca 1930 r. Nadzorcą sądowym mianuje się Pana adwokata Tadeusza Mierzejewskiego w Śremie. nw 9292
Śrem, dnia 6 marca 1930 r.
Sąd Powiatowy.

3. Nn. 2/30. Firma **Władysław Orcholski,** skład bławatów, konfekcji męskiej, damskiej i towarów drobnych — **Tczew,** Rynek, **wniosła o udzielenie jej odroczenia wypłat.** Do rozpoznania wniosku tego i powzięcia uchwały, czy odroczenie wypłat należy udzielić, wyznacza się termin na 22 marca 1930 r., godz. 11, pokój 16 podpisanego sądu. W tym terminie mogą wierzyciele firmy Władysław Orcholski jawić się na rozprawie w celu udzielenia sądowi wyjaśnień.
Tczew, dnia 5 marca 1930 r.
nw 9291 **Sąd Powiatowy.**

Uchwała o zapobieganiu upadłości
Na wniosek przedsiębiorcy budowlanego **Jana Mikulskiego z Gdyni,** działającego przez adwokata Roszczynialskiego w Gdyni, **udziela się** przedsiębiorcy budowlanemu Janowi Mikulskiemu **odroczenie wypłat** na czas do 7 czerwca 1930 r. nw 9290
Jako nadzorcę mianuje się inżyniera Bielawskiego w Gdyni, szosa Gdańska.
Gdynia, dnia 7 marca 1930 r.

UCHWAŁA
Na wiosek kupca **Franciszka Kowalskiego z Ostrowa** (Pozn., ul. Wrocławska 1—3, zast. przez adwokatów Czyża i Pieczyńskiego w Ostrowie, **przedłuża się** temuż Franciszkowi Kowalskiemu termin **odroczenia wypłat** o dalsze trzy miesiące, t. j. do dnia 8 czerwca 1930 r. nw 9288
Ostrów (Pozn.), dnia 5 marca 1930 r.
Sąd Powiatowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY
We wtorek, dnia 11 b. m., o godz. 9 przy ul. Wieżowej 10, w firmie **„Przewóz",** sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: nw 9455
dywan, kanapę gobelinę, obraz większy i 5 małych, szafę do rzeczy, szafę do książek, 5 krzeseł dębowych, bufet, fortepian i wiele innych przedmiotów.
Pietruszewski, kom. sąd., Poznań, Wielkie Garbary 33.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Bernardyna
suczkę 6-miesięczną sprzedam. — Józef Przybyszewski, Św. Marcin 49, restauracja. zdw 32 642

Motor
na ropę, fabrykat Ursus, 12—14 HP., 425 obrotów, jak nowy, na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje A. Wawrzyniak, Lasek, poczta Żabikowo, stacja Lubań, powiat Poznań. zdw 32 489/90

Wózki
dziecięce pociąga ceratą, reparuje; kółka, gumy na składzie. Siodlarnia, Szewska 11.
zdw 32 579/80

Parcele
budowlane Poznań-Jeżyce przy ul. Dąbrowskiego 149 zaraz do sprzedania. jw 3504-5

Odstąpię
pracownię obuwia dobrze zaprowadzoną zaraz. — Adres wskaże Kurjer zdw 32 562/3

Dom
piętrowy, masywny, chlew, stodółka, morga ogrodu owocowego, cały wolny. Cena 8 000, wpłaty 5.000. Lech, Grobla 22.
zdw 32 646/7

Rzeźnictwo
zapęd motorowy, duże mieszkanie, duże ubikacje, w Poznaniu na sprzedaż. Oferty Kurjer
zdw 32 624/5

Kolonjalkę
mieszkaniem, towarem, maglem korzystnie sprzedam. Misiorny, św. Marcin 15, I. zdw 32 693/4

Maszynę
okrętkową, krawiecką i aparat do dziurek bielizny sprzedam. — Plac Nowomiejski 1 a, parter.
zdw 32 735/6

Zaręczynowe
pierścionki, obrączki ślubne, zegarki szwajcarskie, ceny 10 do 100 zł poleca Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 32 588

Sypialnia
kompletna, lustro, szyfonierka, sprzęty domowe, tanio. Skarbowa 13, III. zdw 32 597

Zielononóżek
jaja wylęgowe 60 gr sztuka, pisklęta jednodniowe 1.60 zł oddaje Majątek Unisław — dwór.
dw 4172

Drut kolczasty
ocynkowany, używany tanio rozsprzedaje Przewodnik, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcin 30. Pw 9 653-9.383

Samochód
Salmson, 4 cylindrowy, 10/30, 4—5 osobowy, otwarty, gotów do jazdy, sprzedam bardzo tanio. Oferty Kurjer zdpw 32 511

Tanda
sprzedaż posezonowa Jankowska Podgórna 10 Pw 9 133-8 100

Pianino
jak nowe za gotówkę sprzedam. Wały Król. Jadwigi 5, I. ptr., prawo. zdw 32 033

Gospodarstwo
60 mórg ziemi przy Poznaniu, zabudowania dobre, stacja kolejowa, natychmiast sprzedam za gotówkę, agenci wykluczeni. — Objekt ten nadaje się na inne przedsiębiorstwo. Cena wedle ugody. Oferty Kurjer rw 9 000-1

Rower
damski na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 32 594

Fortepian
orzechowy z stalową płytą, krzyżowy, 2.500 zł, sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 32 583

Rower
85 zł, sprzeda Tomczak, Ogrodowa 15. zdw 32 586

Restaurację
mieszkaniem sprzedam. Pijanowski, Strzelecka 8. zdw 32 587

Sprzedam
sztucer, wannę cynkową, dwa łóżka drewniane, jesioneke, żakiet męski. Przemysłowa 21 a, parter od podwórza. zdw 31 947

Willę
sześciopokojową z dużym ogrodem w Wieleniu sprzedam za cenę 15 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 736

2 płaszcze
damskie wiosenne, tanio na sprzedaż. Wały Królowej Jadwigi 1, III., prawo. zdw 31 787

Rex Akme
motocykle najtańsze. Koszczyński Pasaż Kino Apollo. zdw 30 362

Parcelę w Puszczykówku
1000 kw m. w najlepszem położeniu sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 460

Salonik
brzozowy w stylu Biedermeyer i rozmaite starożytne meble, obrazy, zegary na sprzedaż. Skarbowa 4, parter, lewo. zdw 32 331

Samochód
osobowy limuzyna korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer
zdw 32 465

Piekarnia
z mieszkaniem w powiatowem mieście zaraz, cena 2 500. Oferty Kurjer zdw 32 022

Łóżko mosiężne
pół francuskie prawie nowe do sprzedania. Informacje telefon 60-61, od 1—4 godziny.
zdw 32 057

Wózek
dziecięcy, biały, dobrze utrzymany sprzedam. Steinmetz, Wielkie Garbary 36. zdw 32 617

Sypialnię
dębowo fornierowaną, nową, tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 32 613

Skład
nadający się na wszelką branżę, tanio sprzedam. — Wierzbięcice 24 b, skład zdw 32 608

Skład
kolonjalny urządzeniem, towarem i mieszkaniem sprzedam lub zamienię na mieszkanie 2 pokojowe. Oferty Kurjer rw 9034

Łóżko
na 2 osoby, jasno-dębowe, solidne na sprężynach korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer
zdw 32 171

Repozytorje
z szufladami, kramnica, pierwszorzędne urządzenie mahoniowe, szklana płyta dla drogerji lub kolonjalki. Dal'Asta, Apollo, Ratajczaka 15. zdw 32 687

Meble
najtaniej kupuje się w firmie J. Szlachta, Wrocławska 15.
zdw 31 689

Kawiarnia i cukiernia
narożnikowa z mieszkaniem przy przystanku tramwajowym, pierwszorzędna, z pełnem powodzeniem w większem mieście faryczenem na Pomorzu zaraz na sprzedaż. Kontrakt dla nowonabywcy na dalsze 6 lat wprost od gospodarza. Cena 19 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 739

Fabrykę
wód mineralnych leczniczych z powodów rodzinnych korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 268

Wózek
dziecięcy (Brenabor) sprzedam lub zamienię na sportowy. Działyńskich 8, podwórze, parter, prawo. zdw 31 998

Pianino
mało używane, korzystnie oddam za gotówkę. Rybaki 21 a, II. p., prawo. zdw 32 032

Lokomobila
na kołach ca. 24 KM., fabrykat Ransonnes Simes Jefferies Ipswich, rok budowy 1906, w ruchu do obejrzenia, sprzedamy zaraz. „Matra", Poznań, Dąbrowskiego 142. Pw 9 937-11.15

Wózek
sportowy, jak nowy, tanio sprzedam. Szczepaniak, Klasztorna 2.
rw 9 036

Zamienię
folwark 400 mórg obszaru, Pomorze, budynki w dobrym stanie, inwentarz żywy, martwy, obsiewy. Cena 90 000, hipoteka 28 000 długoterminowa na dom w mieście równowartościowy lub mniejszy z dopłatą. Maliński, Krotoszyn, Piastowska 30.
zdw 32 029

Sprzedam
Fiat 502 w dobrym stanie za 4 tys zł. Kalisz, Narutowicza 1, Lewiński dw 4 448

Sprzedam
tanio jadalnię kompletną, kuchnię kompletną, szafę do ubrań jasno-dębową. Patrona Jackowskiego 25, podwórze, I., prawo.
zdw 32 688

Skład
kolonjalny, 2 pokoje z kuchnią, cena 2 200, w tem rok dzierżawy, w Ławicy sprzeda spiesznie „Komis", Sew. Mielżyńskiego 25 a.
zdw 32 725

Kastowy
wóz dwuwalcowy na sprzedaż. Gen. Umińskiego 23, parter lewo.
zdw 32 707

Samochód
Renault „Monaix", K. M. 6/30, sześćcylindrowy, 4 osobowy, limuzyna, jak nowa, sprzedam. Wiadomość Auto Salon, Fredry 12.
zdw 32 492

Skład
przy tramwaju, z mieszkaniem, przejęcie 5.000, sprzedam. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70.
zdw 32 754

Gościniec
pełna koncesja, ze ziemią, objęcie 2.500, wydzierżawi Agencja, Długa 5. zdw 32 729

Gościniec
ze składem kolonjalnym, do tego 20 mórg pszennej ziemi, z żywym i martwym inwentarzem w dużej wsi, około 1 800 mieszkańców, z pełną koncesją, bez konkurencji, zaraz do sprzedania. Cena 30 000 zł, wpłaty 20 000, reszta podług ugody. Zgłoszenia przyjmuje Karol Zielisko, Jastrzębsko Nowe, poczta Jastrzębsko Stare, powiat Nowy Tomyśl. zdw 32 677

Kompletny
skład kolonjalny w Kępnie Wielkopolska, z trzypokojowem mieszkaniem przy głównej ulicy do sprzedania, ewentualnie przyjmę wspólnika. Zgłoszenia Krawczyk, Hanulin p. Kępno, stacja.
zdw 32 757

Motocykl F. N.
500 cm., z góry sterowany, światło Boscha, rok 1929, sprzedam, wezmę wpłatę słabszy. Radomski, Dąbrowskiego 30. zdw 32 762

Rower
wyścigowy sprzedam. Biernard, Św. Marcin 27. zdw 32 703

Powóz
(coupé) i platforma na 100 ctr. w dobrym stanie sprzedam korzystnie. Antoni Olszewski, Jarocin. nw 9397

Place
pod domy przy Sienkiewicza sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 491

Sprzedam
morgę ziemi i 3 parcele, Franciszek Sierzant, Junikowo.
zdw 32 486

Skład fabryczny wyrobów pończoszniczych
Dom handlowy „Julpol" (firma chrześcijańska) Rzeczypospolitej 3 poleca hurtowo i detalicznie pończochy jedwabne od 1 zł 60 gr para, florowe od 80 gr, fildecossowe od 2 zł 40 gr, skarpetki od 65 gr oraz resztki na bieliznę damską po cenach fabrycznych.
zdw 32 508

Pińczer
japoński biały zaraz tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer
zdw 32 512

Pracownię
obuwniczą zaprowdazoną sprzedam. Oferty Kurjer zdw 32 518

Rohrplattenkoffer
Wodzak, Łazienna 2a. zdw 32 501

Szpak
gwiżdżący różne melodje. Wodzak, Łazienna 2a. zdw 32 502

Tresura
psów, leczenie, porady hodowlane, strzyżenie. Wodzak, Łazienna 2a. zdw 32 503

Sprzedam lub wydzierżawię
dom piętrowy z wolnem mieszkaniem 5 pokojowem, ogrodem i wszelkiem zabudowaniem na przedmieściu przy ruchliwej ulicy. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 32 539

Kawiarnia
z półkoncesją, mieszkanei trzypokojowe, kuchnia, powiatowem mieście, w rynku na sprzedaż, ca. 5 000 zł. Oferty Kurjer
zdw 32 535

Drukarnię
dobrze prosperującą sprzedam (18 000 zł). Zgłoszenia Kurjer
zdw 32 515

Wyżła
angielskiego, młodego sprzeda Kantaka 2, I., prawo. zdw 32 522

Sprzedam
rower damski, różne meble. Spokojna 15 a zdw 32 531

Dom
z dwoma składami, jednym składem rzeźnickim w Pniewach, w rynku, z dużymi zabudowaniami w podwórzu jak spichrze, chlewy, stajnie, rzeźalnia, z wjazdem nadające się na każdą branżę, jak składy żelaza delikatesów i t. d., z powodu innego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. — Oferty B. Halke, Pniewy, Rynek nr. 3. zdw 32 527

Nutyl
na orkiestrę symfoniczną, salonowa i skrzypce na sprzedaż. Cichowicz, koszary 58 p. p., I. blok, I. piętro. zdw 32 547

Pościel
sprzedam. Adres Kurjer
zdw 32 570

Skład
kolonjalny z towarem, mieszkaniem, sprzedam. Cena 6 000 — Adres wskaże Kurjer zdw 32 567

Za 28 złotych
pół tuzina noży i widelcy „Alpaka" (wieczne), serwis do kawy 8 i pół złotego, serwis obiadowy 39 złotych, dobra porcelana, lecz tylko Wroniecka 24, w podwórzu Hurtownia Porcelany.
zdw 32 565

Skład
tanio zaraz oddam, dzierżawa niska, ul. Dąbrowskiego. — adres wskaże Kurjer zdw 32 654

Maszynę
słupkową Singera szewcką do szycia cholew sprzeda Gorączniak, Poznań, Jeżyce, Prusa 20.
zdw 32 639

Jeden
kociołek z ciągaczką do wyrobów wód mineralnych i jeden półszorek wyjazdowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 638

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro, itd kupuje F. Tarkowska, Poznań, Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Zamiana parceli
Parcelę 6 300 kw. mtr. w Sołaczu przy parku zamienię na mniejszą lub większą parcelę przy Drodze Dębińskiej, ewentualnie dopłacę. Oferty Kurjer zdw 32 345

Szafę
lub regał 260 cm szeroki i około 290 cm wysoki z drzwiami do przesuwania kupię. Zgłoszenia pod zdw 32 500 skepedycji Kurjera Poznańskiego.

Dom
względnie willę w dobrym stanie w Poznaniu lub przedmieściu przy tramwaju kupię wprost od gospodarza przy wpłacie narazie 20 tysięcy. Oferty uprasza się pod „Domostwo", Leszno, poste-restante zdw 32 674

Pudla
czystej rasy, szczeniaka kupię. Oferty Kurjer zdw 32 665

Łóżeczko
dziecięce kupię. Oferty Kurjer zdw 32 633

Kupię
używaną tarczówkę z osią do rżnięcia drzewa wielkość do 45 cm. Zgłoszenia Maj. Strzeszynko Młyn. pow. Poznań. zdw 32 750

2 motorki
jeden na ¼—½ k. m. drugi na ½—¾ k. m. na zmienny prąd kupię. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 32 763

Kupuję
używane maszyny gramofony, rowery oraz przyjmuje naprawy Warsztat Mechaniczny. Szamarzewskiego 31. zdw 32 627/8

6 KAMIENICE

Kamienica
nowa o I. piętrze w miasteczku Wielkop. z powodu stosunków rodzinnych korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 144

Willa
5 pokoi, dużym ogrodem przy Poznaniu, 20 000, wpłaty 13 000. Tomczak, Poznań, Wierzbiecice nr. 31. zdw 32 623

Dom
6 lokatorów, blisko tramwaju, wolne 2 pokoje kuchnia, 25 000, wpłaty 12 000. Tomczak, Poznań, Wierzbiecice 31. zdw 32 622

Kamienica
4-piętrowa i oficyna, donosi 11 tys. rocznie, cena 110 tys., wpłaty do 75 tys. — sprzeda „Komis" Sew. Mielżyńskiego 25 a. zdw 32 724

Kamienicę
przy Starym Rynku sprzedam, cena 55 000, wpłata 20 000. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44, restauracja. zdw 32 706

7 PIENIĄDZ

7—8.000 zł
pożyczki poszukuje na ½ roku za dobrem oprocentowaniem i gwarancją hipoteczną. Oferty Kurjer Poznański zdw 32 390

Cichego wspólnika
30—50 tysięcy zł poszukuje kupiec i przemysłowiec. Dam 20% rocznie zysku. Lokata hipoteczna 1/3 wartości. Zgłoszenia do Kurjera dw 4452

50 procent
dam po roku za wkładkę 10 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 516

Za wypożyczeniem
4—5 000 zł oddam pokój z kuchnią na przedmieściu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 538

Dam
500—1.000 zł pożyczki za otrzymanie stałej posady. Oferty Kurjer zdw 32 605

Wspólnika
z gotówką 3 do 5 tysięcy poszukuje. Znajomość samochodu i dyplom szofera. Oferty Kurjer zdw 32 683

1 — 2 000
wypożyczę na hipotekę za posadę. Oferty Kurjer zdw 32 689

20 tysięcy zł
poszukuję na drugą hipotekę na majętność 900 morgowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 714

1 500 zł
pożyczki poszukuje, płace wysoki procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 32 705

Zł 8 000.—
wypożyczę w całości lub częściowo, albo kupię kawał gruntu w Puszczykowie lub bliskości Puszczykowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 767

2 000 zł
pożyczki poszukuję, z dobrem oprocentowaniem i odpowiedniem zabezpieczeniem. W. Bulla, Łukaszewicza 52, skład kolonjalny. zdw 32 769 zdw 32 769

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
5 pokojowe Słowackiego, przejęcie mebli częściowo stylowych, 16 tysięcy, oddam poważnemu reflektantowi. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 495

Pokój
na biuro ewentualnie 2 pokoje na biuro wynajmę. Krawczykowa, Skarbowa 4, parter, prawo. zdw 32 505

Mieszkanie
4 pok. kuchnia z meblami, suterena, nadające się dla przekupki. Adres Kurjer zdw 32 719

Pokój
z kuchnią od gospodarza. Wysoki czynsz miesięczny. Oferty Kurjer zdw 32 643

Mieszkanie
3 pokojowe, śródmieście, od właściciela, 2 letnim czynszem, wskaże Ratajczak, Plac Sapieżyński 2 a, III. zdw 32 604

Mieszkanie
1, 2, 3, 4, 5 pokoi, kuchnia zaraz do objęcia. Zgłoszenia: Szczepański, Kantaka 5, I., lewo. zdw 32 752

Zakład fotograficzny
przy najruchliwszej ulicy. Dzierżawa 50 zł. Zgłoszenia K. Ronke, Śrem rw 9030

Pokój
kuchnia. Informacje Widziński, Maleckiego 15, podwórze, parter. zdw 32 728

Mieszkania
2, 3, 4 pokoje, kuchnia, za dzierżawę. Zgłoszenia Misiorny, Św. Marcin 15, I. zdw 32 692

9 SZUKA MIESZK.

5 — 7 000 zł
dam za 3—4 pokojowe mieszkanie w centrum tylko od gospodarza. Kurjer zdw 32 020

1 — 2 pokoi
od gospodarza poszukuje. Dzierżawa zgóry, dzielnica obojętna. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 32 584/5

Poszukuję
mieszkanie 2 lub 1 pokoju z kuchnią wprost od gospodarza. Czynsz za rok zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 32 716

Mieszkania
2-pokojowego szukam. Płacę 2 lata zgóry. Agenci wykluczeni. Łaskawe oferty proszę do Kurjera pod zdw 32 709

10 ZAMIANA MIESZKANIA

2 pokoje
z kuchnią i przynależytościami, gaz i elektryczność, zamienię na dwa lub trzy pokoje. Zgłoszenia Działyńskich 8, w podwórzu, parter, prawo, od 12—14 i 18—20. zdw 32 005

Zamienię
pokój, kuchnię Wilda na takie same Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 32 536

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
słoneczny dobrem utrzymaniem inteligentnemu panu Podgórna 12 b. III. zdw 31 830

Pokój
umeblowany wspólny dla panów wolny. Pawłowska, ul. Mostowa nr. 4, parter prawo. zdw 32 400

Pokój
zaraz do wynajęcia. Długa 4, IV. piętro, prawo. Pw 9 871-10,183

Pokoje
frontowe starszym, poważnym panom. Szyperska 1, III. zdw 32 601

Tani
wspólny pokój wynajmę inteligentnemu panu. Stellertowa, Kanałowa 13, I. piętro. zdw 32 540

Pokój
dobrze umeblowany, niekrępujący. Nowak, Młyńska 3, IV., prawo. zdw 32 550

Pokój
solidnemu panu wynajmę od 15. III. Półwiejska 19, I., lewo. zdw 32 549

Pokój
dwom panom wynajmie Białecka, Szkolna 9. zdw 32 564

Pokój
umeblowany. Różana 10, Górny. zdw 32 578

Małżeństwu
pokój umeblowany, słoneczny, frontowy, z elektrycznem światłem, z używaniem kuchni, łazienki u samotnej osoby. Adres Kurjer zdw 32 559

Centrum
inteligentnym spokojnym panienkom. Ratajczaka 10, II. zdw 32 556

Pokój
2 osobom zaraz wynajmę, elektryczność. Sypniewska, Marsz. Focha 27, front, II., I wejście, od dworca. zdw 32 576

Pokój
elegancki z obiadami lub bez. — Stroma 27, II., prawo. zdw 32 606

Pokój
słoneczny z dobrem utrzymaniem inteligentnemu panu od 15. 3. lub 1. 4. Podgórna 12b, III. zdw 31 830

Pokój
wynajmę, pożądana pościel, łóżko. Kopernika 8, I. prawo. zdw 32 720

Przyjmę
małżeństwo lub panienki na stancję. Mostowa 29, IV. front. zdw 32 657

Pokój
panom utrzymaniem. Wiza, Wrocławska 13. zdw 32 663

Pokój
umeblowany do wynajęcia, wejście z klatki schodowej. Masztalarska 7 a, III p. prawo. zdw 32 656

Dwie
skromne panny na wspólny pokój zaraz lub później. — Wskaże Kurjer zdw 32 592

Wspólny
Wielkie Garbary 18, III. zdw 32 596

Centrum
2 komfortowe pokoje wynajmę. Adres Kurjer zdw 32 614

Pokój
umeblowany 2 osobom lub małżeństwu wynajmę. Gwarna 17, III ptr. prawo. zdw 32 566

Pokój
umeblowany dla pani, pana, ewentualnie też dla małżeństwa wynajmę, wysoki parter. Marszałka Focha 62. zdw 32 607

Pokój
słoneczny, elektryczność, wszelkie wygody, wolny. Neymanowa, Wierzbiecice 18, dom ogrodowy, parter. zdw 32 684

Wolny
pokój dla pań oraz wspólny dla panienki. Maleckiego 10, I. lewo. zdw 32 640

Pokój
wynajmę 2 panom, elektryczność. Nowak, Szkolna 6. zdw 32 644

Pokój
ładny, wygodny wynajmę. Wrocławska 38, II dom boczny. zdw 32 631

Pokój
niekrępujący wynajmę panu od 15. III. Drużbackiej 1, II. lewo. zdw 32 629

Pokój
wspólny panom. — Długa 8, I. wprost. zdw 32 722

Śródmieście
pokój balkonowy — dla dwóch, trzech panów. Al. Marcinkowskiego 17 a, II. zdw 32 718

Pokój
dla pana. Woźna 18, podwórzu, lewo, III., lewo. rw 9043

2 panny
na pokój. Schwarz, Rybaki 16. zdw 32 753

Niekrępujący
zaraz wynajmę. Prusa 2, ostatnie piętro zdw 32 751

Pokój
1—3 osób, utrzymanie (pianino). Półwiejska 2, III., prawo. zdw 32 737

Pokój
dobrze umeblowany, parterowy, frontowy, z elektryką, osobnem wejściem, od 15. 3. lub później do wynajęcia. Ul. Romana Szymańskiego 8, parter, prawo. zdw 32 740

Pokój
II. piętro, pl. Wolności, duży jasny, frontowy z centralnem ogrzewaniem, elektrycznem światłem na biuro lub cichą pracownię zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia tel. 1157. zdw 32 756

Pokój
ładny, osobne wejście. Adres Kurjer zdw 32 765

Umeblowany
pokój wynajmę. Św. Marcin 14, I. zdw 32 764

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
słonecznego niekrępującego, osobne wejście poszukuje przyjezdny pan. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 32 488

Spokojne
bezdzietne małżeństwo szuka skromnego pokoju od 15. III. — Oferty Kurjer zdw 32 574

Skromnego
pokoiku poszukuje urzędnik państwowy. — Najchętniej okolica Pocztowej. Zaraz oferty z ceną proszę składać do Kurjera Poznańskiego zdw 32 659

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje 15. 3. pokoju umeblowanego z używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 32 717

Małego
skromnego pokoju poszukuję zaraz. Kurjer zdw 32 760

Panna
poszukuje wspólnego pokoju od 15. 3. 30., najchętniej w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 32 766

13 LOKALE

Lokale
parterowe, jasne, suche, 175 kw. mtr., zajmowane przez Rektyfikację Warszawską przy ul. Woźnej 14, od 1. 4. b. r. tylko na biura i składnice poważnemu reflektantowi do wynajęcia wprost od gospodarza. Pw 9849-53,395

2 pokoje
centrum miasta, na biuro do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 830

Lokal
wynajmie gospodarz na kantor lub spokojny proceder. Dom ogrodowy: dwa duże pokoje na parterze oraz trzy pokoiki z dużą ubikacją na pierwszem piętrze. Wodociąg, gaz i elektryczność. Matejki 48, portjer. zdw 32 690

Biuro
3 pokojowe przy Gwarnej wprost od gospodarza tylko poważnym reflektantom zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 32 734

Ubikacja
w podwórzu tylko na składnicę zaraz do wynajęcia. Wodna 12, I. piętro, lewo. zdw 32 771

Skład
na przedmieściu do wynajęcia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 32 777

14 DZIERŻAWY

Stajnia
i szopa zaraz do wynajęcia. Kościelna 16. zdw 32 359

Wydzierżawię
skład węgli, do tego kantor i stajnia i wszelkie urządzenia sprzedam. St. Skwereś Ostrówek 12. zdw 32 483

Wydzierżawię
20 morgowy ogród oparkaniony, 3 klm. od Poznania. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 533

Ogród
owocowy i warzywny, około 2 morgi, wydzierżawię zaraz. — Adres wskaże Kurjer, Stary Rynek rw 9032/33

Piekarnia
w powiatowem mieście, dobrze prosperująca, z powodu stosunków rodzinnych zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 671

Mieszkanie
trzyubikacyjne, w kuchni woda, chlewy, szopa, w dużej wsi przy dworcu blisko Poznania, nadające dla urzędnika, wydzierżawi na więcej lat Kniat Stanisław, Poznań, ul. Grudzieniec 47. zdw 32 690

Dzierżawy
1070, 1200, 850, 400 mórg ziemi pszenno-buraczanej, Poznańskie, całkowitym żywym i martwym inwentarzem. Lech, Grobla 22, telefon 29-45. zdw 32 648

Skład
kolonjalny, pełnym biegu, wolnem mieszkaniem oraz chlewem, bogatej okolicy, na wsi, bez konkurencji, zaraz do wydzierżawienia. Zapewniona egzystencja dla kolodzieja, stelmacha lub obuwnika, których w okolicy brak. — Oferty Kurjer zdw 32 679

16 OSOBISTE

Nieznanemu
ofiarodawcy kwiatów, na meczu bokserskim B. K. S. „Warta", najserdeczniejsze podziękowanie składa Witold Majchrzycki, — Mistrz Polski. zdw 32 595

Za długi
mojej żony Marji z domu Pietz nie odpowiadam. Józef Skierczyński, Oboroniki, Ogrodowa 2. zdw 32 468

Żabka
będzie środa ósma na dawnem miejscu. zdw 32 537

S. Maćko
życzliwy, kilku z wielu anonimami i oszczercami pogardzam, sprawa prokuratorowi, anonimy świadczą o tchórzostwie, słabości i podłości. S. R. zdw 32 529

Za
długi syna Franciszka nie odpowiadam. Kluck Jan. zdw 32 609

Ostrzeżenie
Ostrzegam przed nabyciem 4 weksli, rzekomo z mym podpisem na 3 200.— zł, które posiada firma Jan Sowiński, Poznań Św. Marcin 22, od Wojciecha Kamelowa, gdyż takowe są nieważne. Ignacy Florczak, Mroczeń, pow. kępiński. zdw 32 680

22 ROZMAITE

Krawcowa
wykonuje garderobę damską, dziecięcą, tanio szybko, akuratnie. Poznańska 20, III., lewo. zdw 32 552

Homeopata
udziela porad we wszelkich chorobach. Wrocławska 1, II. zdw 32 384

Miljonowy zysk
osiągnie finansista dwóch wynalazków, mających poważne rządowe zamówienia. Kapitał 20 do 60 000. „Indukcja", Poznań, Wielkie Garbary 14. Pw 9 905 53.413

Salon Kosmetyczny „Halina"
Siemiradzkiego 11, telefon 72 78. Najskuteczniejsze zabiegi kosmetyczne, usuwanie wszystkich wad cery. Wszelkie porady fachowe. Własne laboratorjum. Ceny przystępne. zdw 31 734

Samochody
na większe tury polecam po cenach przystępnych. Stary Rynek, ulica Ratuszowa 31, restauracja, telefon 25 90. rw 9 004

Dwie studentki
poszukują jakiejkolwiek pracy umysłowej lub fizycznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 499

Pracownia
sukien i okryć poleca nowości na sezon wiosenny i letni — Salon mód, Łukowska, Kantaka 2. zdw 32 039

Przyłączę
się do spółki, posiadam 2 ubikacje parterowe i gotówkę. Oferty Kurjer zdw 32 686

Wózki
dziecięce odnawiam i reparuję, gumy i kółka zapasowe stale na składzie. Szczepaniak, Klasztorna 2. rw 9037

Chiromantka
przyjezdna przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wróży z ręki, kart. Rom. Szymańskiego 8, podwórze, parter, lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdw 32 745

Kino Wilsona, Łazarz ul. Strusia
Dziś i dni następne FAUST. — Początek 5. zdw 32 626

Kilimowy
dywan 3×5 artystyczny mniejszy poleca tkalnia kilimów Wierzbięcice 13. zdw 32 715

Kołdry
wykonuje, stare przerabia Smoczyńska. Kwiatowa 8. zdpw 32 519

Przepowiadam
z ręki, z kart. Wodna 8, II. wejście, podwórze, Szumiarska. Pw 9 908 53.426

Załatwiamy
wszelkie sprawy podatkowe, sądowe i kredytowe. Stow. Rolników i Przemysłowców, Stary Rynek 45, II. r 9035

23 OŻENKI

Panna
lat 25, skromna, inteligentna, muzykalna, posiadająca wyprawę na 2 pokoje i kuchnię i 2000 gotówki szuka męża celem rychłego ożenku. Panowie z dobrej rodziny, solidni kupcy lub urzędnicy na stałej posadzie raczą swe oferty z fotografją złożyć do Kurjera zdw 32 090

Inżynier
lat 34, przystojny brunet, właściciel firmy, poszukuje wspólniczki niezależnej z kapitałem od 30 tysięcy złotych. Cel matrymonjalny. Panie do lat 35 zgłoszenia z fotografją Kurjer zdw 32 526

Panna
lat 22, przystojna, poszukuje pana na 300 morgowe gospodarstwo z majątkiem celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 32 546

Panna
lat 30 wyjdzie zamąż za rzemieślnika, najchętniej piekarza, posiada cokolwiek majątku. Oferty do Kurjera zdw 32 561

Mrówka
Piotr, Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2. Poważne partje dla pań i panów. Zgłoszenia tylko piśmienne, gdyż stale w podróży. zdw 32 635

Dla
mej siostry, panny o wielu zaletach wewnętrznych i zewnętrznych, z uniwersyteckiem wykształceniem, samodzielnej, szukam towarzysza życia kulturalnego, zdrowego szlachetnego, zamożnego, chętnie lekarza, inżyniera, przemysłowca od 26—40 lat. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 681

Która
pani w średnim wieku udzieli samodzielnemu rzemieślnikowi, wdowcowi, 5 000 zł. Cel matrymonjalny. Oferty do „Par", Toruń pod „285". Pw 9 896 64.88

Ogrodnik
lat 29, poszukuje gospodarnej żony z gotówką 15—25.000. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera zdw 32 772

24 NAUKA

Pedagogiczna Szkoła tańców nowoczesnych narodowych
Baletmistrza Szczurka, gwarancja wyuczenia. Ratajczaka 21, Dom Rzemieślniczy parter. zdw 31 403

Tango
nowoczesnego walca uczy w dwóch godzinach Mikołajczak, Pocztowa 29. zdw 31 389

Buchalter
bilansista wyucza księgowości. Kurs niższy i wyższy. Różana 23, I. zdw 32 113

Kurs
handlowy kończący się w czerwcu przyjmie 3 uczniów. Lekcje na Łazarzu. Opłata 30 zł Informacje: Fabryczna 35 a, IV. prawo. zdw 32 218

Angielskiego i francuskiego
lekcyj udzielam, mogę przyjąć stanowisko wychowawcy, wykonuje również tłomaczenia. Adres Kurjer zdw 32 485

Poszukuję
nauki dla syna mego za mechanika samochodowego. St. Skweresowa, Ostrówek 12. zdw 32 482

Akademik
zdolny korepetytor udziela lekcyj ewentualnie wyjedzie na wieś. Oferty Kurjer zdw 32 238

Polonistka
tanio udzieli korepetycyj wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 32 655

Pokój
za odpracowanie lekcyj szkolnych i muzycznych dziewczynce. Witkowska, św. Marcin 58. zdw 32 164

Angielskiego
konwersacji udziela Amerykanin. Oferty Kurjer zdw 32 773

25 MUZYKA

Lekcje
fortepianu udzielam. Młyńska 3, III., lewo. zdw 32 575

Damski
duet wolny. Oferty Kurjer zdw 32 746

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Dam
kaucję lub wypożycz 1 500 zł za otrzymanie posady. Oferty Kurjer zdw 32 599

Osoba
inteligentna w średnim wieku, energiczna, z województwa łódzkiego, poszukuje posady samodzielnej zarządczyni. Zna gospodarstwo domowe, podwórzowe, oraz dobrą kuchnię. Kilkoletnie świadectwa i polecenia. Oferty Kurjer rw 9 007

Dzielna
ekspedjentka poszukuje posady od 1. 4. lub później miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 31 831

Stenotypistka
polsko-niemiecka poszukuje pracy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 472

Gospodyni
młoda, z lepszej rodziny, nawskroś uczciwa, z dobremi świadectwami kilkuletnią praktyką, poszukuje posady ewentualnie jako zarządczyni. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 31 740

Poszukuję
posady jako ekspedjent w branży zbożowej (pracowałem w jednym z większych młynów), lub też jako ekspedjent w branży kolonjalnej. Mogę się okazać dobremi świadectwami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 645

Panienka
znająca haft kościelny i kolorowy poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia od Kurjera zdw 32 312

Ogrodnik
żonaty, bezdzietny, w średnim wieku, wszechstronnie obeznany we wszelkich gałęziach ogrodnictwa, znający się także na pszczelnictwie, może się okazać dobremi świadectwami poszukuje od 1. 4. 1930 posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 32 430

Technik
z 2 letnią praktyką, najchętniej w żelbecie, poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 32 019

Sierota
z dobrem gotowaniem najchętniej na prowincję. — Zgłoszenia Kurjer zdw 32 691

Krawcowa
bardzo dzielna, dziennie 3 zł. — Zgłosz. Kurjer zdw 32 710

Dziewczyna
uczciwa, pracowita poszukuje posługi zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 702

Dziewczyna
uczciwa, samodzielna, z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 15. 3. Oferty Kurjer rw 9040

Przystojna
panienka, znająca język polski i niemiecki, poszukuje posady do bufetu. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 743

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 742

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady do samotnej osoby zaraz lub od 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 32 741

Przyjmę
posługę na po południu. Oferty Kurjer zdw 32 738

Starszy
dobry krawiec na konfekcję szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 32 739

Drogerzysta dyplomowany
z egzam. trucizn. władający językiem polskim i niemieckim, dzielny ekspedjent, poszukuje od 1 IV. rb. posady Łaskawe zgłoszenia proszę nadsyłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 32 678

Szofer
kawaler z prawem jazdy taksówkę i ciężarówkę, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 32 675

Czeladnik
piekarski poszukuje posady od 15 3. Miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 79. nw 9 447

Poszukuję
posady 7-letnią córeczką do samotnej osoby za małem wynagrodzeniem. Chętnie zajmę się dziećmi w średnim domu. Oferty Kurjer zdw 32 758

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi zaraz lub od 15. 3 Oferty Kurjer zdw 32 761

Panienka
poszukuje posady od 1 kwietnia, możliwie na wsi. Wykształcenie: 6 kl. gimn., kursy handlowe. — Zgłoszenia upraszam: Leszno, „Głos Polski", Początkująca. zdw 32 768

Aptekarska
siła pomocnicza (żeńska) z 3-letnią praktyką obeznana z wszelką pracą wchodzącą w zakres apteki, z dobremi świadectwami, poszukuje od 1 IV. r. b lub później stałej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdp 32 497

Bona
inteligentna z dobremi świadectwami, z szyciem poszukuje posady 15. lub 1. Oferty Kurjer zdw 32 775

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady z gotowaniem od 15. 3. lub zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 32 776

Dziewczyna
silna poszukuje posługi lub sprzątania biur Oferty Kurjer zdw 32 016

Książkowa maszynistka
samodzielna, poszukuje od 1-go kwietnia posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 32 081

Asystentka farmacji
młoda, energiczna, sumienna z praktyką wielkomiejską i prowincjonalną poszukuje posady. Łaskawe oferty: Komań, Łódź, Piotrkowska 217, dla S. C. zdpw 31 650

Ogrodnik
ogrodu handlowego, kawaler, lat 25. Wielkopanin, z długoletnią praktyką, obeznany wszechstronnie z ogrodnictwem handlowem i majątkowem, poszukuje posady w większym majątku, ewentualnie w ogrodnictwie handlowem. Zgłoszenia pod dw 4 450 do Kurjera.

Krawcowa
obznajmiona wszechstronnie w krawieczczyźnie eleganckiej, kopjuje dokładnie najoryginalniejsze modele, poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 32 071

Książkowy
bilansista długoletnią praktyką, szuka posady, zakłada, reguluje książki, bilanse, nadzór. Oferty Kurjer zdw 31 260

Leśnik
żonaty, lat 31, egzaminowany, 9 lat poważnej praktyki, poszukuje od kwietnia posady. Maślanka, Urszulin, p. Tur, pow. bydgoski. dw 4 449

Bieliźniarka
wykonuje wyprawy w domu, poza domem. Mickiewicza 29, II., prawa, od 4—6. Sobolowa. zdw 32 216

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer zdw 32 454

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer zdw 32 455

Dla
panienki, lat 17, sieroty, poszukuje posady jako uczenicy do jakiegokolwiek składu, prac domowych, zajmie się także dziećmi, najchętniej na prowincje. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 513

Kucharka początkująca
z półroczną praktyką poszukuje posady na wieś do dworu od 1. 4. Kurjer zdw 32 534

Szofer
żonaty z dobremi świadectwami poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 32 528

Biegła
stenotypistka polsko-niemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 525

Nauczycielka egzaminowana
posiadająca francuski, niemiecki, angielski, oraz muzykę, przyjmie od kwietnia posadę prywatną do starszych dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 548

Panna
z dobrego domu, zna szycie, robótki, przyjmie posadę do dzieci w charakterze bony. Oferty Kurjer zdw 32 545

Szuka
pracy do krawieczczyzny i bielizny. Zgłoszenia u p. Müller, Aleje Marcinkowskiego 28, w podwórzu, II. wejście, lewo, II. piętro, lewo. zdw 32 571

Czeladnik
stolarski poszukuje posady. — Oferty Kurjer jw 3 501

Posady
z praniem i gotowaniem szukam, najchętniej zaraz. Kurjer zdw 32 560

Dzisiaj w kinie

Apollo: „Szampańskie życie".
Bajka: „Czarne Domino".
Casino: „Cohn i Kelly w haremie".
Collosseum: „W przeklętym domu".
Dom Rzemieślniczy (ulica Fr Ratajczaka): „Deszcz Róż".
Edison: „Czarne Domino".
Metropolis: „Ulubienica Maharadży".
Odeon: „Dziewczę z Karuzeli".
Słońce: „Grzesznica z Montparnasse".
Wilsona - Łazarz: „Faust".

Ogrodniczy
pomocnik z dobremi świadectwami, znający pracę biurową, szuka posady Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 32 206

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi na cały dzień bez spania, perfekt we wszystkiem, może pracować jako samodzielna od 15 marca. Świadectwa i polecenie bardzo dobre. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 194

RYSUNKI
KLISZE
WZORY
OGŁOSZEŃ
REKLAMOWYCH
REKLAMA
DRUKARNI POLSKIEJ S. A.
TELEFON 44-61
POZNAŃ AL. MARCINKOWSKIEGO 17

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 32 553

100 zł
dam za wskazanie odpowiedniej pracy kuchmistrza samotnego, dzielnego w swym zawodzie, z dobremi świadectwami. Oferty dla „Kuchmistrza" u pp. Kozackich, ul. Patrona Jackowskiego nr. 30. jw 3503

Panna
poszukuje posady do prac domowych, także do szycia. — Oferty Kurjer zdw 32 649

Dla
szofera na samochód prywatny, kawalera, uczciwego, trzeźwego, ze wsi, dobrych rodziców poszukuje posady na warunkach według uznania. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 32 650

Posługi
szukam. Oferty Kurjer zdw 32 637

Posługi
szukam. Oferty Kurjer zdw 32 636

Biegła
maszynistka, 9 lat praktyki, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 32 619

Szofer
mechanik, trzeźwy, sumienny, z kilkoletnią praktyką, obeznany z różnemi typami maszyn, dobremi świadectwami, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 32 618

Poszukuję
zastępstwa, reprezentacji firm, posiadam odpowiednie ubikacje. Oferty do Kurjera zdw 32 615

Małopolanka
uczciwa, pracowita szuka posady od 15. Oferty Kurjer zdw 32 610

Bona
z dobremi świadectwami i szyciem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 32 697

Młodszą panienka
poszukuje posady do dzieci z szyciem bielizny i robótkami, ewentualnie za pierwszą pokojową — Zgłoszenia proszę kierować pod adresem Klara Kudlińska, Lwówek, powiat Nowy Tomyśl. zdw 32 673

Bona
sumienna z praktyką poszukuje jakiejkolwiek pracy. Wskaże Kurjer zdw 32 685

Początkujący
szofer trzeźwy i pilny, poszukuje posady na prywatny samochód zaraz, na żądanie stawiam kaucję Oferty Kurjer Pozn. zdw 32 723

Baczność
Uczciwa praczka poszukuje prania poza dom z powodu choroby męża, za 5 zł dziennie — Oferty Kurjer zdw 32 196

Elektromonter
poszukuje posady, posiada dobre świadectwa, ewtl. przyjmie posadę woźnego lub inkasenta. Oferty Kurjer zdw 32 437

Technik dentystyczny
obeznany z pracami w kauczuku, jak również wykonujący prace złote, lane w całości, zmieni posadę. Łaskawe zzgłoszenia Kurjer zdw 32 223

Służąca
z gotowaniem z dobremi świadectwami szuka posady od 15. 3. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 209

Inteligentna
pani, lat 30, wszechstronnie obeznana gospodarstwie domowem, zaufana, czysta poszukuje posady gospodyni u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 32 236

Panna
z praktyką szuka posady do małych dzieci lub do niemowląt. — Oferty Kurjer zdw 32 422

Syn
uczciwych rodziców z prowincji poszukuje posady ucznia fryzjerskiego z utrzymaniem. Oferty Kurjer zdw 32 477

Pośrednictwo pracy
przy Cechu Mistrzów Cukierniczych ma kilka starszych i młodszych pomocników cukierniczych, którzy poszukują pracy. Wolne posady proszę zgłosić St. Paikert ul. Półwiejska 35, I. piętro. zdw 32 328

Biuralista
do lżejszych prac biurowych poszukuje posady w Poznaniu. — Kaucja według ugody. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 474

Szofer
monter, maszynowy — kowal, kawaler, chetny, trzeźwy i sumienny, z dłuższą praktyką fabryczną, obeznany z wszelkiemi maszynami rolniczemi traktami oraz garniturem parowym poszukuje posady do samochodu, prywatnego lub ciężarowego. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 32 476

Zdolna
panienka, sierota lat 17, z dobrym charakterem pisma, z porządnej rodziny szuka jakiejkolwiek pracy biurowej lub też jako uczenica do wiekszego składu, możliwie z utrzymaniem od 1-go kwietnia. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 32 009

Dziewczyna
chętna, uczciwa, samodzielna w pracy i gotowaniu poszukuje posady z długoletniemi świadectwami do samotnej osoby do 2 osób od 15. 2. Oferty Kurjer zdw 32 058

Kowal - szofer
kawaler, pilny, trzeźwy, z dobremi poleceniami potrzebny zaraz, ewentualnie od 1 kwietnia. Dom. Gałązki Małe, powiat Pleszew. dw 4416

Solidnych
zastępców dla sprzedaży obligacyj państwowych na raty poszukuje jedyna wyłącznie chrześcijańska i polska instytucja Gwarantujemy dotrzymanie korzystnych warunków. Zgłoszenia do „Spółdzielczy Bank dla Eskontu i Zaliczek" Lwów ulica Akademicka 10. nw 9183

Podróżujący
do sprzedaży maszyn rolniczych na stałą pensję i prowizję potrzebny zaraz. Oferty i odpisy świadectw Kurjer zdw 32 510

Ekspedjentka
z poważnemi referencjami oraz gwarancją potrzebna do składu pończoszniczego. Zgłoszenia Dom handlowy „Julpol", Rzeczypospolitej 3, 10—11 rano. zdw 32 509

Starsza
dzielna ekspedjentka, która już w cukierni pracowała potrzebna zaraz „Warszawianka", Al. Marcinkowskiego 8. zdw 32 507

Maszynistki
obznajmionej z pracą adwokacką poszukuje od 15 marca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 32 506

Potrzebna
kucharka od 1 kwietnia, mająca doskonałe rekomendacje. Niemojowska, Miedzianów p. Ociąż. zdw 32 532

Służąca
potrzebna. Nowakowska, Ogrodowa 19. zdw 32 558

Dwóch
ślusarzy młodszych na stałe przyjmę. Zgłoszenia Kaczmarek, Marc. Mottego 2, II. zdw 32 662

COHN i KELLY
znowu w Polsce.
„COHN i KELLY w HAREMIE"
Jedyny film, który rozproszyć może wszystkie troski i kłopoty życia.
Najnowsza kreacja „króla humoru" **George Sidneya.**
Tylko w **kinie Casino, Al. Marcinkowskiego 28. Tel. 28-55**
Początek seansów o godz. 5, 7, 9. W niedzielę o godz. 3.
ar 11.16 7286

Kaucji
1 000—2 000 zł dam za otrzymanie posady. Oferty Kurjer zdw 32 034

Szukam
prania w dom, piorę czysto i tanio także poza domem. Oferty Kurjer zdw 32 147

Pani
z kilku tys. złotych przystąpi jako wspólniczka czynna. Oferty Kurjer zdw 32 122

Szofer
elektro-monter pomocniczy kierowca budowli żonaty poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 32 123

Szofer
mechanik, trzeźwy, sumienny, obowiązkowy, z kilkoletnią praktyką, dobremi świadectwami poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 32 132

3.000 kaucji
za udzielenie posady, obojętnie jakiej. Oferty Kurjer zdw 32 322

Panienka
do nauki w piekarni, cukierni z prowincji. Oferty Kurjer zdw 32 368

Ogrodnik
pszczelarz, kawaler, 10 lat praktyki, dzielny fachowiec, zna kwiaciarstwo, warzywnictwo i zakładania parku — poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 131

28 WOLNE MIEJSCA

Ekspedjentka
z branży obuwia zaraz. Skrzypczak, Gołębia 6. zdw 32 668

Fryzjerka
dzielna na pensję może się zgłosić zaraz. Półwiejska 20. zdw 32 712

Dzielna
ręczniarka potrzebna. Sikorski, Działyńskich 8. zdw 32 708

Uczenice
do szycia przyjmę. Chwaliszewo 3/4. I., Dybczyńska. rw 9 045

Bona - wychowawczyni
inteligentna, zdrowa, z praktyką, nie niżej 20 lat, potrzebna do chłopców 4, 6 i 7 letnich zaraz. Musi udzielać również lekcji do klasy wstępnej. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne z odpisami świadectw. Adres wskaże Kurjer zdw 32 748

Ekspedjentka
samodzielna z branży pończoszniczej do hurtowni potrzebna zaraz. Fil d'Ecosse, Wielka 22. zdw 32 718

Ekspedjentka
potrzebna zaraz do składu pieczywa, kaucja 100 zł. Zgłoszenia Górczyn, Knapowskiego 28, oficyna. Werle. zdw 32 653

Służąca
samodzielna, gotowaniem, czysta, uczciwa dobremi poleceniami potrzebna. Zgłoszenia od godz. 19—21, Śniadeckich 13 parter, prawo zdw 32 661

Posłańcy
potrzebni. 27 Grudnia 16. zdw 32 658

Wychowawczyni
polecona, samodzielna dla dwóch chłopczyków 5 i 8 lat, zdolna zastąpić im matkę, potrzebna od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 652

Służąca
uczciwa, czysta, z gotowaniem, dobremi świadectwami potrzebna od 15. 3. Zgłoszenia do 6 wieczór. Krotoszyńska, Bóżnicza 15. zdw 32 641

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. — Garncarska 5. zdw 32 750

Dziewczyna
która pracowała już rozlewni perfum, może się zgłosić. Garncarska 5. zdw 32 749

Szofer
do traktora Hanomay (kowal-maszynista). Zgłoszenia z podaniem tygodniówki. Oferty Kurjer zdw 32 730

Ekspedjentki
siły pierwszorzędnej z długoletnią praktyką do oddziału galanterji, poszukuje się zaraz lub od 1. IV. Znajomość języka niemieckiego pożądana. Zgłoszenia z fotografją, odpisem świadectw i podaniem pensji do firmy Pertek i S-ka, Czersk, Pomorze. Bławaty, konfekcja, towary krótkie. zdw 32 676

Technika
dentystycznego, starszego, biegłego również w operatywie przy wolnem utrzymaniu i pensji, poszukuje się zaraz. Bliższe informacje na miejscu. Adres wskaże Kurjer Poznański dw 4 457

Kilku agentów (tek)
do sprzedaży książek na raty przyjmie na dogodnych warunkach poważna księgarnia. Zgłoszenia uprasza się złożyć w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 9 445

Instytucja nakładowa
poszukuje inteligentnych, energicznych, dobrze prezentujących się panów. Posada stała Zgłoszenia osobiste z dokumentami od 10—1 i od 3—5. Kierownictwo Okręgu. Pocztowa 31a, wysoki parter, lewo. Pw 9 900-11.13

Bestard-Wilczycę
(matka wilczyca) za 300,— zł i **6 wilków** od niej, po znakomitem owczarku (Rino) po 50,— zł, **sprzeda.** nw 9449
König, Tczew, ul. Gdańska 21 b.

Agenci
Dosyć „Złotych gór jako prowizje", obiecywały Wam rozmaite banki. Nietylko, że prowizji nie wysyłają, jeszcze się z Was śmieją. Obowiązujemy się w ciągu dni czternastu załatwić Wam sprawę tak, że wypłaca Wam zaległą prowizję. Żądamy małego wynagrodzenia po otrzymaniu gotówki. Zgłoszenia „Warszawa, skrzynka pocztowa 840". Pw 9 663-72.37

Dzielny
młodszy pomocnik fryzjerski damsko-męski od 20. b. m. potrzebny. Lewandowski, Toruń, Bydgoska 18. Pw 9898-64,87

Apteka
w Poznaniu poszukuje od 1-go kwietnia elewa (ki) z maturą gimnazjalną. Oferty „Par", 27. Grudnia 18, pod 58,98. Pw 9899-58,98 a

Służącej
starszej do wszystkiego poszukuje nauczyciel samotny na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 770

Służąca
młoda, czysta, uczciwa potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 25, dom tylny, II. piętro, prawo. zdw 32 774

3 akwizytorów
jako podróżujących do przyjmowania zamówień na spłaty poszukuje zaraz większe przedsiębiorstwo księgarskie (wydawnicze) na wysoką prowizję. Zarobek przy cośkolwiek gorliwości od zł. 800.— do 1.000.— miesięcznie. Panowie, którzy już dodatnio w tej branży pracowali oraz w ubezpieczeniu i wytrawni zastępcy losowi, mają pierwszeństwo. Oferty z życiorysem składać w eksp. Kurjera zdw 32 333

Dam
posadę za wypożyczenie 500 zł. Kurjer Poznański zdw 32 582

Uczeń
fryzjerski, ewentualnie z utrzymaniem, potrzebny zaraz. Leonarda 2, Winiary. zdw 32 611

Niania
starsza, wiejska, z bardzo dobremi świadectwami potrzebna do 2 chłopców 2 i 4 lat na wieś. Karłowska. Podstolice pod Wrześnią. zdw 32 670

Poważny
Bank zaangażuje zdolnych i wymownych zastępców do sprzedaży dolarówek i premjówek. Płacimy prowizję wyższą o 25% od konkurencji Skrupulatne obliczenia prowizyjne co 15 dni. Początkujących pouczamy Zgłoszenia Lwów Skrytka pocztowa 271 nw 8 929

Pokojowa
z dobremi świadectwami, młoda, zdrowa, obeznana z obsługą potrzebna od 15. 3. Zgłoszenia Pocztowa 31 a, I. piętro, lewo. zdw 32 311

Służąca
do wszystkiego, z dobrem gotowaniem praniem potrzebna do dwojga ludzi od 15. 3. Zgłaszać się Dąbrowskiego 44 I. p., prawa, front, godz. 5—7. Wymagane świadectwa. zdw 32 105

Uczenica
do ekspedycji z dobrą pamięcią i szybko się orjentująca potrzebna. Pensja podług ugody. Życiorys, świadectwa gimnazjalne. — Chwiłkowski, św. Marcin 40, skład złotniczy. zdw 32 589

Fryzjer
damski, siła dobra, na dobrych warunkach, może się zgłosić Zakład fryzjerski, Fr. Ratajczaka 40 zdw 32 600

Kasjerkę
pewną w liczeniu, z ładnym charakterem pisma również piszącą na maszynie, przyjmiemy do naszego oddziału detalicznego. Zgłoszenia z fotografją oraz podaniem referencyj upraszamy do Centrali, ul. Wielka 11. Również przyjmiemy ucznia z odpowiedniem wykształceniem szkolnem. W. Lewandowski i Ska, Mech. Fabryka wykwintnej odzieży męskiej, Wielka 11. zdw 32 695

Ekspedjentka
potrzebna do interesu rzeźnickiego od 15. 3. w Gdyni. Osobiste zgłoszenia w Poznaniu ul. Dąbrowskiego 44, II., pr. od godz. 1—3. zdw 32 443

Czelad. szewckich
specjalistów na damską pasową robotę na obcas drewniany i kilku na obcas kuty, przyjmie zaraz. J. Rybelski, Za Bramką 7. zdw 32 257

Poszukuję
od 1. 4. 1930 bony, sumiennej, z długoletnią praktyką do trojga dzieci (3, 5, 6 lat) na wieś, możliwie umiejącej szyć Zgłoszenia z odpisami świadectw uprasza się nadsyłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 32 429

Aptekarza
lub magistra z dłuższą praktyką poszukuje od 1 kwietnia Apteka pod „Lwem" Królewska Huta. dw 4335

Apteka
Piaseckiego w Środzie poszukuje od 1. 4. 30 współpracownika Uprasza się podać referencje i warunki. dw 4330

Apteka
w Śremie poszukuje od 1. 4. dobrze poleconego asystenta (ki) z egz. wojewódzkim lub młodszego magistra (ki) z praktyką do receptury i defektury. Do zgłoszenia prosze dołączyć warunki i referencje. dw 4421

Wspólniczkę
5 000 złotych do składu delikatesów, kolonjalnego poszukuje. — Oferty Kurjer zdw 32 669

Cukiernik
samodzielny może się zaraz zgłosić. W. Plich, św. Marcin 56 zdw 32 667

Sto
Zł. dziennie mogą panowie przy lekkiej akwizycji zarobić. Zgłoszenie Śniadeckich 30. II. 4—7. zdw 32 632

Krawczyń
kilka na płaszcze, kostjumy i suknie, tylko wpracowane i pierwszorzędne siły przyjmie na stałe Pilińska, Lodowa 1, (Łazarz). zdw 32 634

Panna do dzieci
inteligentna, doświadczona i zdrowa, kochająca dzieci, potrzebna do chłopców 4, 6, 7 letnich zaraz. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne z odpisami świadectw. Adres Kurjer zdw 32 747

Panienka
do składu potrzebna. Krüger, św. Marcin 81. zdw 32 704

Młodszy
pomocnik fryzjerski, dobra siła, może się zaraz zgłosić na stałą posadę (prowincja). Oferty Kurjer, Stary Rynek rw 9038

Potrzebny
od 1 maja sekretarz wójtowski, samodzielny, z dłuższą praktyką na Wójtostwo Warunek trzeźwość i sumienność Pobory XI. st Zgłoszenia do Wójtostwa na obwód Żerków zdw 32 434

Humor zagraniczny

— Prosimy jutro na obiad.
— Niemożliwe, idę jutro do „Tosci".
— Możesz ją spokojnie z sobą przyprowadzić

Przedpłata na marzec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3907, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.